İpek Yolu'nda büyük dönüşüm
Urumçi'yi mutlaka görmelisiniz

Dünyanın yeni büyükleri
Küresel 500 listesindeki Çinliler

CHINA TODAY

EKİM – KASIM 2017 SAYI: 31 FİYATI: 7 TL KKTC FİYATI: 9 TL ISSN 1309 – 9256

TÜRKİYE

En büyük pasta

500 milyonluk Çin orta sınıfı e-ticaret için büyük fırsatlar sunuyor

- Büyümede lokomotif olan e-ticaret ihracatta da öne çıkmaya başladı
- Çin'in ithalatından pay almak için acele edin

ISSN 1309-9256
9 771309 925004 31
www.chinatoday.com.cn/english/

Altın dönem birlikte oluşturulacak

DÜNYANIN gelişen ekonomileri olarak görülen Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'yı ifade etmek için geliştirilen BRICS ifadesi, hayatımıza 2009 yılında girdi. O yıldan bu yana BRICS ülkeleri aralarındaki işbirliğini geliştirmek için sürekli yeni adımlar atılıyor.

Beijing'de gerçekleştirilen 7. BRICS Ülkeleri Güvenlik Temsilcileri Toplantısı'ndan güvenlik işbirliğini artırma yönünde karar çıktı. Dünya basını, BRICS Zirvesi çerçevesinde Xiamen'de düzenlenen 2017 BRICS İş Forumu'nda konuşan Çin Cumhurbaşkanı Şi Jinping'nin açıklamalarına geniş yer verdi. Özellikle Çin Cumhurbaşkanı Şi'nin "BRICS İşbirliğinde İkinci 10 Yıllık Altın Dönemi Birlikte Yaratmak" başlıklı konuşması yoğun ilgi gördü.

Yapılan haberlerde Şi'nin "Açık bir dünya ekonomisi inşasını hızlandıracağız, ticaret ve yatırımın serbestleştirilmesi ve kolaylaştırılmasını ilerleteceğiz, yeni küresel değer zinciri oluşturup dünya halklarının bundan faydalanmasını sağlayacağız" ifadesi yankı buldu. Biz de Çin'deki editörümüz Yu Lintao'nun konuyla ilgili bir haberine yer verdik.

Çin'de sınır ötesi online alışverişlerle ilgili yapılan yeni bir düzenlemeden sonra bu alan hem ülkedeki ithalatçılara hem de ülkeye ihracat yapmayı planlayanları yakından ilgilendiriyor. Çin'deki editörlerimizden Li Fangfang, bu yılın sonunda uygulamaya geçecek olan yeni düzenlemeyi araştırdı. Haberinde sınır ötesi elektronik perakendecilikte yaşanan hızlı büyümenin ardından, yeni politikayla bu başarının devam edip edemeyeceğine yanıt aradı.

Editörümüz Deng Yaqing ise, Çinli tüketicilerin giderek artan damak zevkine ilişkin ciddi bir araştırma yaptı. Haberinde, 2016-2020 yıllarını kapsayan 13. Beş Yıllık Plan döneminde Çin'de kişi başına düşen yıllık harcanabilir gelirin yüzde 30 artacağına dikkat çekti. Bunun da mal ithalatını 9 trilyon, hizmet ithalatını ise 2 trilyon ABD Doları'na ulaştıracağı tahmin ediliyor. Bu haberimizde toplam nüfusun yüzde 10'una denk gelen ciddi bir kesimin yabancı markalara önemli fırsatlar sunduğunu anlattık.

"Köşe Bucak Çin" bölümümüzde ise bu kez Deniz İpek Yolu'nun başlangıcı olarak kabul edilen Quanzhou'yu tanıtıyoruz. Güneydoğudaki Fujian eyaletine bağlı sahil şehri Quanzhou, Çin'in dış dünyaya açılan ilk ticaret limanlarından biriydi. Birçok doğal güzelliğe ve tarihi bölgeye sahip Quanzhou'nun Deniz İpek Yolu'nun başlangıç noktası olduğu UNESCO tarafından da teyit edildi. Bu ve diğer haberlerimizi keyifle okuyacağınıza inanıyoruz.

Yeni sayımızda buluşmak üzere…

KEREM KÖFTEOĞLU
kerem.kofteoglu@chinatoday.com.tr

CHINA TODAY TÜRKİYE

İMTİYAZ SAHİBİ
Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.

Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür Vekili
Tuncel Sunar

Genel Yayın Yönetmeni
Oğuz Demir

Editör: Kerem Köfteoğlu

Tasarım:
Görsel Yönetmen: Muzaffer Aygün
Sayfa Yapımı: Serdar Ayrenk
Grafik: Hale Çakıl

Yönetim:
Genel Müdür Yardımcısı:
Yonca Ertürk
Sorumlu Müdür: Şefik Çalık
Pazarlama ve İş Geliştirme Müdürü:
Derya Canan Süter
Üretim Takip Yönetmeni: Ufuk Can
Tanıtım Uzmanı: Zeynep Doğan
Grafiker: Filiz Moray

Okur mektupları: bilgi@chinatoday.com.tr

Reklam Satış Genel Müdürü: Yasemin Gebeş

Reklam Satış Genel Müdür Yardımcısı:
Sema Teker

Reklam Satış Grup Koordinatörü:
Emel Özen

Reklam Rezervasyon Tel: (0212) 354 33 61-63
Reklam Rezervasyon Faks: (0212) 354 33 75

Turkuvaz Grubu Hizmetleri
Marka ve Pazarlama Grup Başkanı:
Sinan Köksal

Abone
Abone Operasyon Müdürü: Ufuk Kocaoğlu
Çağrı Merkezi: 444 88 81
abone@turkuvazabone.com
www.turkuvazabone.com
http://www.facebook.com/TurkuvazMedyaAbone Hizmetleri
http://twitter.com/#!/TurkuvazAbone

Yönetim yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153
Beşiktaş - İstanbul
Telefon: (0212) 354 42 29 Faks: (0212) 354 37 92
Yayımcı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Basımcı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153
Beşiktaş - İstanbul
Yayının türü: Yaygın süreli (İki ayda bir yayınlanır)
Basıldığı yer: Akpınar Mahallesi, Hasan Basri Cad. No: 4
Sancaktepe / İstanbul Tel: (0216) 585 90 00
Turkuvaz Matbaa Genel Müdürü: Mehmet Kamiloğlu
Dergi İşletme Müdürü: Hakan Demirci
Basıldığı tarih: Ekim 2017

CHINA TODAY

CHINA TODAY
Kurucusu: Song Qingling
(Madam Sun Yat-Sen) (1893-1981)

China International Publishing Group bünyesinde aylık olarak İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Arapça, Portekizce ve Çince dillerinde yayınlanır. İnternette Çince, İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca ve Arapça dijital sürümleri bulunmaktadır.

www.chinatoday.com.cn
e-posta: chinatoday@chinatoday.com.cn

Başkan:
Hu Baomin
Başkan Yardımcısı:
Jia Chunming
Genel Yayın Yönetmeni Yardımcıları:
Zhang Juan, Fu Zhibin, Wang Maohu
Genel Yayın Yönetmeni Asistanı:
Li Wuzhou
Editör:
Jiang Wandi
Düzelti:
Cao Yiqun

Adres: 24 Baiwanzhuang Street,
Beijing 100037 China
Tel: 86-10-68326037 Fax: 86-10-68328338

Kapak

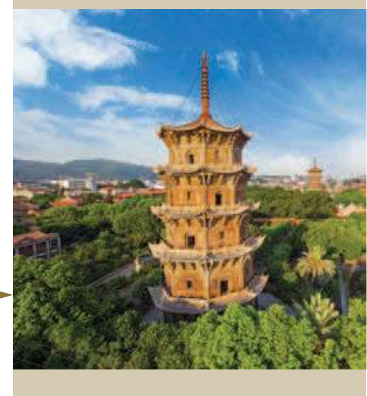

New Development B

Yatırım

Ekonomiye katkısı büyük olacak

ÇİN'İN kuzeybatısındaki Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi sınırları içindeki Pamir Platosu'nda sekiz yıl süren arama faaliyetlerinin ardından iki jeotermal saha keşfedildi. Sahalardan biri, Xinjiang Toprak ve Kaynaklar Bölümü'nün baş mühendis yardımcısı Wang Hong'un verdiği bilgiye göre, Taşkorgan Tacik Özerk İlçesi'ne bağlı Quman köyü yakınlarında ve 8 kilometrekare genişliğinde.

Wang, "Jeolojik yapı, sıcaklık ve basınç analizleri, Quman sahasının 100 yılı aşkın süreyle istikrarlı bir verim vaat edebileceğini gösteriyor" diyor. Jeotermal kaynaklar genelde su ve seraların ısıtılmasında ve elektrik üretiminde kullanılıyor. İlçede 7 kilometrekarelik düşük sıcaklıklı bir jeotermal kaynak sahası daha keşfedildi. Burası da kaplıca terapisi ve diğer boş zaman faaliyetlerine uygun. Pamir Platosu'nda yer alan Taşkorgan'de kışlar uzun ve zorlu geçiyor. Kömürle ısıtlanın maliyeti yöre halkı için her zaman ağır bir yük oluşturuyordu. Xinjiang 2010'da Taşkorgan'da jeotermal kaynak aramya başladı ve bu işe 48 milyon yuan (7 milyon ABD $) harcadı. Araştırmacılar, Quman sahasının 12 bin kişiyi ısıtabileceğini, böylece ısınma maliyetlerinin her yıl 30 milyon yuan (4.44 milyon ABD $) aşağı çekilebileceğini tahmin ediyor.

Didi Grab'a yatırım yapıyor

ÇİN'İN en büyük araç çağırma şirketi Didi Chuxing, 24 Temmuz'da yaptığı açıklamayla, Japon telekom şirketi Soft-Bank Group Corp. ile işbirliği içinde, Uber'in Güneydoğu Asya'daki en büyük rakibi Grab'a 2 milyar dolar yatırım yapacağını duyurdu. Didi'nin denizaşırı pazarlarda gücünü artırma yönünde attığı son adım niteliğini taşıyan bu anlaşma sayesinde Grab'in yerel pazar payını artırması bekleniyor. Bu arada Uber, ABD'de bir dizi zorlukla karşı karşıya; sürücülerin artan şikayetleri ve cinsiyetçi iş kültürü suçlamaları gibi. Grab'in kurucularından ve grup genel müdürü Anthony Tan, yeni sermayenin GrabPay mobil ödeme sisteminin Güneydoğu Asya'da yaygınlaşmasını hızlandırmak için kullanılacağını söylüyor.

Grab halen bölgedeki yedi ülkede ve 65 şehirde faaliyette. Özel araç, motosiklet, taksi ve ortak otomobil kullanımı gibi hizmetler sunan 1.1 milyon sürücüye yerel tüketicilerin ulaşmasını sağlıyor. Şirketin pazar payının üçüncü taraf taksi çağırmada yüzde 95, özel araç çağırmada yüzde 71 olduğu söyleniyor. Didi, Kuzey Amerika, Güneydoğu Asya, Güney Asya ve Güney Amerika'da dünya nüfusunun yüzde 50'sinden fazlasına erişen bir ortaklık ağı oluşturduğunu ifade ediyor.

İmalat sektörü büyüyor

ÇİN'DE imalat sektörü ağustosta, üst üste 13. ayda da büyümesini sürdürdü. Ulusal İstatistik Bürosu'nun (UİB) 31 Ağustos'ta yaptığı açıklamaya göre, temmuzda 51.4 olan İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi ağustosta 51.7'ye yükseldi. Rakamın 50'nin üzerinde olması büyüme, 50'nin altına inmesi daralma anlamına geliyor. "Bu yılın en yüksek ikinci rakamı olan bu ölçüm, Çin imalat sektöründe var olan istikrarlı çıkış trendini ortaya koyuyor" diyen UİB'nin kıdemli uzmanlarından Zhao Qinghe, büyümedeki hızlanmayı iç talepteki iyileşmenin yanı sıra tüketici malları ve yüksek teknoloji sektörlerinde imalatın kaydettiği hızlı artışa bağladı.

Zhao, temmuzdan ağustosa üretim ve yeni sipariş alt göstergelerinin de sırasıyla 53.5'ten 54.1'e ve 52.8'den 53.1'e çıktığına dikkat çekerek arz ile talep arasındaki ilişkide de iyileşme görüldüğünün altını çizdi. Temmuzda 51.1 iken ağustosta 51.4'e çıkan ithalat alt endeksi de bu yılki en yüksek seviyesine ulaştı.

Öte yandan, Çin'de imalat dışı sektör ağustosta önceki aya kıyasla daha düşük bir hızla büyüdü. Temmuzda 54.5 olan İmalat Dışı Satın Alma Yöneticileri Endeksi ağustosta 53.4'e geriledi. "Biraz hız kesmesine karşın Çin'in imalat dışı sektörü yüksek momentumunu muhafaza etti" diyen Zhao, büyümedeki yavaşlamayı belirli bölgelerde inşaat sektörünü etkileyen yoğun yağmur ve sellere bağladı. Ülke GSYİH'sinin yarıdan fazlasını oluşturan hizmet sektöründe de büyüme ağustosta biraz yavaşladı. Temmuz ayında 53.1 olan endeks ağustosta 52.6'ya geriledi.

Angola'ya hidroelektrik santralı

ANGOLA Devlet Başkanı Jose Eduardo dos Santos, Caculo Cabaca Hidroelektrik Projesi'nin 4 Ağustos'ta gerçekleştirilen temel atma törenine bizzat katıldı. Kuzey Kwanza eyaletindeki hidroelektrik santralı, Çinli Gezhouba Group Co. Ltd. (CGGC) tarafından inşa edilecek.

CGGC Genel Müdür Yardımcısı Ren Jianguo'nun verdiği bilgiye göre, toplam sözleşme değeri 4.532 milyar ABD Doları olan proje 80 ayda tamamlanacak. Projenin yöre halkından yaklaşık 10 bin kişiye istihdam imkanı sağlaması bekleniyor. Afrika'da bir Çinli şirket tarafından inşa edilen en büyük hidroelektrik santralı olarak kayıtlara geçecek proje, tamamlandığında, Ren'e göre, ülkenin elektrik ihtiyacının yüzde 50'den fazlasını karşılayacak.

Angola Enerji ve Su Kaynakları Bakanı Joao Baptista Borges, temel atma töreninde yaptığı konuşmada, ülkede bugüne kadar hayata geçirilen en büyük proje olacak bu santralın Angola'nın gelecekteki ekonomik kalkınması için hayati öneme sahip olduğunun altını çizdi.

Çin'in Angola Büyükelçisi Cui Aimin de Çin'in Angola'nın en büyük ticaret ortağı, Angola'nın da Çin'in Afrika'daki en büyük ikinci ticaret ortağı olduğuna dikkat çekti. Angola, Afrika'da bugüne dek Çin'le yatırım ve finansmanın yanısıra altyapı inşasında en kapsamlı işbirliğine giden ülkelerin başında geliyor.

Çöl yeşillendiriliyor

ALTINCI Kubuqi Uluslararası Çöl Forumu, İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nin Ordos kentinde 29 Temmuz'da toplandı. Etkinliğe katılan 35 ülkeden 250 delege arasında eski devlet başkanları, üst düzey yetkililer, örgüt temsilcileri, iş liderleri ve akademisyenler de vardı.

Çin'in kuzeyinde bir zamanlar çorak olan Kubuqi Çölü'nü ağaçlandırma çabalarında elde edilen başarı, bölgesel büyümeyi hızlandırdığı gibi diğer ülkelere izinden gidebilecekleri bir model sundu, en başta da Kuşak ve Yol Girişimi içinde yer alan ülkelere. Son otuz yılda çölde yaratılan yeşil alanın toplam genişliği 6 bin kilometrekareyi buldu.

Çin Devlet Başkanı Şi Jinping, yolladığı tebrik mesajında Kubuqi Çölü'nde yürütülen yeşillendirme projesinin başarılı olduğunun altını çizerek forumun ülkelerin çölleşmeyi tersine döndürme deneyimlerini paylaşması için önemli bir platform oluşturduğunu vurguladı.

Başbakan Yardımcısı Ma Kai de forumun açılışında yaptığı konuşmada, Çin'in çölleşmeyle mücadelede büyük bir ilerleme sağladığını ve çöl alanlarında azalma görülen ilk ülke olduğunu ifade etti. Çin, çölleşmeyi denetim altına almak için vergilendirme, yatırım ve finansman alanındaki yeniliklerini sürdürürken yeşillendirme çalışmalarına daha fazla tarafın katılması için çaba sarf edecek.

Çin – Arap Devletleri Fuarı

Çin-Arap Devletleri Fuarı, Çin'in kuzeybatısındaki Yinchuan'da 6 Eylül tarihinde 47 ülke ve bölgeden gelen katılımcılarla başladı. Dört gün süren etkinlik mal ve hizmet ticaretinin yanı sıra teknoloji, yatırım ve turizm işbirliğine odaklandı. Fuar sırasında Kuşak ve Yol vurgulanırken yüksek hızlı tren, lojistik ve kredi hakkında forumlar düzenlendi.

Arap Birliği'nin ekonomik işlerden sorumlu genel sekreter yardımcısı Kamal Hassan Ali, açılış töreninde yaptığı konuşmada, bin 80 şirketin üst düzey yöneticilerinin yanı sıra ulaşımdan büyük veriye kadar 31 sektörden 5 bine yakın sergi açan kuruluşun katıldığı etkinliğin gayet iyi sonuçlar üretirken Çin ile Arap ülkeleri arasında önemli bir işbirliği platformu haline geldiğini vurguladı.

Daha önceki etkinlikler sırasında bilim ve teknoloji, finans, enerji, tarım, sağlık, turizm, kültür ve eğitim alanlarında toplam 321 anlaşma imzalandı ve bu sözleşmelerin toplam değeri on milyarlarca ABD Doları'nı buldu. Çin-Arap ticareti 2016'da 171.14 milyar ABD Doları'na ulaşırken iki taraf arasında imzalanan proje anlaşmalarının toplam değeri de 2015'e göre yüzde 40.8 artarak 40.37 milyar ABD Doları oldu. Çin'in Arap ülkelerindeki finans dışı doğrudan yatırımları yüzde 74.9 arttı. Çin Ticaret Bakanlığı, Çin Uluslararası Ticareti Teşvik Konseyi ve Ningxia Hui Özerk Bölgesi yönetiminin desteğiyle iki yılda bir yapılan fuar, 2013'ten bu yana üç kez düzenlendi.

IP Koruması

ŞANGHAY'IN ilk fikri mülkiyet koruma merkezi şehrin Pudong Yeni Bölgesi'nde 25 Temmuz'da kuruldu. Şanghay Fikri Mülkiyet İdaresi Genel Müdürü Lu Guoqiang'ın verdiği bilgiye göre, merkez patent başvurularının daha hızlı incelenmesine ve izin alma süresinin 30 aydan 15 aya çekilmesine imkan tanıyacak bir hizmet sağlayacak.

Pudong, gelişmekte olan yüksek kaliteli ekipman imalatı ve biyoilaç sektörlerine ev sahipliği yapıyor ve bu sektörlerde fikri mülkiyet hakları hizmetlerine talep yüksek.

2016 yılında Pudong'daki şirketler, yüksek kaliteli ekipman imalatı sektöründe 9 bin 500'den fazla, biyoilaç sektöründe de 2 bin 300 patent başvurusunda bulundu.

Patent, ticari marka ve telif hakkı ihlali iddialarını araştırmak için bir şikayet kanalı da oluşturulacak. Merkez, fikri mülkiyet haklarının korumasını güçlendirmek için Şanghay fikri mülkiyet mahkemesiyle birlikte çalışacak.

Toplum

Yeşil enerji yükselişte

ULUSAL Enerji İdaresi, düzenlediği basın toplantısında 2017'nin ilk yarısında Çin'in elektrik tüketiminin geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6.3 artarak 2.96 trilyon kilovat saate ulaştığını açıkladı. Büyüme ise geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 3.6 oldu.

Çin'in enerji karmasında kömürün payı düşmeye devam ederken temiz enerjinin payı yukarı yönlü hareketini sürdürüyor. Kömür bu yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre 0.6 puan gerileyerek kullanılan enerjinin yüzde 59.8'ini oluşturdu. Doğalgaz ve fosil dışı yakıtların payı, geçen yılın sonuna kıyasla 0.3 puanlık bir artışla yüzde 20 oldu.

2017'nin ilk altı ayında Çin'in enerji üretimininin 1.69 milyar ton standart kömüre eşdeğer olduğu tahmin ediliyor. Bu rakam, (yıllık yüzde 5'lik bir artışla) 1.71 milyar ton ham kömür, (yıllık yüzde 5.1'lik düşüşle) 96.45 milyon ton ham petrol ve yıllık yüzde 8'lik artışla) 74.1 milyar metreküp doğalgazdan (kaya gazı ve kömür yatağı gazı dahil) oluşuyor. Yenilenebilir enerji alanında 2017'nin ilk yarısında ilave edilen kurulu kapasite 37 milyon kilovat saati buldu. Bu rakam, aynı dönemde enerji üretiminde yaratılan toplam yeni kurulu kapasitenin yüzde 70'ini oluşturuyor. Çin, hidroelektrik, rüzgar enerjisi ve fotovoltaik enerjide dünyanın en yüksek kurulu kapasitesine sahip ülkesi. Bu arada, rüzgar enerjisi ve fotovoltaik enerjide elektrik şebekesinin taşıma gücününün yetersizliğinden kaynaklanan israf, ilkinde yüzde 7, ikincisinde yüzde 4.5 azaltıldı. Çin, 2017'nin ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 21'lik artışla 149 milyar kilovat saat rüzgar enerjisi ve yüzde 75'lik artışla 51.8 milyar kilovat saat fotovoltaik enerji üretti.

Doğa koruma alanları çoğalıyor

ÇİN'DE bakanlar kurulu statüsündeki Devlet Konseyi, kısa süre önce yaptığı bir açıklamayla, yedi eyalet ve iki özerk bölgede 17 yeni doğa koruma alanının oluşturulduğunu duyurdu. Yeni koruma alanlarına Heilongjiang, Zhejiang, Jiangxi, Hubei, Sichuan, Shaanxi ve Gansu eyaletlerinin yanı sıra Tibet ve Xinjiang Uygur özerk bölgeleri ev sahipliği yapacak. Açıklamaya göre, alanların genişliği ve işlevsel görev bölümleri, daha sonra Çevre Koruma Bakanlığı tarafından belirlenecek.

Açıklamada doğa koruma alanlarının ekolojik korumayı teşvik etmek ve ülkenin muhteşem doğasını gözetmek için önemli bir araç olduğunun altı çizildi.

Doğa koruma alanlarının yaratılması ve işletilmesi, çevre korumanın yanı sıra ülkenin ekolojik güvenliği için bir kırmızı hat oluşturuyor. Ayrıca söz konusu alanlar, biyolojik çeşitliliği korumak, tüm doğal ekolojik sistemlerin güvenliğini garanti altına almak ve ekolojik ortamların kalitesini artırmak için de etkin araçlar.

Ortak yapım çizgi film

ÇİN Merkezi Televizyonu, Amerikan oyuncak üreticisi Hasbro ile baş rollerinde Transformers ve Çinli mitolojik karakter Nezha'nın yer alacağı bir canlandırma filmin ortak prodüksiyonu için anlaşma imzaladığını açıkladı. Taraflar prodüksiyon standartları, fikri mülkiyet ve ilgili yasal konularda bir mutabakata vardı. Ayrıca daha güçlü bir stratejik ortaklık oluşturma konusunda ortak irade açıklayan taraflar, klasik çizgi filmlerin marka değerini araştırmak için birlikte hareket edecek; bu da mevcut çizgi filmlerin hayatiyetini artıracak.

Kırsal ekonomi güçleniyor

TARIM Bakanlığı'na göre, Çin kırsalında başka bölgelerde iş aramak yerine evine yakın yerde çalışan insanların sayısı artıyor ve gelirler de yükseliyor. Bu yılın ilk yarısında kırsal bölgelerde yaşayanların kişi başına harcanabilir geliri yıllık olarak yüzde 7.4 arttı ve böylece kent sakinlerinin gelirindeki artışı 0.9 puan, Çin GSYİH'sindeki büyümeyi 0.5 puan geride bıraktı. Daha da dikkat çekici olan, az gelişmiş bölgelerde kırsal gelirin artışa geçmesi ve artışın ulusal ortalamanın üzerinde seyretmesi.

Bu yıl yine bereketli geçen hasat sayesinde toplam tahıl hacmi geçen yıla göre yüzde 0.9 artarak 140.5 milyar kilograma yükseldi. Ekim alanı darasla da birim başına üretim arttı ve tahıl kalitesi iyileşti. Tarım ürünlerinin yapısındaki optimizasyon, çevreci, yüksek nitelikli ürünlerdeki artış sayesinde daha da gelişti. Hayvancılıkta küçük, dağınık işletme ve yetiştiricilerin sayısı hızla azalırken yoğun hayvan yetiştiriciliğinin payı yüzde 56'ya yükseldi.

Bu arada tarım turizminde de önemli bir artış gözlendi; gelirler, doğa turları ve e-ticaret gibi yeni iş modellerindeki güçlü büyüme neticesinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10'un üzerinde arttı.

RMB'nin küreselleşmesi daha da hızlandı

DÜNYANIN önde gelen finansal mesajlaşma hizmetleri tedarikçisi SWIFT'in temmuz sonunda açıkladığı rapora göre, RMB'nin uluslararası ödemelerde kullanımında görülen azalmaya karşın Kuşak ve Yol Girişimi, Çin parasının küresel benimsenme hızını artıracak. SWIFT, RMB'yi en yaygın kullanılan uluslararası ödeme birimleri arasında altıncı sıraya yerleştirdi. Ancak RMB cinsinden yapılan uluslararası ödemelerin oranı Haziran 2016'da yüzde 2.09 iken Haziran 2017'de yüzde 1.98'e geriledi. Bu durum, RMB'nin uluslararasılaşmasında bir yavaşlamaya işaret ediyor. Rapor, söz konusu gerilemeye karşın beş öne çıkan faktör arasında saydığı Kuşak ve Yol Girişimi'nin RMB'nin uluslararasılaşması için olumlu bir görünümü destekleyeceğinin altını çizdi.

Diğer dört faktör, Çin'in Sınırötesi Bankalararası Ödemeler Sistemi (CIPS), Hong Kong'un temel RMB arabulucusu rolü, sermaye piyasası denetimlerinin gevşetilmesi ve Alipay, WeChat Pay gibi finansal teknolojilerin katkısı şeklinde sıralandı. SWIFT'in Avrupa, Ortadoğu, Afrika ve Asya Pasifik bölgesi şefi Alain Raes, "RMB pazarlarına daha kapsamlı bağlanırlık zaruri hale geliyor" dedi.

Raporda yer verilen istatistikler, Haziran 2017 itibarıyla dünya genelinde bin 900'den fazla finans kuruluşunun RMB'yi ödemeler için kullandığını gösteriyor. Bin 300'e yakın kuruluş, RMB'yi Çin anakarası ve Hong Kong'la uluslararası ödemelerde kullanıyor.

İlacın en büyük ikinci tüketicisi

ÇİN Gıda ve İlaç İdaresi'nin direktör yardımcısı Wu Zhen'in yaptığı açıklamaya göre, Çin dünyanın en büyük ikinci ilaç tüketicisi ve dünyanın en büyük toptan ilaç ihracatçısı oldu. Wu, temmuz ortası itibarıyla Çin'deki 5 bin ilaç şirketinin yıllık ana faaliyet gelirinin 2.5 trilyon RMB'yi (373 milyar ABD $) aştığı tahmininde bulundu.

Bunların 50 kadarının Avrupa ya da ABD'de onaylı olduğunu belirten Wu, söz konusu şirketlerin ihracat hacminin 13.5 milyar doları aştığını ifade etti.

Bu rakamlar, Çin'in ilaç sektöründe yeniliğe yaptığı katkının giderek arttığını gösteriyor. Bunun en iyi örneklerinden biri, halen sıtmayla mücadelede yaygın bir şekilde kullanılan artemisinin—Çinli farmakolog Tu Youyou, bu ilacı geliştirdiği için 2015 yılında Nobel Ödülü'ne layık görüldü.

Küreselleşmenin ilerlemesiyle birlikte Çin ilaç alanında uluslararası işbirliğini etkin bir şekilde destekliyor; özellikle Kuşak ve Yol ülkeleriyle yakın bir çalışma içinde. İlaç güvenliği ve denetimiyle ilgili sıkı şartları yerine getirebilmek için Çin Gıda ve İlaç İdaresi, yeni ilaç onaylama ve ilaçların güvenlik ile etkinliğini değerlendirme sürecini hızlandırdı.

Online nüfus 751 milyona ulaştı

ÇİN İnternet Ağ Bilgi Merkezi'nin ağustos başında yayımladığı 40. Çin İnternet Gelişimi İstatistik Raporu'na göre, ülkenin online nüfusu haziran ayında 2016 sonuna kıyasla yüzde 2.7 artarak 751 milyona ulaştı.

Çin'in netandaş sayısı dünya toplamının beşte birini oluşturuyor. Rapora göre, ülkede internet penetrasyon oranı Haziran 2017'de küresel ortalamanın 4.6 puan üzerine çıkarak yüzde 54.3 oldu.

Rapor, Çin'de 724 milyon kişinin internete erişim için cep telefonlarını kullandığını gösteriyor; bu da online nüfusun yüzde 96.3'ünü oluşturuyor.

514 milyon netandaş satın alma için online platformları kullanıyor ve bunların 480 milyonu online alışverişi cep telefonuyla yapıyor. Çin İnternet Ağ Bilgi Merkezi'nden bir uzmana göre, e-ticaret şirketleri ile geleneksel perakendeciler arasında güçlenen işbirliği sayesinde mobil ödeme yapan kullanıcıların sayısı 502 milyona ulaştı. 463 milyon kişi de çevrimdışı tüketim ödemeleri için cep telefonunu kullanıyor.

Kullanıcı sayısı itibarıyla en büyük artış, yemek sipariş ve teslimat uygulamalarında görüldü. 274 milyon netandaş, cep telefonlarıyla yemek siparişi verdi; bu da geçen yıla göre yüzde 41.4'lük bir artış anlamına geliyor.

Dijital yayın gelirleri arttı

ÇİN'DE dijital yayıncılık sektörünün cirosu, 2016'da bir önceki yıla göre yüzde 29.9 artarak 572 milyar RMB'ye ulaştı. Çin Basın ve Yayın Akademisi'nin temmuz ortasında yayımlanan raporuna göre, Çin'de dijital yayın kullanıcılarının birikmiş nüfusu 1.67 milyarı buldu ve bunların 556 milyonu online oyunculardı. Söz konusu rakamlar ciddi bir artışa işaret ediyor. Online reklamlardan elde edilen gelir de 2006-2016 yılları arasında kayda değer bir artış göstererek geçen yıl itibarıyla 290 milyar RMB'ye ulaştı ve online reklam gelirlerinin dijital sektörün toplam cirosu içindeki payı yüzde 50.7'yi buldu. Sektörün diğer gelir kaynakları arasında mobil yayınlar, online oyunlar, online eğitim, dijital çizgi roman, online müzik ve e-kitaptı. Rapora göre bu kalemlerden geçen yıl, sırasıyla, 140 milyar RMB, 83 milyar RMB, 25.1 milyar RMB, 15.5 milyar RMB, 6.1 milyar RMB ve 5.2 milyar RMB gelir elde edildi.

Geleneksel dergi ve gazeteleri dijital versiyonlarındaki düşüşe rağmen online edebiyat momentumunu korudu. Rapor, sesli kitapların dijital okumada büyümeyi hızlandıracak yeni itici güç olacağına dikkat çekiyor. Dijital okumaya ilişkin bir beyaz kitapta yer alan rakamlar, sesli kitapların pazar ölçeğinin 2016'da yüzde 48.3 büyüyerek 2.91 milyar RMB'ye ulaştığını gösteriyor.

Bilim – Teknoloji

Çin Mars simülasyon üssü kuruyor

ÇİN'İN ilk Mars simülasyon üssü ülkenin kuzeybatısındaki Qinghai'de kurulacak. Yeri Qinghai-Tibet Platosu'nun hinterlandındaki Haixi Moğol ve Tibet Özerk İli'ne bağlı Dachaidan Hongya olarak belirlenen üssün Çaydam Havzası'nda yapılması planlanıyor. Bölgenin arazi şekilleri, doğal peyzajı ve iklim koşulları Mars'a çok benziyor. 95 bin kilometrekare genişliğinde çöllük bir arazi boyunca uzanan bölge, Çin'in en büyük Yadan (rüzgar erozyonuyla şekillenen kuru alanlar) arazi şekillerine sahip. Çin Bilimler Akademisi'nin Ay ve Derin Uzay Keşif Departmanı'nın direktörü Liu Xiaoqun'un verdiği bilgiye göre, Gansu eyaletinde yer alan ve İpek Yolu'nun bir parçası olan Hexi Koridoru boyunca bir çok turistik bölgenin yakınında bulunan Mars simülasyon üssü, bilim, bilim kurgu, doğa, ekoloji ve kültür unsurlarını bir araya getirerek kültürel ve turistik bir deneyime dönüşecek. Üs, "Mars topluluğu" ve "Mars kamp bölgesi" adını taşıyan iki işlevsel bölgeden oluşacak. Bölgeler yolla birbirine bağlı olacak ama birinden diğeri görünmeyecek.

Çin'de türünün ilk örneği olacak üs, uzay, astronomi, jeoloji, meteoroloji ve yeni enerji alanlarının uygulamalı bilimsel eğitim ihtiyacını da karşılayacak.

Robotbilim Konferansı uzmanları buluşturdu

150'Yİ aşkın robot teknolojisi şirketinden 300'e yakın yapay zeka uzmanı ve temsilcisi, 23-27 Ağustos tarihleri arasında Beijing'de düzenlenen Dünya Robot Konferansı 2017'de bir araya geldi.

Çin Sanayi ve Bilişim Teknolojileri Bakanlığı yetkililerinden Luo Junjie'nin verdiği bilgiye göre, üniversiteler, araştırma kuruluşları ve şirketlerden gelen delegeler robotbilim sektöründeki fırsatları tartıştı. Söz konusu etkinlik kapsamında üç gün süren forumların yanı sıra bir sergi ve bir dizi yarışma düzenlendi.

Konferansa Beijing Belediyesi, Sanayi ve Bilişim Teknolojileri Bakanlığı ve Çin Bilim ve Teknoloji Birliği ev sahipliği yaptı. 2015'te düzenlenmeye başlayan Dünya Robot Konferansı kısa sürede sektörün en büyük ve en yüksek uluslararası katılıma sahip etkinliği haline geldi. Çin son üç yıldır dünyanın en büyük sanayi robotları üreticisi ve günümüzde dünya üretiminin yüzde 25'ini gerçekleştiriyor. Luo, "Çin'in robotbilim alanındaki gelişimi çok hızlı ilerliyor ama bir çok şirket Ar&Ge ve yenilik kapasitesi itibarıyla küçük ve zayıf. Bu üstesinden gelmemiz gereken bir sorun" diyor.

En büyük dinozor ayakizi fosilleri

ÇİNLİ paleontologlar, ülkenin güneyindeki Zhejiang eyaletinde yaklaşık 100 milyon yıllık bir grup dinozor ayakizi keşfetti. Zhejiang Doğal Tarih Müzesi'nden araştırmacıların yaptığı açıklamaya göre, Yiwu şehri yakınlarındaki bir tepede dağınık halde bulunan fosiller, Çin'in doğusunda bugüne dek keşfedilen en büyük fossilleşmiş dinozor ayakizi grubu. İlk olarak 2007 yılında tespit edilen ayakizlerine ilişkin tetkikler 2014'te başladı ve bugüne dek 80'i aşkın fosil ayakizi bulundu. Müzenin küratör yardımcısı Jin Xingsheng'in verdiği bilgiye göre, geç kretase döneminin başlarından kalma ayakizleri, teropot, saropot, pterozor ve diğer dinozorlara ait. Teropot ayakizlerinin uzunluğu genelde 20 santimden az oluyor; saropotlarınki ise bir metreyi bulabiliyor. Koleksiyondaki ayakizlerinin çoğu tekli ayakizleri. Ancak bazı ornitopotların ayakizleri çiftler halinde; bu da dinozorların nasıl yürüdüğünü ortaya koyuyor.

Beidou sistemine atomik saat

CHINA Aerospace Science and Technology Corporation (CASTC) tarafından yapılan açıklamaya göre, Çin, Beidou Navigasyon Uydu Sistemi'yle entegre edilmesi planlanan yeni nesil bir atomik saat geliştiriyor.

CASTC'daki projenin lideri Wang Nuanrang'ın yaptığı açıklamaya göre, mikrodalga cıva iyon saati, halen mikrodalga aralıktaki atomik hareketleri izleyerek zamanı ölçmek için kullanılabilecek en hassas gereçlerden biri. Saat, çok yüksek hassaslıkta zaman ölçümleri yapabiliyor. Bu ölçümlerden derin uzay araştırmaları ve uydu navigasyonu alanlarında faydalanmak mümkün.

Wang, bilimcilerin Beidou sisteminin gelişimini destekleyecek bilimsel testleri yürütmek üzere önümüzdeki dört yıl içinde deneysel bir cıva iyon saat sistemi kurmayı amaçladığını söylüyor. Çin'in yurt içinde geliştirdiği Beidou sistemi, 2012'den bu yana Asya Pasifik bölgesi genelinde navigasyon, zaman ve mesajlaşma hizmeti veriyor.

Robot takımı ödül aldı

ÇİN'DE düzenlenen FIRST Uluslararası Robot Yarışması'na katılan ve aralarında Samsung Akademi öğrencilerinin de yer aldığı Türkiye All Star takımı, 77 takım arasında ilk 10'a girdi ve ödül aldı. Samsung Akademi kapsamında kurulan laboratuvarda yarışmaya hazırlanan Türkiye All Star takımı, Çin'de düzenlenen FIRST Uluslararası Robot Yarışması'nda (China FIRST Robotics Competition – FRC) 77 takım içerisinde 8'inci oldu ve 'İlham Veren Takım' ödülüne (Inspiration Award) layık görüldü. Türkiye All Star Takımı, Çin'de düzenlenen ve dünyanın en büyük robot yarışmalarından biri olan FRC'de Amerika, Avustralya ve Çin'den katılan takımların arasında dereceye girdi. Yarışmada 14 tane uluslararası takım ve 31 tane Çinli takımın yanı sıra 32 tane de çaylak (rookie) Çinli takım yer alıyordu.

Netaş'ın yeni ortağı ZTE

ÇOK uluslu bilişim çözüm ve sistemleri üreticisi Çinli ZTE, 50. yılını kutlayan Netaş'ın, One Equity Partners'ın yönettiği bir portföy şirketi olan OEP Turkey Tech B.V.'ye ait yüzde 48.04 hissesini 101.3 milyon ABD Doları karşılığında satın aldı. Bu işlem Netaş'ın daha da geniş ürün ve servis portföyüyle Türkiye'de ve uluslararası pazarlarda büyümesini hızlandıracak. ZTE CEO'su Dr. Zhao Xianming ortaklıkla ilgili şunları söyledi: "ZTE olarak bu anlaşmayı Netaş ve Türkiye iletişim ve bilgi teknolojileri pazarına uzun vadeli stratejik perspektifimiz kapsamında yapıyoruz. Birinci önceliğimiz Netaş'ın sağlıklı büyümesini desteklemek olacak. Netaş'ın güçlü proje teslim yetkinlikleri ile gerek Türkiye'deki müşterilerimize gerekse yurtdışındaki diğer birçok kilit pazara yönelik hizmet yeteneklerimizi daha da geliştireceğiz."

Yeni fabrika kuruyor

TÜRKİYE'NİN ilk ve tek yerli keçi sütü bazlı bebek maması Keçicik Baby Goat'ın üreticileri (soldan sağa Metin Seçim, Eser Mumcular ve Engin Yiğit), Çin pazarına açılmaya karar verdi. Her biri yıllarca yurtdışında farklı iş kollarında deneyim kazanmış kişilerden oluşan girişimci ortaklardan Eser Mumcular, Çin pazarının kendileri için önemli olduğunu vurguluyor. İki Çinli firmayla görüşmelerinin devam ettiğini belirten Mumcular açıklamalarını şöyle sürdürüyor:
"Bu görüşmeleri kısa süre içinde netleştirip gerekli adımları atmayı planlıyoruz. Çin'den ürünümüzle ilgili sürekli yeni talepler geliyor. Biz de bu talepleri karşılayabilmek adına yeni bir fabrika kurmak için düğmeye bastık. Fabrika arazisini satın aldık proje çalışmalarına başlıyoruz. Yeni kurulacak fabrikada üretim kapasitemizi aylık 3 milyon kutuya çıkarmayı hedefliyoruz."

Alibaba. com'dan e-dönüşüm atağı

'Alibaba.com: İhracatta E-Dönüşüm' toplantılarının ikincisi, Türk KOBİ'lerinin dijital dönüşümüne katkı sağlamak ve e- ticarete geçişlerini hızlandırmak için Ankara'daki KOBİ'ler ve fikir liderleriyle birlikte gerçekleşti. Alibaba.com ve Türkiye iş ortağı E-Glober, Ankara'nın özellikle tekstil, deri, doğal taşlar, makine ve yedek parçaları ile yiyecek ve içecek sektörleriyle e-ticaretin gelişiminde oynadığı role dikkat çekti. Alibaba.com Türkiye Ülke Müdürü Cüneyt Erpolat, Türk KOBİ'lerinin Alibaba.com üzerinden dış pazarlara açılarak yeni fırsatlar yaratmalarını desteklemeye devam ettiğini belirterek, şu bilgileri verdi:

"Türkiye'de 2 milyonu aşan üye sayımızla, Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı konumundayız. Yeni projemiz 'Alibaba.com: İhracatta E-Dönüşüm' ile Türk KOBİ'lerinin dünyaya açılma süreçlerini bir adım daha kısaltarak yeni pazarlara erişimlerini kolaylaştırmayı hedefliyoruz. İstanbul'da başlattığımız bu projeyi Ankara'dan sonra sırasıyla Kayseri, Konya, Kocaeli, Denizli, Gaziantep, Adana ve İzmir'e taşıyarak, Türkiye genelindeki KOBİ'lerle bir araya geleceğiz."

Cüneyt Erpolat
Alibaba.com
Ülke Müdürü

Orkan Aytulun
E-Glober
CEO'su

Ağustos ayında gerçekleştirilen Beijing Uluslararası Kitap Fuarı'nda İranlı yayınevleri de stant açtı. *(FOTO: XINHUA)*

Shaanxi eyaletinin Xi'an kentinde sayıları hızla artan 24 saat açık kitabevleri çok sayıda okuru kendine çekiyor. *(FOTO: XINHUA)*

Şanghay'da 135 yıllık bir tapınağın ana salonu ziyaretçilere yer açmak için 30 metre genişletildi. *(FOTO: XINHUA)*

Çin donanmasına bağlı sıhhiye gemisi, yerel halka ücretsiz sağlık hizmeti vermek üzere Cibuti limanına demir attı. *(FOTO: XINHUA)*

Çin'de resmi makamlar, okulları futbol eğitimi vermeye teşvik ediyor. *(FOTO: XINHUA)*

Zhejiang eyaletinde ipek üreticisi bir şirket, Fransız ortaklarıyla birlikte kurduğu girişimin yeni tasarımlarını sergiliyor. *(FOTO: XINHUA)*

Ağustos ayında Beijing'de düzenlenen Uluslararası Robot Fuarı, dünyanın dört bir yanından gelen ziyaretçilerin akınına uğradı. *(FOTO: XINHUA)*

Ningxia Hui Özerk Bölgesi'ne bağlı Yinchuan'da düzenlenen 9. Çiçek Fuarı kapsamında tüm şehir çiçeklerle süslendi. *(FOTO: XINHUA)*

Çin'in güneyindeki Guizhou eyaletinde renkli yeni tür bir pirinç üretildi. *(FOTO: XINHUA)*

Şanghay'da düzenlenen hip hop müzik festivaline Çin'den ve Çin dışından çok sayıda müzisyen katıldı. *(FOTO: XINHUA)*

Büyüyen pazar

Küresel ekonominin hız kestiği ve küresel genel ticaretin gerilediği bir dönemde Çin'in sınır ötesi e-ticaretinde işlem hacmi büyüyor, bu da ithalatı yukarı çekiyor. Sınır ötesi "elektronik perakendecilik" hızlı bir büyümenin ardından yeni politikayla da başarısını sürdürecek gibi...

LI FANGFANG

LI Jingjing 2014'te, ilk bebeği dünyaya geldiğinde süt tozu, bebek giysisi, oyuncak gibi yabancı ürünler satın almaya başladı. Beijing'de uluslararası bir şirkette çalışan 29 yaşındaki Li, diğer Çinli yeni annelerin izinden gidiyordu. Bunlar; ülke içindeki seçeneklerden daha kaliteli olduğuna inandıkları ve maddi güçleri yettiği için bebek ürünlerini ABD, Japonya ve Avustralya gibi ülkelerden alıyor.

Geçmişte bu karmaşık bir süreçti ve alıcılar yurtdışına gitmedikleri takdirde doğrudan alım yapamıyordu. İşlemin aracılar vasıtasıyla gerçekleştirilmesi gerekiyordu. Bu da maliyetleri artırdığı gibi, çok zaman alıyordu ve dönem dönem sahtecilik endişelerine yol açıyordu.

Çinli tüketicilerin artan alım gücü, renminbi'nin uluslararası ödeme kapasitesinin genişlemesi ve online alışveriş kanallarının satın alma ajanslarına üstünlük sağlayacak şekilde büyümesi yeni gelişmelere neden oldu.

2007'de Haitao'da, yani denizaşırı online alışveriş platformları vasıtasıyla ürün alma uygulamasında bir dizi nedenden dolayı bir patlama yaşandı. Sonrasında karmaşık işlemlerden, denizaşırı alışveriş sitelerinden ürün alırken karşılaşılan dil problemlerinden ve aktarma hizmeti başvurularından ötürü Çin'de 2014 yılında Çinli alıcılara daha uygun hizmetler sağlayan çok sayıda sınır ötesi e-ticaret platformu kuruldu.

Beijing'deki bir sınır ötesi online perakendeciden alım yapan Kang Xue, "Tüketicilerin e-ticaret platformlarında seçenekleri daha fazla. Fiyatlar tekil aracıların sunabileceğinden çok daha düşük" diyor ve ekliyor: "Platformlar toptan satış fiyatlarını yakalayabiliyor ve daha iyi nakliye hizmeti sağlıyor."

Önde gelen sınır ötesi e-ticaret platformlarından Fengqu.com'un genel müdürü Ren Xiaoyu da platformların satın alma ajanslarından daha itibarlı olduğunu söylüyor.

Çin E-Ticaret Araştırma Merkezi'nin (CECRC) 1 Ağustos'ta yayımladığı rapor, online perakendecilerin, diğer adıyla e-perakendecilerin ajanslardan neden vazgeçtiğini ortaya koyuyor: "Ajanslardan alınan ürünlerin kalitesinin belirsizliği ve yerli tüketicilerin giderek artan kaliteli ürün talebi, işletmeden işletmeye (B2B) modelinin patlamasına katkıda bulundu."

Geçen yıl ilk kez B2B modeli tüketiciden tüketiciye satışları yüzde 58.6 gibi bir oranla geride bıraktı ve ithalatta sınır ötesi e-ticaretin başlıca modeli haline geldi. Yeni politika ve kuralların standartlaşması ve sıkılaşmasıyla daha düzenli bir sınır ötesi e-ticaret sektörü ortaya çıkıyor.

Alıcıların gözünden

Her platformun kullanıcılarının farklı satın alma alışkanlıkları ve gözde markaları var. Tüketicilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için platformların geliştirdikleri farklı ürün seçimi stratejileri var. Platformlar, bu stratejilerle bir taraftan müşterilere en iyi fiyatı sunarken diğer taraftan da daha büyük pazar payı için ürünleri hızla nakletmeyi amaçlıyor. Bu da en iyi anlaşmaları elde etmek ve bütçe oluşturmak için markalarla birlikte çalışmayı gerektiriyor.

Kang Xue, asistanıyla birlikte Avrupa'dan yeni dönmüş. Kendisi altı yıllık deneyime sahip bir alıcı. Bir parti lüks ürünü sonuçlandırdığı temmuzdaki son yolculuğu çok yorucu geçmiş. "İnsanlar genelde alıcıların sevdiği şeyi satın aldığını düşünüyor. Oysa alıcı daha ziyade bir ve-

Doğrudan demiryolu ulaşımı, Orta Çin'deki Zhengzhou'nun Avrupa'dan çeşitli ürünleri ithal etmesini kolaylaştırıyor. *(FOTO: XINHUA)*

ri analisti gibi" diyor Kang alaycı bir ses tonuyla, "Müşterinin ne istediğini bilmelisin".

Online alışveriş platformu Xiaohongshu.com tüketiciler için ne satın alacağını tespit ederken doğrudan tüketiciye başvuruyor. Site, büyük ölçüde kadınlardan oluşan kullanıcı topluluğuna yardımcı olmak üzere ve kullanıcıların makyaj malzemesi, el çantası ve giysi gibi ürünler hakkındaki kişisel deneyimlerini paylaşmalarını sağlayacak şekilde tasarlanmış. Kullanıcıların tavsiye ettiği ürünler, platform tarafından ana satın alma referansı olarak seçiliyor. Ürünler belirlendiğinde platformun bunları satın alabileceği tedarikçileri bulması ve sonrasında da ürünleri sipariş veren müşterilere en hızlı şekilde ulaştırması gerekiyor.

Diğer platformlar kullanıcıların Web'deki ayak izlerini esas alarak ihtiyaçları ve potansiyel popüler ürünleri tahmin etmeyi deniyor. Yeni kurulmuş bir platform için en güvenli yatırım kaliteli anne ve bebek bakım ürünleri olarak görülüyor. Çünkü çocukların ihtiyaçları Çinli ailelerin alışverişlerinin çekirdeğini oluşturuyor. Bu tür şeylerin satın alınmasında genelde kararı anneler veriyor.

Önde genel sınır ötesi e-ticaret perakende platformu Kaola.com'un halkla ilişkiler yöneticisi Wang Zheng, sınır ötesi e-ticaret sektörünün 2015 başlarındaki çocuk bezi rekabetiyle büyümeye başladığını anımsatıyor. Günümüzde ise JD.com ve Alibaba'nın Tmall Global'ı gibi yerleşik e-ticaret devlerinden anne ve bebek bakım ürünlerine odaklanan Mia.com ile Beibei.com gibi yeni kurulmuş şirketlere kadar uzanan çeşitlilikte oyuncuları içeren dev bir sektör haline geldi.

Wang, bir platformun başlangıçta hedeflediği kullanıcıların ilgisini çekmek için anne ve bebek bakım ürünlerine yönelmesinin iyi bir tercih olduğu kanısında. Wang, Beijing Review'ya yaptığı değerlendirmede "Bir platform anne ve bebek ürünleriyle kullanıcıların güvenini kazanırsa bu güveni başka kategorilere yayması daha kolay oluyor" diyor.

Kaola.com'un hedef grubu 18 ile 35 yaş

Kaola.com'un genel müdürü Zhang Lei, 14 Haziran'da Avustralya'nın Sydney şehrinde Avustralyalı ve Yeni Zelandalı tedarikçiler için düzenlenen yatırım fuarında Çin'in sınır ötesi e-ticaretinde gözlenen gelişmeleri anlatıyor. *(İzinli fotoğraf)*

Veriler, 2016'da Şanghay Gümrüğü'nden 6.9 trilyon RMB değerinde ithal ürün geçtiğini gösteriyor. *(FOTO: XINHUA)*

arası kadınlardan oluşuyor. İthal çocuk beziyle işe başlayan şirket, 2015'teki çocuk bezi rekabetinde ayakta kalmayı başararak alıcıların güvenini kazandı. Sonrasında da kozmetik, çanta, giysi ve diğer ürünlere yöneldi.

Dünya genelinde ürün aramayı seven tüketiciler, genelde 19 ile 35 yaş arasında oluyor. Bu segment, e-ticaret araştırma enstitüsü 100EC.cn'in hazırladığı bir rapora göre, Çin'deki tüm sınır ötesi online alışverişçilerin yüzde 84.1'ini oluşturuyor. Sayıları da 2016 itibarıyla 42 milyona ulaşmış durumda.

CECRC uzmanlarından Yu Simin, "Daha yüksek bir eğitim seviyesi ve istikrarlı bir geliri olan bu tüketici grubu, güçlü bir tüketim kapasitesine ve muazzam gereksinimlere sahip. Söz konusu kitle, sınır ötesi alımların başlıca itici gücü haline geldi" diyor.

Bu grupta yer alan kadınların çoğu evli ve çocuklu; e-ticaret platformlarında anne ve bebek ürünleri arıyor. Yu, "Ama ekonomi geliştikçe liderliği genç tüketiciler üstlenecek" iddiasında bulunuyor.

Sınır ötesi e-ticarette hacim ve kullanıcı sayısı 2014 ve 2015'te hızla arttı. "Çin'de sınır ötesi e-ticaret pazarının gelişmesinin yanı sıra hedeflenen kullanıcılar da çoğalıyor" diyor ve ekliyor Wang: "Müşteriler sınır ötesi alım platformlarını temelde kalite ve kişisel beğeniyi daha fazla önemsediğinden tercih ediyor."

Tüketim kalıbının dönüşümü sektörün gelişimine katkıda bulunurken bu da tüketim anlayışında değişikliklere neden oluyor. CECRC'in direktörü Cao Lei'ye göre, sınır ötesi e-ticaretin politika teşvikleri, daha kısa teslimat süreleri, daha fazla sermaye yatırımı, tüketimdeki niteliksel gelişim ve ekonomik küreselleşme sayesinde büyümesiyle giderek daha fazla tüketici küresel ürünler satın alıyor.

Yeni politika

Çoğu denizaşırı eğitim gören öğrencilerden oluşan baştaki satış ajanslarından günümüzün hızla büyüyen sınır ötesi e-ticaret platformlarına gelene dek piyasa olgunlaştı ve yasal olarak daha iyi düzenlendi.

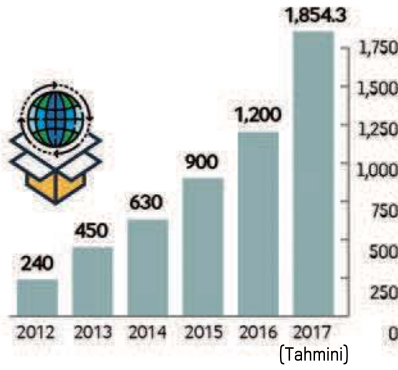
2012'de ülkenin ilk beş sınır ötesi e-ticaret pilot bölgesi, Zhengzhou, Shanghai, Chongqing, Hangzhou ve Ningbo'da açıldı. Bunların çoğu, Çin'in orta ve doğu bölgelerinde yer alan şehirler.

8 Nisan 2016'da vergi politikasında değişikliğe gidildi ve sınır ötesi e-ticaret platformları için perakende satışta vergi muafiyeti dönemi kapandı; böylece rekabet şartları eşitlendi.

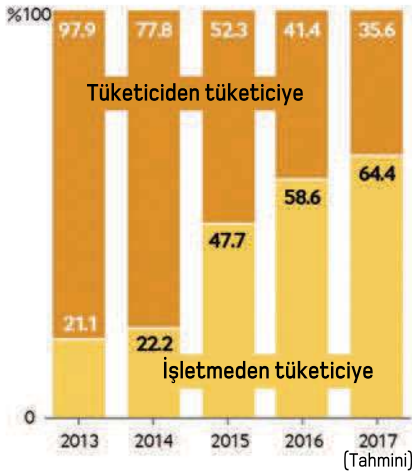
Yeni kurallara göre, online satın alınan perakende ürünler artık postayla yollanmış kişisel eşya muamelesi görmeyecek; gümrük vergisine, gümrük katma değer vergisine ve tüketim vergisine tabi ithal ürün olarak değerlendirilecek.

Çin'in sınır ötesi e-ticaret ithalat pazarının işlem değeri

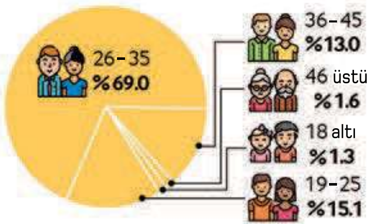
(Milyar yuan)

Çin'de sınır ötesi e-ticaretin faaliyet modeli

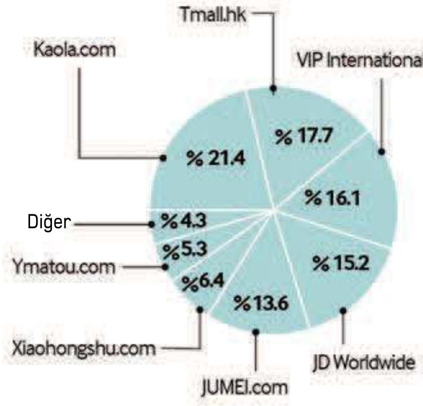

Sınır ötesi online alışverişçilerin yaş dağılımı

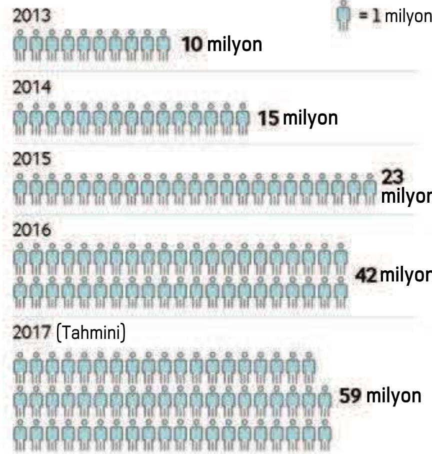

Kaynak: 100 cc.cn

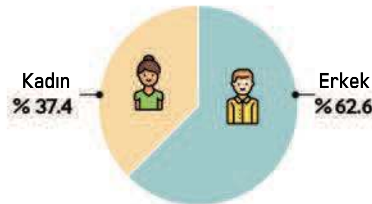
Çin'in sınır ötesi e-ticaret platformlarının pazar payı

Çin'de sınır ötesi e-ticaret alışverişçilerinin sayısı

Sınır ötesi online alışverişçilerin cinsiyet dağılımı

En gözde 10 alışveriş kategorisi

En çok sınır ötesi online alışverişçiye sahip sekiz bölge

Çin Sosyal Bilimler Akademisi araştırmacılarından Zhang Bin, postayla yollanan eşyalarda verginin düşük olduğunu, çünkü bu ürünlerin ticari değil, kişisel kullanıma yönelik olduğunu vurguluyor. Oysa online perakendecilik ticari bir faaliyet. Konvansiyonel ithalatçılar ve yerli üreticiler farklı türlerde vergi ödüyor ve e-ticaret ürünlerinin postayla teslimatında online perakendeciler benzer vergileri ödemediğinde bu adaletsiz bir durum yaratıyor.

Yeni politikaya göre, tekil bir sınır ötesi işlemin değeri 2 bin yuanı (299.3 ABD $) aşamıyor. Ayrıca bir kişinin bir yıl için-

Zhejiang Eyaleti'ne bağlı Yiwu, çok sayıda online müşteriye ev sahipliği yapıyor. *(FOTO: XINHUA)*

de yaptığı bu tür işlemlerin toplam değerinin 20 bin yuanın (2 bin 992.6 ABD Doları) üzerine çıkmaması gerekiyor. Bu sınırları aşan ürünler, genel ticarette geçerli vergilerin tümüne tabi. Ancak e-ticaret tüketicilerine vergilendirilebilir miktar üzerinden yüzde 30 indirim sağlanıyor.

Çin Ticaret Bakanlığı, geçen yıl açıklanan politikanın online perakendecilere yumuşak bir geçiş imkanı sağlamak amacıyla 2017 sonunda uygulamaya konacağını açıkladı.

Bu erteleme, perakendeciler tarafından memnuniyetle karşılandı. Kaola.com'un genel müdürü Zhang Lei, bu pencerenin platformlara kendilerini niteliksel olarak geliştirme imkanı sunacağını vurguluyor. Denizaşırı acenteler için özel satışlar da yapan e-ticaret pazar yeri Ymatou.com'un kurucusu ve genel müdürü Zeng Bibo, yürürlüğe girecek politikanın aşırı sıkı bir görünüm arz ettiğini ve başlangıç aşamasında genel ticarete eğilimli olduğunu söylüyor. Gerekli düzeltmelerin yapılması için zamana ihtiyaç bulunduğunu belirten Zeng, ertelemenin bu fırsatı sağlayacağının altını çiziyor.

"Genel dış ticaretle karşılaştırıldığında sınır ötesi e-ticaretin hala yüzde 30'luk bir avantajı var" diyen Kaola.com'dan Wang Zheng sözlerini şöyle sürdürüyor: "Avantajlardan bir diğeri farklı kategorilerdeki ürünlerin Çin pazarına çok daha elverişli koşullarda girmesi. Ancak sınır ötesi e-ticaret ve genel dış ticaret birbirinin karşıtı değil, birbirinin tamamlayıcısı."

Kaola.com sınırötesi e-ticaret kanalıyla toplam maliyeti 2 bin yuandan (299.3 ABD Doları) az ürünleri ithal ediyor; daha pahalı lüks mallar ise genel dış ticaret kapsamında ithal ediliyor. Böylece her iki kanal da en iyi şekilde kullanılmış oluyor.

Bu yeni politika, sınır ötesi e-ticaret alışverişinin daha maliyetli olacağı anlamına mı geliyor? Tmall Global'ın genel müdürü Liu Peng, birçok satıcının kendi karının azalması pahasına fiyatlarda değişikliğe gitmeyeceği kanısında.

Daha fazla ürün çeşitliliğine sahip, tedarik zincirini ve ürün yapısını yeniden düzenleme kabiliyeti daha yüksek şirketlerin gelişme şansının daha fazla olacağını söyleyen Liu Peng, sadece fiyat savaşına bel bağlayanların ve yasadışı yollarla ithalat yapanların yasal düzenlemelere tabi olacağının altını çiziyor.

Wang, müşterilerin vergiyi paylaşmak

Çin yapımı seramikler Pakistan'da büyük ilgi görüyor. *(FOTO: XINHUA)*

için daha fazla para ödemeyi önemsemeyeceğini düşünüyor: "Bir alışveriş alışkanlığı oluştuktan sonra kullanıcılar artan maliyetlere o kadar aldırmayacaktır."

Wang şunları söylüyor: "Politika uygulamaya konduğunda e-ticaret platformları doğrudan tedarikçilerle çalışarak, aradaki dağıtım kanalları maliyetini aşağı çekebilir ve hala düşük fiyat avantajını koruyabilir. Bir diğer yol, Bekarlar Günü online alışveriş festivali ve yıl sonu indirimleri gibi kampanyalar vasıtasıyla müşteri çekmek".

"Sınır ötesi online perakendeciler Çin'in uluslararası ticaretinin önemli bir parçası haline geldi' diye ekliyor Çinli düşünce kuruluşu Çin ve Küreselleşme Merkezi'nin başkanı Long Yongtu ve şöyle devam ediyor: "Çin küresel sınır ötesi ticaretin kurallarını belirlemede öncülük yapmalı."

Küresel pasta

Küresel ekonominin hız kestiği ve küresel genel ticaretin gerilediği bir dönemde Çin'in sınır ötesi e-ticaretinde işlem hacmi büyüyor, bu da ithalatı yukarı çekiyor.

Alibaba Group, Amerikan ürünlerini platformunda 450 milyon Çinli tüketiciye satmak için Amerikalı şirketler ve çiftçilerle birlikte çalışıyor. Amacı Amerikalı 1 milyon küçük işletmenin Çin'e ihracat yapmasına yardımcı olmak.

Ocak ayında grubun başkanı Jack Ma, o dönem yeni seçilmiş başkan olan Donald Trump'la New York'ta bir araya geldi. Ma, toplantı sonrası yaptığı açıklamada "Kendisine ticaretin, özellikle küçük işletmelerin, sınır ötesi ticaretin nasıl iyileştirilebileceğine dair fikirlerimi anlattım" dedi.

Çin orta sınıfının gelecekte 500 milyonu aşmasıyla Çin'in en büyük ithalat destinasyonu ve tüketim pazarı haline geleceğini belirten Ma, bunun Amerikalı tüketiciler, küçük ve orta ölçekli işletmeler için muazzam bir fırsat olacağının altını çizdi.

Bu, diğer ülkeler için de büyük bir fırsat. Kaola.com nisan ayında Almanya'nın Frankfurt kendinde Avrupa Ortaklık Planı'nı açıkladı. Plana göre, şirket önümüzdeki üç yıl içinde 3 milyar euro (3.51 milyar ABD Doları) değerinde Avrupa ürünü satın alacak ve platformu vasıtasıyla 2 binden fazla Avrupalı markanın Çin pazarına erişmesini sağlayacak. Ayrıca İngiltere, İtalya, Fransa ve İspanya'da altı yeni uluslararası depo kuracak şirket, 2016'da Frankfurt'ta hizmete giren Avrupa Faaliyetleri Merkezi'ne de daha fazla yatırım yapacak.

Şirket, Avrupa dışında Avustralya ve Yeni Zelanda'dan tedarikçilerle anlaşmalar imzaladı. Avustralya Ticaret ve Yatırım Komisyonu'nun Uluslararası Operasyonlar biriminin idari direktörü Michael Clifton'ın verdiği bilgiye göre, şirket halen Avustralya ürünlerini ithal eden en büyük sınır ötesi e-ticaret platformu.

Çin'de kapsamlı sınır ötesi e-ticaret pilot bölgelerinin sayısı başlangıçta beş iken şu anda 13'e çıkmış bulunuyor. Bu bölgelerin toplam ticaret hacmi, 2017'nin ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 100'ün üzerinde bir artışla 100 milyar yuanın (14.98 milyar ABD $) üzerine çıktı.

Ticaret Bakanlığı Sözcüsü Gao Feng, 3 Ağustos'ta düzenlediği basın toplantısında, "Sınır ötesi e-ticaret yoluyla gerçekleştirilen ithalat ve ihracat, Çin'in dış ticaretteki büyümesinin yeni lokomotifi haline geldi" dedi.

Damak zevki değişti

Çin'in iyi yemeğe duyduğu istek Çin Seddi kadar güçlü ve eski. Zengin ve müşkülpesent Çinli tüketicilerin yurtdışından giderek daha fazla gıda ısmarlaması ekonomik büyümeyi hızlandırıyor…

DENG YAQING

ÇİNLİLER bundan 7 bin yıl kadar önce, bugün bile dünyanın dört bir yanındaki gurmeleri büyülemeye devam eden sofistike mutfak yetenekleri ve çok sayıda leziz yemek tarzı geliştirdi. O günden bu yana Çinliler'in beslenme alışkanlıklarına daha fazla baharat eklendi. Çinliler'in yemek masaları, damak zevklerini okşayan ithal gıda ürünleriyle giderek daha da çeşitleniyor. Bu, Çinli tüketicilerin artan harcama gücünün yanı sıra küresel ticaretin ve dünya ekonomisinin büyümesinde üstlendiği rolün bir sonucu.

20 Haziran'da Çin'in yemek tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Kalite Denetim, Teftiş ve Karantina Genel İdaresi, 2003'te deli dana hastalığından ötürü Çin pazarına girişi yasaklanan Amerikan dana etinin ithalatına tekrar izin verileceğini açıkladı. Bu karar, Devlet Başkanı Şi Jinping'in nisan ayında Mar-a-Lago, Florida'da ABD'li mevkidaşı Donald Trump'la bir araya gelmesinden sonra hazırlanan Çin-ABD 100 Günlük Eylem Planı'nın meyvelerinden biriydi.

Üç gün sonra da ilk parti Amerikan dana eti Beijing Giriş-Çıkış Teftiş ve Karantina Bürosu'nun denetiminden geçti.

Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre, 2016'da Çinliler 8 milyon ton dana eti tüketti. 360 milyar yuan (53.94 milyar ABD Doları) büyüklüğe ulaşan bu pazar, denizaşırı oyuncuların pay kapmak için yoğun çaba sarf ettiği dev bir iş alanı.

Son yıllarda Çin'in Güney Amerika'dan ithal ettiği dana etinde dramatik bir artış gözlendi. Çin Sosyal Bilimler Akademisi'ne bağlı Latin Amerika Araştırmaları Enstitüsü'nden Xie Wenze'nin International Business Daily'ye yaptığı değerlendirmeye göre, bunun temel nedeni günümüzde Çinli tüketicilerin kaliteli ürünlere talebinin artmış olması.

Gerçekten de dana eti ihracatı, Arjantin ve Brezilya gibi ülkelerin ekonomileri için yeni bir büyüme noktası haline geldi.

Xie, Arjantin etinin diğer ülkelerle karşılaştırıldığında lezzet açısından daha üstün olduğunu söylüyor. Çinli tüketicilerin bunun farkına varması, kısmen, Çin-Arjantin ikili ilişkilerinin son yıllarda yakınlaşmasından kaynaklanıyor. Ancak Arjantin'in Avustralya ve Yeni Zelanda gibi güçlü rakipleri var. Bu ülkeler, Çin'le imzaladıkları serbest ticaret anlaşmaları sayesinde hala Çin'in başlıca ithal dana eti kaynağı olmayı sürdürüyor.

Zenginliğin meyveleri

Çin'de üzüm şarabı ve pirinç gibi tarım ürünlerinin ithalatı da hızla artıyor. Vinexpo ve Uluslararası Şarap ve Alkollü İçki Araştırması'na (IWSR) göre, bu yılın ilk yarısında Çin'in üzüm şarabı ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13.9 arttı; en hızlı büyüme de Şili şarabında kaydedildi. Sadece mayıs ayında Şili Çin'e 24 milyon ABD Doları değerinde üzüm şarabı ihraç etti. Bu, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 49'luk bir artış anlamına geliyor. Çin'in Şili'den satın aldığı şarap miktarı, Şili'nin şarap ihracatında ikinci büyük destinasyonu olan ABD'nin aldığından yüzde 50 fazla.

Şili şarabı Çin pazarına geç girse de pazar payını büyük bir hızla artırmayı sürdürüyor. Bunun nedenlerinden biri, 2005'te imzalanan Çin-Şili Serbest Ticaret Anlaşması. Anlaşma üzüm şarabının sıfır gümrükle ithal edilmesine imkan tanıyor. 2016'da Çin Şili'den 195 milyon ABD

15 Ağustos'ta Zhejiang eyaletine bağlı Jiaxing'de müşteriler ithal ürünler satan bir markette kırmızı şarap seçiyor. *(FOTO: XINHUA)*

Doları değerinde üzüm şarabı ithal etti ve ABD'yi geride bırakarak Şili şarabının en büyük ihracat pazarı oldu.

Vinexpo-IWSR raporuna göre, Çin 2020 itibarıyla muhtemelen dünyanın en büyük ikinci üzüm şarabı pazarı olacak ve ülkede toplam tüketim 94 milyon adede ulaşacak.

Yantai Changyu Pioneer Wine'ın genel müdürü Zhou Hongjiang, Halkın Günlüğü'ne verdiği demeçte, "Üzüm şarabında rekabet küresel. Gelecekte giderek daha fazla Çinli'nin üzüm şarabında uzmanlaşmasıyla ülkedeki pazar talebinin yüzde 70'i ithal şarapla karşılanacak" diyor.

Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre, Çin geçen yıl 206.93 milyon ton tahıl ithal etti. "Yüksek yurtiçi üretime rağmen Çin her yıl diğer ülkelerden pirinç ithal ediyor. Aslına bakarsanız Çin 2013'ten beri dünyanın en büyük pirinç ithalatçısı" diyor Çin Tarım Üniversitesi'ne bağlı Ekonomi ve İşletme Yüksek Okulu profesörlerinden Mu Yueying.

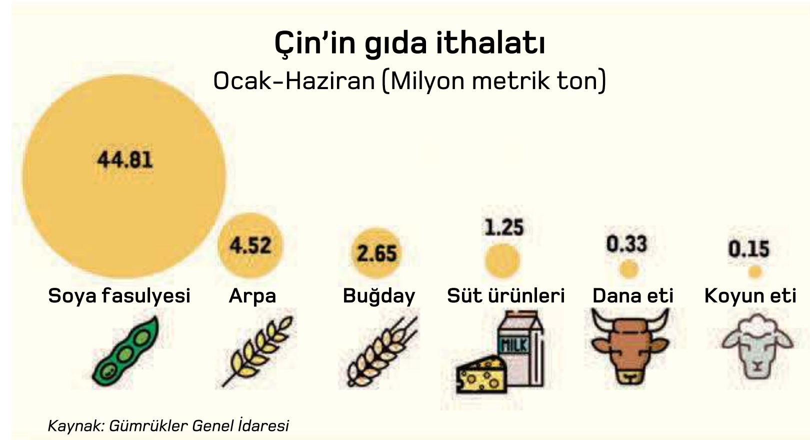
Japon pirinci pahalı bir pirinç türü ve daha şimdiden Çin'in bazı bölgelerinde tüketiliyor. Amerikan pirincinin de yakın bir zamanda piyasaya girmesi bekleniyor. Aynı okulun profesörlerinden Zhai Liushuan'a göre, "Çin'de orta sınıf büyürken pirinç talebi yavaş yavaş nicelikten niteliğe kaydı".

Pirincin yanı sıra soya fasulyesi ithalatı da artıyor. ABD başlıca kaynak ülke çünkü, Mu'ya göre, ABD'nin soya yetiştiriciliğinde sahip olduğu yüksek rekolte ve verimlilik, Çin'in düşük soya üretimini en iyi şekilde telafi ediyor.

Küresel ticaret güçleniyor

İthalattaki artışın yurtiçi üretimi olumsuz etkileyebileceğine dair bir takım endişeler dile getiriliyor. Ancak uzmanlar Çin'deki talebin muazzamlığıyla ithalatın yurtiçi üretimi tamamlayacağına dikkat çekiyor. Dana eti buna dair iyi bir örnek.

Gıda mühendisliği alanında doktora derecesi bulunan bir yorumcu olan Cui Kai, Economic Daily'ye yaptığı değerlendirmede, yerli ürünlerden daha düşük fiyatlandırılmış büyük miktarlarda dana eti ithalatının Çin'in hayvancılık sektörüne zarar vermeyeceğini vurguluyor. Cui'ye göre, ithalat yerli arz üzerindeki baskının art-

22 Aralık 2016'da Chongqing'de gümrük, teftiş ve karantina görevlileri ithal eti inceliyor. *(FOTO: XINHUA)*

Shandong eyaletine bağlı Qingdao'da bulunan Qianwan antreposunda muhtelif ithal şaraplar. *(FOTO: XINHUA)*

masına neden olabilir. Bu da sektörü yeniden yapılanmaya gitmeye zorlar, kalitenin ve üretim verimliliğinin artmasını sağlar.

Halen dana eti ithalatı toplam yerli tüketimin sadece yüzde 10'unu oluşturuyor. Dolayısıyla, Cui, Amerikan dana etinin geri dönüşünün Çin pazarı üzerinde olumsuz bir etkisi olmayacağı kanısında. İthalat, yurtiçindeki sanayi zincirini niteliksel olarak gelişmeye ve teknolojik ilerlemeye itebilir.

Çin'de dana eti sektörü yıllardır nispeten geri kalmış durumda. Sanayi küçük ölçekli, dağıtım dağınık, işleme ve nakliye giderleri yüksek. Cui'ye göre, denizaşırı ülkelerden gelecek rekabet, yerli dana etinde bir sanayi zincirinin kurulmasını ve tamamlanmasını tetikleyebilir, marka inşasını teşvik edebilir.

Çin'in 2016'da küresel büyümeye katkısı yüzde 33.2 oldu. Bu, dünyanın diğer ülkelerinin tamamından yüksek bir rakam. Çin'de tüketimin muazzam artması ve nitelik olarak gelişmesi, küresel ticaretin ve ekonomik büyümenin yukarı çekilmesinde kilit bir rol oynadı.

13. Beş Yıllık Plan (2016-20) döneminde Çin'de kişi başına düşen yıllık harcanabilir gelirin yüzde 30 artması; mal ve hizmet ithalatının da sırasıyla 9 ve 2 trilyon ABD Doları'na ulaşması bekleniyor. Ülkede yıllık harcanabilir geliri 10 bin ABD Doları'nın üzerinde olan nispeten yüksek gelire sahip insan sayısı 2015'te 150 milyonu aştı; bu da toplam şehir nüfusunun yüzde 20'si demek. Bu insanların müşterek satın alma gücünü hiç bir yabancı marka göz ardı edemez.

Devlet Konseyi Kalkınma Araştırma Merkezi'nin kıdemli araştırmacılarından Zhao Jinping'in ifade ettiği gibi, Çin'in ithalatında hızlı bir artış oldu ve tüketimde süregiden niteliksel gelişim muazzam bir potansiyel taşıyor ve küresel ekonomik toparlanmaya büyük bir katkıda bulunuyor.

"1+6" Yuvarlak Masa Toplantısı

Çin, dünya ekonomisine yön veren altı uluslararası kuruluşun yöneticileriyle bir araya geldi. Çin Başbakanı Li Keqiang, küresel büyüme için bütün ülkelerin çok taraflı ticaret kurallarına uyması gerektiğini söyledi…

JIANG WANDI

ÇİN Başbakanı Li Keqiang, Beijing'de 12 Eylül'de ikincisi düzenlenen ve önde gelen uluslararası ekonomik kuruluşların başkanlarının ağırlandığı "1+6" Yuvarlak Masa Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, dünya ekonomisinin büyümesi için bütün ülkelerin çok taraflı ticaret kurallarına uyması ve ekonomik küreselleşmeye bağlı kalması gerektiğini vurguladı.

Söz konusu toplantıya Dünya Bankası Başkanı Jim Yong Kim, Uluslararası Para Fonu İdari Direktörü Christine Lagarde, Dünya Ticaret Örgütü Genel Direktörü Roberto Azevedo, Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Direktörü Guy Ryder, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Genel Sekreteri Angel Gurria ve Finansal İstikrar Kurulu Başkanı Mark Carney katıldı.

"Dünya ekonomisinde toparlanma kırılgan ve dengesiz. Bu da çok taraflılığın desteklenmesi için ülkelerin ortaklık ve işbirliği ruhuyla hareket etmesini gerektiriyor" diyen Li, büyümenin faydalarının ülkeler ve topluluklar arasında daha adaletli dağılması için ülkelerin istihdama, daha fazla ve daha iyi iş imkanları yaratmaya, yoksulluğu ve eşitsizliği azaltmak için de sosyal güvenlik yardımlarını daha adil ve sürdürülebilir kılmaya öncelik vermesi gerektiğinin altını çizdi.

Serbest ticaretin dünya ekonomisindeki durgunlukla başa çıkmak için etkin bir araç sunduğuna dikkat çeken Li, DTÖ merkezli çok taraflı ticaret rejimine saygı gösterilmesi ve uyulması gerektiğini söylerken bunun küresel ekonomik düzenin istikrarı için de hayati önem taşıdığını ifade etti. Li, "Ülkelerin kalkınmanın meyvelerini bölüşmek için nispi avantajlarını geliştirmesi ve ticari dengesizliklerini çözmeye çalışması gerekiyor. Ülkeler kapıları kapamak yerine daha fazla dışa açılma ve karşılıklı açıklığı büyütme çabası içinde olmalı" dedi.

Çin ekonomisi hakkında da Li, ekonominin yatırım ve ihracata dayalı büyümeden tüketim, yatırım ve ihracat kombinasyonuna dayalı bir büyümeye, niceliksel genişlemeden niteliksel büyümeye geçtiğini söyledi. 2017'nin ilk yarısında hizmet sektörünün yarattığı katma değer GSYİH artışının yüzde 54.1'ini oluşturdu; büyümeye yüzde 63.4 katkıda bulunan tüketim de büyümenin birincil itici gücü haline geldi. "Çin ekonomik büyümenin liderlerinden biri olmaya devam ediyor ve küresel büyümeye yüzde 30'un üzerinde katkıda bulunuyor" diyen Li, orta-yüksek oranlı ekonomik büyümeye duyduğu güveni ifade ederken Çin ekonomisinin yılın ilk altı ayında yüzde 6.9 büyüdüğüne ve bu momentumunu yılın ikinci yarısında da sürdürdüğüne dikkat çekti. Li, Çin'in kaydettiği büyümeyi hükümetin devlet idaresini modernize etme, yasal düzenlemeleri güçlendirme, hizmetleri iyileştirme ve bürokrasiyi azaltma, vergi ve harçları aşağı çekme çabalarına bağladı.

Çin'in kalkınmada en büyük gücünün zengin insan kaynakları olduğuna işaret eden Li, ülke genelinde dev bir girişimcilik ve yenilik inisiyatifinin başlatıldığını, bunun da piyasa hareketliliğine ve toplumsal yaratıcılığa ciddi katkısı olduğunu sözlerine ekledi.

Li, istikrarlı istihdamın Çin ekonomisinin temel özelliklerinden biri olduğunu belirterek son dört yılda her yıl 13 milyonu aşkın yeni iş yaratıldığını vurguladı. Li, Çin hükümetinin uyguladığı Internet artı ve büyük veri stratejileriyle dijital ekonomi, paylaşım ekonomisi ve çevreci ekonominin gelişmesini sağladığını söyledi.

Önde gelen uluslararası ekonomik kuruluşların başkanları da Çin'in ekonomik büyümesine ilişkin iyimser beklentilerini dile getirirken ülkede süregelen reform ve dışa açılma sürecinin Çin ve dünya ekonomisi için yeni fırsatlar yaratacağını vurguladı. Başkanlar, Çin'le işbirliği güçlendirme ve Çin ekonomisinin dönüşüm ve niteliksel gelişimini destekleme konusunda tam bir fikir birliği içindeydi.

BRICS'in rolü büyüyor

2009 yılında Moskova'da ilk BRICS Zirvesi yapıldığında blok liderlerinin ortak açıklamasının Çince versiyonu sadece bin 500 karakter uzunluğundaydı. Eylül ayındaki 9. BRICS Zirvesi'nden sonra açıklanan Xiamen Bildirisi'nin sadece sonuçlar listesi 12 bin karakteri aşıyordu. BRICS ikinci on yılında küresel yönetişime daha fazla ortak olmaya hazır…

YU LINTAO

GELİŞMEKTE olan ekonomilerin kurduğu bu işbirliği platformunun başarısını elbette ortak açıklamanın uzunluğuyla ölçemezsiniz ama bu durum yine de beş ülke arasında büyüyen işbirliğinin altını çizen bir gösterge olarak yorumlanabilir.

Son on yılda sadece ekonomik bir terim olmaktan çıkıp gelişmekte olan ekonomilerin sıradışı işbirliği platformuna dönüşen BRICS'in bu süreçte mahiyeti de hızla genişledi. Gündemi, ekonomik işbirliği ve kalkınmayı desteklemekten küresel yönetişimi iyileştirmeye ve küresel sorunları birlikte çözmeye evrildi. Gözlemciler, işbirliği mekanizmasının güçlendirilmesiyle BRICS'in dünya arenasında daha büyük bir rol oynamasının beklendiğini söylüyor.

Zenginler kulübü olarak bilinen G7'den farklı olarak, BRICS'in temelinde ideoloji ya da jeopolitik bulunmuyor. Eski Goldman Sachs ekonomisti Jim O'Neill tarafından ortaya atılan bir terimden ekonomik işbirliği ve şimdi de daha iyi küresel yönetişim peşindeki gelişmekte olan ekonomiler için bir işbirliği platformuna dönüşen blok, son on yılda küresel büyümenin yarıdan fazlasının kaynağıydı ve 2016'da küresel ekonominin yüzde 23'ünü oluşturuyordu — bu grubun 2006'daki payının neredeyse iki katı.

O'Neill bile 16 yıl sonra, BRICS'in küresel GSYİH'deki payının öngördüğü her senaryodakinden yüksek olması karşısında şaşkın. Ayrıca grubun işbirliği alanları da özellikle son iki yıldır sürekli genişliyor, Yeni Kalkınma Bankası'nın (YKB) kurulmasından küresel likidite baskısına karşı bir mücadele önlemi olarak Koşullu İhtiyat Fonu'nun oluşturulmasına, korumacılıkla ortak mücadeleden iklim değişikliği meselesi karşısında birlikte tutum almaya kadar...

Çin Renmin Üniversitesi'ne bağlı Chongyang Finansal Araştırmalar Enstitüsü'nün müdür yardımcısı Wang Wen, "BRICS'in pragmatik işbirliğinin sosyal değeri yavaş yavaş ortaya çıkıyor" diyor.

Güvenlik işbirliği

Temmuzda Beijing'de düzenlenen 7. BRICS Güvenlik İşleri Üst Düzey Temsilcileri Toplantısı'nda beş ülke, BRICS'in güçlendirilmesinde kilit unsurun siyasi ve güvenlik işbirliğinin derinleştirilmesi olacağı konusunda uzlaştı. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki politik durum dikkatlerin yoğunlaştığı temel alandı. Ortak bildiride Afganistan'la ilgili meselelere de atıfta bulunuldu.

Batı alemi, Avrupa'nın mülteci krizi, Brexit ve ABD Başkanı Donald Trump'ın korumacı ticaret gündeminin temsil ettiği bir küreselleşme karşıtı dalgaya tanık oluyor. Değişen dünya şartları, BRICS'in küresel yönetişimde sesini daha fazla duyurması için bir fırsat oluşturuyor.

Ağustos ayında Çin'in Fujian eyaletine bağlı Quanzhou'da yapılan BRICS Yönetişim Semineri'nde Meksika'daki Ulusal Özerk Üniversitesi'nin kıdemli araştırmacılarından, eski Meksikalı diplomat Jorge Eduardo Navarrete, küresel yönetişim uygulamaları ve kurumlarının sınai, teknik, finansal ilişki ve dengelerin sürekli büyük gelişmekte olan ülkelerin lehine değiştiği bir uluslararası ekonominin evrimine ayak uyduracak şekilde derinlemesine dönüştürülmesi gerektiğini vurguladı.

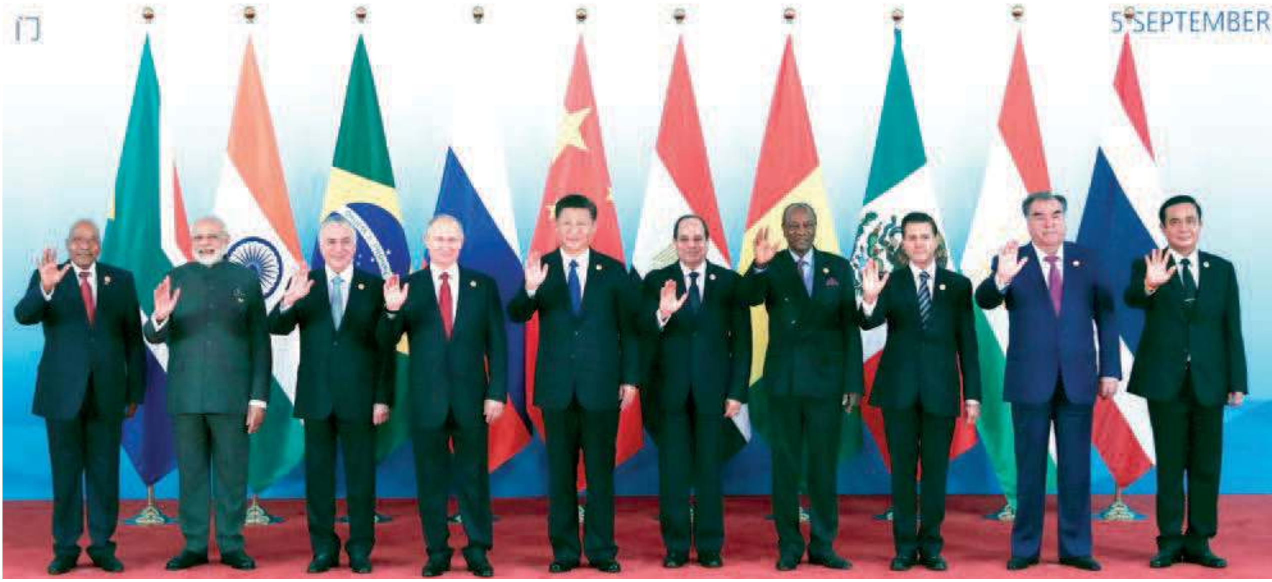
Gerek küresel gerek bölgesel politik ilişkiler ve iktidar dengeleri açısından da durumun aynı olduğunu söyleyen Navarrete, "BRICS gibi yeni çok bölgeli kuruluşların yeni küresel yönetişim mimarisinin inşasında yapacağı çok önemli katkılar var" dedi.

BRICS küresel yönetişime katılımını güçlendiriyor. Bu alanda elde edilen başarıların başında çoğunlukla gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarını göz ardı etmekle suçlanan ve büyük finans kuruluşlarına ek bir alternatif sunan YKB'nin kurulmasının yanında Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi küresel finans kuruluşlarında oy hakkının artırılması geliyor. Xiamen Bildirisi de bloğun mevcut ekonomik manzarayı yansıtan daha verimli bir küresel ekonomik yönetişim çerçevesi konusundaki kararlılığının altını çizdi.

BRICS'in ötesinde

Xiamen Zirvesi esnasında, BRICS Artı modeli kapsamında, Mısır, Gine, Meksika, Tacikistan ve Tayland liderlerinin BRICS liderlerine katılmaya davet edildiği Gelişmekte olan Pazar ve Ülkeler Diyaloğu toplantısı da gerçekleştirildi.

BRICS Artı modeli, 2013'teki Durban

Zirvesi'ni müteakiben Çin tarafından önerilmişti. Bu kapsamda bazı bölge ülkeleri, ana etkinlik sırasında diyalog için davet ediliyor.

Çin, bu sefer, BRICS Artı modelini, üç kıtadan, Afrika, Asya ve Latin Amerika'dan beş gelişmekte olan ülkeyi diyaloğu artırmak ve BRICS ile diğer gelişmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğini ele almak üzere davet ederek daha da geliştirdi.

Çin Çağdaş Uluslararası İlişkiler Enstitüleri'nde kıdemli araştırmacı olarak çalışan Chen Fengying, "Bu model BRICS'in işbirliği mekanizmasını zenginleştirecek.

"Xiamen Zirvesi'nin özel gündemi, Çin'in pastayı büyütme ve bütün ülkelerin gelişmekte olan ekonomilerin başarılarından pay almasına imkan tanıma özlemini ortaya koydu" yorumunu yapan Wang, "Geniş ortaklıklarla grup Güney-Güney işbirliği için daha etkili bir platforma dönüşebilir. Bu, aynı zamanda, Çin'in ortak kalkınmanın desteklenmesi merkezli yeni bir küreselleşme için geliştirdiği vizyonu da yansıtıyor" diyor.

Wang'ın verdiği bilgiye göre, aralarında Endonezya ve Türkiye'nin de bulunduğu çok sayıda gelişmekte olan ekonomi platforma katılmaya büyük bir ilgi gösteriyor.

Xiamen Bildirisi, gelişmekte olan pazar ve ülkelerle geniş ortaklıklar için çaba gösterilmesi önerisinde bulunurken, BRICS dışı ülkelerle diyalog ve işbirliğinin "eşit temelde" yürütüleceğinin altını çizdi.

Chen de "BRICS Artı, bloğun ortaklıklarını genişleterek önümüzdeki on yılda kaydedeceği gelişime yeni bir itici güç sağlayacak" değerlendirmesini yapıyor.

Bölgesel güçler

BRICS'in beş üyesi de renkli kültürlere sahip bölgesel güçler. Ancak bu ülkelerin halklar arası ilişkileri, yürütülen kapsamlı ekonomik ve politik diyaloglarla karşılaştırıldığında yeterlilikten hala çok uzak.

BRICS ülkeleri arasında var olan sorunların bir çoğu, karşılıklı anlayışın yetersizliğinden ve güven eksikliğinden kaynaklanıyor" diyor Chen Beijing Review'ya verdiği demeçte, "Xiamen Zirvesi'nin bu yıl BRICS işbirliği mekanizmasında halklar arası temasların rolüne vurgu yapmasının nedeni bu".

Xiamen Bildirisi'nde bloğun önümüzdeki on yılda kaydedeceği gelişime kamuoyu zemini yaratmak için halklar arası temasların güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekiliyor.

Wang'a göre, BRICS işbirliği mekanizması ekonomi ve politikanın "iki çekerli" sisteminden ekonomik işbirliği, politik diyalog ve halklar arası temasların temel taşıyıcı unsur ve işbirliğinin mahiyeti haline geldiği "üç çekerli" bir sisteme doğru evriliyor.

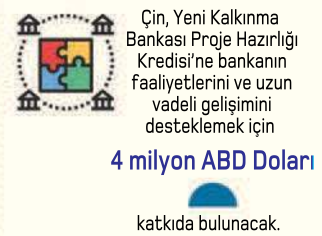
"İster BRICS'in kendi içindeki işbirliğini güçlendirmek, ister daha geniş ortaklıklar kurmak için olsun, halklar arasında karşılıklı anlayış ve dostluk elzem. Bu, işbirliği mekanizmasının daha istikrarlı olmasını sağlayacağı gibi mekanizmanın gelişimi için de sağlam bir temel oluşturacak" diyor Wang.

Chen'e göre de beşlinin kültürel ve halklar arası ilişkilerde Rus edebiyatı, Hint sineması, Brezilya futbolu gibi yararlanabileceği büyük bir potansiyel var. Son dönemde bu tür ilişkilerde somut ilerleme sağlanıyor. Bu yılın başlarında Çin'de ilk BRICS Oyunları düzenlendi. Beş ülke iki film festivali düzenledi ve "Where Has Time Gone?" adında bir filmin ortak prodüksiyonunu gerçekleştirdi. Çin'de gösterilen ve sinemaseverlerin beğenisini kazanan Hint filmlerinin sayısı hızla artıyor. Ayrıca Xiamen'de 15-22 Eylül tarihleri arasında ilk BRICS Kültür Festivali düzenlendi.

Çin'in güneydoğusundaki Fujian eyaletine bağlı Xiamen'de 5 Eylül günü BRICS ülkelerinin yanı sıra Mısır, Gine, Meksika, Tacikistan ve Tayland'ın liderleri grup fotoğrafı için poz verdi. *(FOTO: XINHUA)*

Beklentiler

Diğer gelişmekte olan ülkelere destek

Çin şunları tedarik edecek:

(Beijing Review tarafından derlenmiştir.)

Herkesin gözü Çinli turistte

Çin'in iç turizmi çok güçlü. 2015'te ülkedeki güzellikleri görmek amacıyla toplamda 4 milyar seyahat gerçekleşirken, denizaşırı ülkelere çıkan turistlerin sayısı 120 milyon olarak kaydedildi. *(FOTO: XINHUA)*

Türk turizmciler, Çin'den gelecek turist sayısını artırmaya yönelik hamlelere hazırlanıyor. Bakanlığın öncülüğünde Çin'de daha etkin tanıtım yapacak turizmciler, altyapı hazırlıklarını sürdürüyor. Kapadokya ve Pamukkale'de beklenti yüksek…

ÖZLEM KAPAR BAYBURS

ÇİN'DE 2018 yılının 'Türkiye Turizm Yılı' ilan edilmesi iki ülke arasındaki turizm hacminin artacağı yönündeki beklentileri güçlendiriyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde Çin'de yapılacak tanıtım faaliyetlerine ilişkin planlamalar tüm hızıyla sürerken turizm sektörü temsilcileri de daha fazla Çinli turist çekmek üzere hazırlıklara başlamış durumda. 2018'de 500-550 bin arasında Çinli turistin ülkemize geleceği öngörülüyor.

Çinli turistlerin Türkiye'de yoğun olarak ziyaret ettikleri İstanbul, Pamukkale, Kapadokya, İzmir gibi destinasyonlarda özel tanıtım projeleri hazırlanıyor. Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) Başkanı Timur Bayındır, özellikle Çin ve Asya ülkelerine yönelik yeni projeler hazırladıklarını söylüyor.

Timur Bayındır

Çin'den daha fazla turist çekebilmek için neler yapmaları gerektiğine ilişkin ayrıntılı araştırmalar yaptıklarını anlatan Bayındır, "Sosyal medya dahil çeşitli kanallarda İstanbul tanıtımı yapacağız. Çinlilerin kültürel yapı ve günlük hayat konusunda alıştığımız turist profilinin dışında bir yapısı var. Onlara hitap edecek noktaları hedef alacağız" diyor.

Kapadokya hazırlanıyor

Çinlilerin ülkemizde en çok ziyaret ettikleri Kapadokya bölgesinde de hazırlık var. Kapadokya Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği (KAPTİD) Başkanı Yakup Dinler, Çin'de daha etkili tanıtım yapmak için yerel yönetimden destek istediklerini, Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde Çin'de yapılacak çalışmalarda da etkin olarak rol almaya hazır olduklarını belirtiyor. Geçen yıllarda olduğu gibi 2018'de de Çin'deki turizm fuarlarına katılacaklarını vurgulayan Dinler, daha çok ve etkin tanıtım yapmak gerektiğine dikkat çekiyor.

Dinler, hali hazırda Kapadokya'ya Çinli turistin gelmeye devam ettiğini aktarırken, önemli bir soruna da dikkat çekiyor. Kapadokya'ya gelen Çinli turistlerin düşük fiyatlı tur paketleriyle geldiğini, konaklama ve ulaşım dışında yaptıkları alışverişlerde karşılaştıkları fiyatlara şaşırdıklarını ifade eden Dinler, "Tur paketlerinde yeni bir düzenlemeye gidilmeli" diyor.

Çinli turistlerin Kapadokya'daki mağara otellerde konaklamayı ve balon turu yapmayı tercih ettiklerini aktaran Dinler, şöyle konuşuyor: "Çin halkının Türkiye'ye karşı ciddi bir ilgisi var. Tur paketlerinin düşük fiyatla satılması da bu ilgiyi artırıyor. 2018 Yılının Çin'de Türkiye Turizm Yılı ilan edilmesi bilinirliğimizi daha da artıracaktır. Hedefimiz üst gelirli Çinliyi çekmek olmalı."

Yakup Dinler

Kapadokya'daki otellerin Çinli turistlerin beklentilerini karşılayabilecek düzeyde olduğunu, az sayıda da olsa Çince bilen personel çalıştırdıklarını söyleyen Dinler, potansiyelin artması durumunda gelen talebe bağlı olarak düzenlemeler yapabileceklerini belirtiyor.

Pamukkale yeni seferi bekliyor

Türkiye'ye gelen Çinli turistlerin en çok ziyaret ettikleri yerlerin başında Pamukkale'nin geldiğini söyleyen Denizli Turistik Otelciler Derneği Başkanı (DENTUROD) Murat Şen ise, 2018'den çok umutlu olduklarını ifade ediyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önümüzdeki aylarda Çin'de tanıtım faaliyetleri olacağını aktaran Şen, bu çalışmaların Türkiye'ye gelişleri hızlandıracağına inandıklarını kaydediyor.

Şen, 2018'de ülkemize 500 binin üzerin-

Tayland, Çinli turistlerin en çok tercih ettiği ülkelerin başında geliyor. *(FOTO: XINHUA)*

de Çinli turistin geleceği öngörüsünde bulunuyor. Daha fazla Çinli turist çekebilmek için öncelikle ulaşım sorununun çözülmesi gerektiğini savunan Şen, "Bir özel havayolu şirketi Çin'deki büyük bir eyalete haftada dört sefer düzenleyecek. Bizim hedeflediğimiz Çinli turist sayısına ulaşabilmemiz için bu yeterli değil. Ulaşım kolaylığı sağlanarak büyük şehirlerden tarifeli uçak seferleri artırılmalı" diyor.

Kapadokya ve Pamukkale arasında Çinli turistlere yönelik en azından haftada bir kez uçak seferinin konulmasını öneren Murat Şen, şunları söylüyor: "Pamukkale ve Kapadokya, UNESCO Dünya Mirası'nda yer alan iki eşsiz bölgedir. Çinlilerin ilgisini çekmek için kültür ve tarih ürünlerimizin yanı sıra başka araçları da kullanmalıyız. Örneğin Çin'in ünlü simalarını ağırlayabilir veya bölgemizde bir dizi çekimi yapılmasını sağlayabiliriz."

Murat Şen

2018'de Çin'deki turizm fuarlarına katılacaklarını, belki bir road show organizasyonu yapacaklarını da bildiren Şen, daha etkili tanıtım yapmak gerektiğinin altını çiziyor. Bir Çinli turistin bir Avrupalı turistten üç kat daha fazla para harcadığını belirten Şen, "Biz bir milyon Çinli hedefini koyarken yaklaşık üç milyon Avrupalı turistten gelecek geliri elde etmiş olacağız" diye konuşuyor. Şen, Pamukkale'deki yılın her ayı açık otellerin Çinli turistleri ağırlayabilecek kapasiteye sahip olduğunun da altını çiziyor.

İzmirliler Çin'e gidiyor

Ege Turistik İşletmeler ve Konaklamalar Birliği (ETİK) Başkanı Mehmet İşler de, Çin'de 2018 yılının "Türkiye Turizm Yılı" ilan edilmesinin ardından Çin'de yapılacak tanıtımların Bakanlığın öncülüğünde başladığını kaydediyor. Bakanlığın çalışmalarına etkin katılacaklarını anlatan İşler, yerel yönetimlere de konunun önemini aktardıklarını kaydediyor. Kasım ayında İzmir'den 15 kişilik bir heyetle Çin'e gidecekleri bilgisini veren İşler, orada bölgelerinin tanıtımı ve turizmde işbirliği olanaklarını konuşmak için çalışacaklarını kaydediyor.

Mehmet İşler

Çinli turistin en çok aradığı kültür, tarih, inanç ve gastronominin Ege'de bulunduğunu anımsatan İşler, "Deniz ürünleri ağırlıklı beslenen Çinliler için Ege'nin sunduğu lezzetler sınırsız. Bölgemizin gastronomisi onlar için çekim ve cazibe gücü oluşturuyor" diyor.

Çin'den gelen mevcut turist sayısının artması durumunda hızla yapılanmaya hazır olduklarını aktaran İşler, bekle-gör mantığıyla hareket edeceklerini, gerekirse çok hızlı bir dönüşüme açık olduklarını kaydediyor.

Çin'e Troya tanıtımı

Çanakkale Turistik Otelciler Derneği (ÇATOD) Başkanı Kemal Pazarbaşı da, Çinli turistlerin ilgisini çeken tarihi miraslarımızın başında Troya Antik Kenti'nin geldiğini anımsatıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Troya Antik Kenti'nin UNESCO Dünya Kültür Miras Listesi'ne kabulünün 20'nci yılı nedeniyle 2018'i "Troya Yılı" ilan ettiğini hatırlatan Pazarbaşı, gelecek yıl yapılacak tanıtımlarda bu temanın öne çıka-

Çinli turist ne istiyor?

- Deniz-kum-güneş için tatil yapmıyorlar. Şehir gezmek, tarih, kültür, inanç, gastronomi merkezlerini ziyaret etmek istiyorlar.
- El sanatları ile ilgililer; halı, deri, kuyum almıyorlar. Yeme-içmeyi merak ediyorlar. Özelikle deniz ürünlerini tercih ediyorlar.
- Aktarmalı değil, direkt uçuşları seviyorlar.
- Temiz hava ve yeşil tutkunlar. Güneşi, sıcak havaları sevmiyorlar.
- Çinli seyahat severlerin yüzde 59'unu kadınlar oluşturuyor.
- İnterneti ve sosyal medyayı kullanma oranı çok yüksek. Seyahate çıkan Çinlilerin yüzde 89'u yaşadıklarını internetten paylaşıyor.
- Gittikleri yerlerde Çince hizmet almaktan hoşlanıyorlar. Mesela Çince bilen otel personeli memnuniyet derecelerini yükseltiyor.

Kenya'nın başkenti Nairobi'yi ziyaret eden bir Çinli turist. *(FOTO: XINHUA)*

Otelini Çinliler için hazırladı

İstanbul'daki Crowne Plaza İstanbul Oryapark Genel Müdürü Aykut Bakay, Çin'de 2018 yılının "Turizm Yılı" ilan edilmesinin ardından daha fazla Çinli turist ağırlamak için otelcilerin birtakım hazırlıklar yapması gerektiğini savunuyor. Bakay kendi otelinde Çinli turistler için yaptıklarını şöyle sıralıyor: "Rezervasyondaki arkadaşlarımız en az 20 kelime Çince öğrendi. Çince internet sitemiz var. Rezervasyon ve onaylarımız Çince. Odaya girenlere masa üzerine ve televizyon ekranına Çince "Hoşgeldiniz" yazıyoruz. Her gün Çin çayı servisleri yapılıyor.

Aykut Bakay

Odalardaki televizyonlarda uydudan Çin kanalları var. Özel günlerinde kutlama kartları ve mesajlarımızı iletiyoruz. Afişler asıyoruz. Odalardaki tüm basılı malzemelerin üzerinde Çince yazılar da var. Çinliler, ödemelerini anlaşma yaptığımız bir Çin bankasının kredi kartı ile ödeyebiliyor. Restoran mönülerimiz Çince. Çinlilerin sabah kahvaltılarının olmazsa olmaz besini 'pilav lapası' sabahları kesinlikle servis ediliyor." 2017'nin son çeyreğine girildiğini anımsatan Bakay, Çinli turistler için hazırlıklara hemen başlanması gerektiğine de dikkat çekiyor.

Kemal Pazarbaşı

cağını, bunun Çinlilerin çok ilgisini çekeceğini tahmin ettiklerini ifade ediyor.

Hali hazırda Uzakdoğulu turistlerin bölgeye geldiğini, daha fazla Çinli turist çekmek için Çin'de 2018 yılının "Türkiye Turizm Yılı" ilan edilmesinin büyük bir fırsat olduğunu vurgulayan Pazarbaşı, bölgelerindeki otel altyapısının Çinliler için uygun olduğunu söylüyor. Bölgede beş yıldız statüsünde yeni otellerin de yapıldığını anlatan Pazarbaşı, "Çin, hedef ülkelerimizin başında geliyor. Bakanlıkla koordineli yapacağımız tanıtım etkinliklerinde özel projelerimiz olacak" diyor.

Çince rehberler çoğalmalı

Çince Rehberler Derneği (ÇİRED) Başkanı Abdülkadir Tanrıdağlı da, Çin'den Türkiye'ye 2018 yılında gelecek turist sayısının 450-550 bin civarında olacağı tahmininde bulunuyor. Ülkemizin milli havayolu şirketi Türk Hava Yolları'nın uçuş kapasitesinin bu rakamı ancak karşılayabileceğini tahmin eden Tanrıdağlı, özel havayollarının da yeni uçuşlar koyması gerektiğini savunuyor.

Abdülkadir Tanrıdağlı

Ülkemize gelen Çinli grupları gezdiren profesyonel turist rehberlerinin temsilcisi olarak gözlemlerini aktaran Tanrıdağlı, başta İstanbul olmak üzere her bölgedeki otellerin Çinli turistlerin damak zevkine uygun lezzetleri restoranlarında servis etmesi gerektiğini vurguluyor. Çinlilerin buna çok önem verdiğine dikkat çeken Tanrıdağlı, otelcilere öncelikle kahvaltı mönülerine yapımı çok basit olan 'pilav lapası'nı eklemelerinin Çinli misafirleri için çok büyük bir jest olacağını ifade ediyor.

Türkiye'de Çince dilinde çalışan rehber sayısının 184 kişi olduğu bilgisini veren Tanrıdağlı, bunların 135'inin aktif çalıştığını vurgulayarak rehber açığına dikkat çekiyor. ÇİRED olarak bu açığı kapatmak için çalışma yapabileceklerini belirten Tanrıdağlı, önlerinin açılması halinde kısa sürede bu sorunu çözebileceklerini iddia ediyor.

Macao, Bahar Festivali zamanında birçok Çinli tarafından ziyaret edildi. *(FOTO: XINHUA)*

"Hadi birlikte oynayalım"

Asya'nın en büyük oyun fuarına katılan tek Türk firması olan CC Media House, Çinli oyun geliştiricilerini Türkiye'ye yatırıma davet etti. Başarılı influencer marketing kampanyaları düzenleyen firma, Çinli oyun geliştiricileriyle Türk Youtuber'ları buluşturdu…

RAHİME BAŞ UÇAR

OYUN sektörü günden güne büyüyor. Akıllı telefonların da gelişimiyle mobil alana kayan oyun pazarının büyüklüğünün dünyada 100 milyar dolara ulaştığı tahmin ediliyor. Özellikle yeni nesil için oyun oynamak, yemek içmek gibi gerekli ve doğal bir etkinlik. Türkiye'de her dört kişiden biri oyun oynuyor. Türkiye 800 milyon dolarlık bir oyun pazarı ile henüz küçük bir pazar; ama 22 milyon oyuncu sayısı pazardaki potansiyeli ortaya koyuyor.

Türkiye son yıllarda oyun geliştiriciliği alanında önemli bir mesafe aldı. 50'ye yakın oyun geliştirici firma, yıllık 400 milyon dolarlık ihracat gerçekleştiriyor. Türkiye'nin yıllık yazılım ihracatının 1 milyar dolar olduğu düşünülürse bu oldukça önemli bir rakam.

Asya'ya yolculuk başladı

Oyun sektöründen daha çok pay almak isteyen Türk firmaları dünyanın dört bir tarafındaki fuarları kaçırmıyorlar. Avrupa, Amerika ve Ortadoğu'da 'Made in Turkey' markasıyla tanınan oyun firmaları, şimdi de yüzlerini Asya'ya çevirdiler. En son 27-30 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen ve ChinaJoy olarak bilinen China Digital Entertainment Expo & Conference'da Türk bayrağı dalgalandı. Türk bayrağını ChinaJoy'da dalgalandıran firma, oyun sektörünün gelişimine hizmet eden, yeni medya şirketlerinden biri olan CC Media House'tu.

CC Media House, 2015 yılında eski Joygame (Netmarble) kurucularından Burak Balık ve Kazım Akalın tarafından İstanbul'da kuruldu. Influencer marketing ve video içerik alanında Türkiye ve MENA bölgesinde faaliyet gösteren firma, anlaşmalı olduğu Youtuber, Twitch TV yayıncısı, Instagram fenomeni gibi sosyal ağlarda yüksek takipçi sayılı internet yetenekleri ile birlikte markalara yönelik 'doğal reklam içerikleri' ve 'marka entegrasyonlu içerik' çalışmaları yapıyor.

"Mobil oyun yükseliyor"

ChinaJoy'a Türkiye'den resmi olarak katılan tek firma olan CC Media House'un Direktörü Güven Çelikkaya, fuardan döndükten sonra izlenimlerini China Today ile paylaştı.

Güven Çelikkaya

Mobil oyunlara yönelik ilginin arttığını fuarda gözlemlediklerini belirten Çelikkaya, "Son yıllarda akıllı telefonların sayısının hızla artması ile oyun dünyasında mobil oyunların payı güçlendi. Çin akıllı telefon ve mobil oyun pazarında lider durumda diyebiliriz. ChinaJoy'daki en önemli izlenimimiz hemen tüm katılımcı firmaların mobil oyunlara yönelik çalışmalarının olması oldu" diyor. Çinli oyun firmalarının Türkiye'ye yatırım yapması için girişimde bulunduklarını belirten Çelikkaya sözlerini şöyle sürdürdü:

"Çin pazarı nüfus nedeniyle çok büyük bir pazar olduğundan yurtdışı operasyonlarına bu zamana kadar ağırlık vermemiş durumda. Öncelikli hedefimiz Türkiye ve Ortadoğu pazarındaki potansiyeli ve genç nüfusu göstererek bu firmaların yatırım yapmalarını sağlamak. Yaptığımız sunumlarla CC Media hizmetlerini, influencer marketing'in gücünü, daha önce yaptığımız örnek projeleri anlatarak bulunduğumuz pazarların potansiyelini gösterdik."

Çinli oyun geliştiricilerle çalışıyor

CC Media House'un Tencent, IGG, IM30, Elex, Funplus, Oasis Games gibi dünyanın önde gelen Çinli oyun geliştiricileri ve yayıncılarıyla işbirliği bulunuyor. Partnerlerine influencer marketing başta olmak üzere e-spor turnuvaları, online&offline etkinlikler, PR, dijital pazarlama, medya planlama gibi birçok konuda destek veriyor. Firma, Tencent'in Çin'den sonra ilk defa Türkiye pazarında yayınladığı eski adıyla Strike of Kings yeni adıyla Arena of Valor mobil oyununun Türkiye lansmanını başarılı bir şekilde gerçekleştirdi. Güven Çelikkaya, "Bu yılın Ocak ayında, oyunun Türkiye pazarında yayınlanması ile 15 gün süre içerisinde toplam 40 Youtuber ile 45 video içerik yayınladık ve Türkiye'de ilk defa 20 Youtuber'ın katıldığı bir e-spor turnuvasını organize ettik. 15 günlük çalışma çerçevesinde 1 milyona yakın download elde etmemizin yanı sıra Strike of Kings, Google Play'de Top Trend kategorisinde bir numaraya yerleşti" bilgisini veriyor.

500 bin ziyaretçi

ChinaJoy, 15 yıldır Çin'in Şanghay kentinde düzenlenen ve Asya'nın en büyük oyun geliştiricileri ve yayıncılarının katıldığı önemli bir fuar. Ağırlıklı Çin olmak üzere Asya kıtasındaki oyun firmalarının katıldığı ChinaJoy, 300'ü aşkın oyun firmasına ev sahipliği yaptı. Fuar 500 bine yakın ziyaretçi ağırladı. Fuara resmi olarak katılan tek Türk firması olan CC Media House'un Amerika, Asya ve Avrupa'daki oyun yayıncıları ile işbirliği bulunuyor. "ChinaJoy'un mevcut partnerlerimiz ile görüşmek ve hizmetlerimizi yeni firmalara tanıtmak için doğru bir tercih olduğunu düşünüyoruz" diyerek katılım nedenlerini açıklayan Çelikkaya, fuara dört Türk Youtuber ile katıldıklarını vurguluyor.

Çelikkaya, "CC Media House, sosyal medya fenomenleri ile video içerikler, canlı yayınlar üreten yeni medya şirketi. Kendi bünyemizde bulunan Youtube, Twitch, Instagram fenomenlerini uygun markalar ile bir araya getirerek influencer marketing kampanyaları organize ediyoruz. ChinaJoy oyun fuarında ise Oyunbros, Stratera, Pintipanda ve oyun konsolu kanallarımız ile fuar boyunca oyun severlere canlı yayınlar yaparak fuar hakkında bilgi verdik" açıklamasını yapıyor.

Influencer marketing

Youtube'ta üretilen video içeriklerin yaklaşık yüzde 70'i oyun. Markalar, ilk başlarda teker teker sosyal medya fenomenleriyle bağlantı kurup kendi ürünlerinin video promosyonlarını ve tanıtımlarını yapmak için iletişime geçiyorlardı. Bu yöntemle, doğru influencer'ı bulmak zaman alıyor; çoğu zaman da yatırımın geri dönüşü düşük oluyordu. CC Media House bu alanda boşluk görerek 'influencer marketing'e odaklandı. Çelikkaya, influencer marketing'in önemini şöyle anlatıyor:

"Oyun sektörü gibi performans odaklı sektörlerde ROI (yatırım geri dönüşü) çok önemlidir ve doğru influencer ile çalışamazsanız ROI oranı düşük çıkacaktır. Başarılı influencer marketing kampanyalarının yatırım geri dönüş olanları diğer mecralara göre daha düşük maliyetli olmak ile birlikte daha etkili sonuçlar veriyor. Bu yüzden markaların oyunlarının doğru influecer'larla çıkması çok önemli. Tüm bu gelişmeleri ve deneyimlerimizi göz önüne alarak influencer marketing ile ilgili yatırıma başlamaya kadar verdik. Yapılan bir araştırmaya göre, influencer marketing kampanyalarına yatırılan her 1 dolar karşılığında 6.85 dolar 'Earned Media Value' (kazanılmış medya değeri) elde edildiği ölçümlenmiş."

"Çin'i tanımama lüksümüz yok"

İki yıl yaşadığı Çin'den dönüşünün ardından üniversitelerde Çin üzerine dersler veren Fatih Oktay, şimdi de "ÇİN – Yeni Büyük Güç ve Değişen Dünya Dengeleri" kitabını çıkardı. "Türkiye'de hiçbir şirketin ve hatta bireyin Çin'i tanımama lüksü yok" diyen Oktay ile Çin'i konuştuk…

ESİN ÇETİNEL

YAKLAŞIK 35 yılda ortalama yüzde 10 büyüyerek dünyanın en büyük ikinci ekonomisi haline gelen Çin'in bu öyküsü tüm yönleriyle kitap haline geldi. Türkiye'de Çin'in tanıtımını misyon edinen Fatih Oktay, bu ülkeyi ekonomisiyle, politikasıyla kültürü ve tarihiyle bir bütün olarak ele aldı. İş Kültür Yayınları'ndan çıkan 700 sayfalık kitap ile dünyadaki ekonomik ve politik dengeler, Çin'in rolü ve daha da önemlisi küresel krizle ortaya çıkan yeni ekonomik dünya tablosunda Çin'in geldiği nokta ve değişen dengeler irdelendi.

Yaklaşık iki yıl Çin'de yaşayan ve "günlük hayatı kurtaracak kadar" Çince öğrenen Oktay, Türkiye'ye dönüşünde kendisinde derin izler bırakan bu ülkeye odaklandı. Önce Türkiye'de Çin konusundaki bilgi düzeyinin yükseltilmesine yönelik eğitim materyalleri ve dersleri geliştiren Oktay, Sabancı ve Koç Üniversitelerinde Çin ekonomisi, politik sistemi ve iş dünyası ile ilgili dersler vermeye başladı. Son beş yılını ise "ÇİN - Yeni Büyük Güç ve Değişen Dünya Dengeleri" adlı kitabını hazırlamaya adayan Oktay, "Neden Çin?" sorumuza "Türkiye'de bizim kafamızın yarısı batı. Batıda ne oluyor her şeyi çok iyi biliyoruz. Ama kafamızın doğu tarafı boş. Halbuki bugün dünyanın ekonomik ağırlığı doğuya kaymış durumda. Kitapta bundan bahsediyorum" yanıtını veriyor.

Türkiye'de hiçbir şirketin, kurumun hatta bireyin Çin'i tanımama lüksü olmadığına vurgu yapan Oktay ile iki yıllık Çin tecrübesini ve 1200 yabancı kaynağı harmanlayarak hazırladığı kitabını konuştuk…

Çin'le ilgili böyle bir kitap yazmanızın temel nedeni neydi?

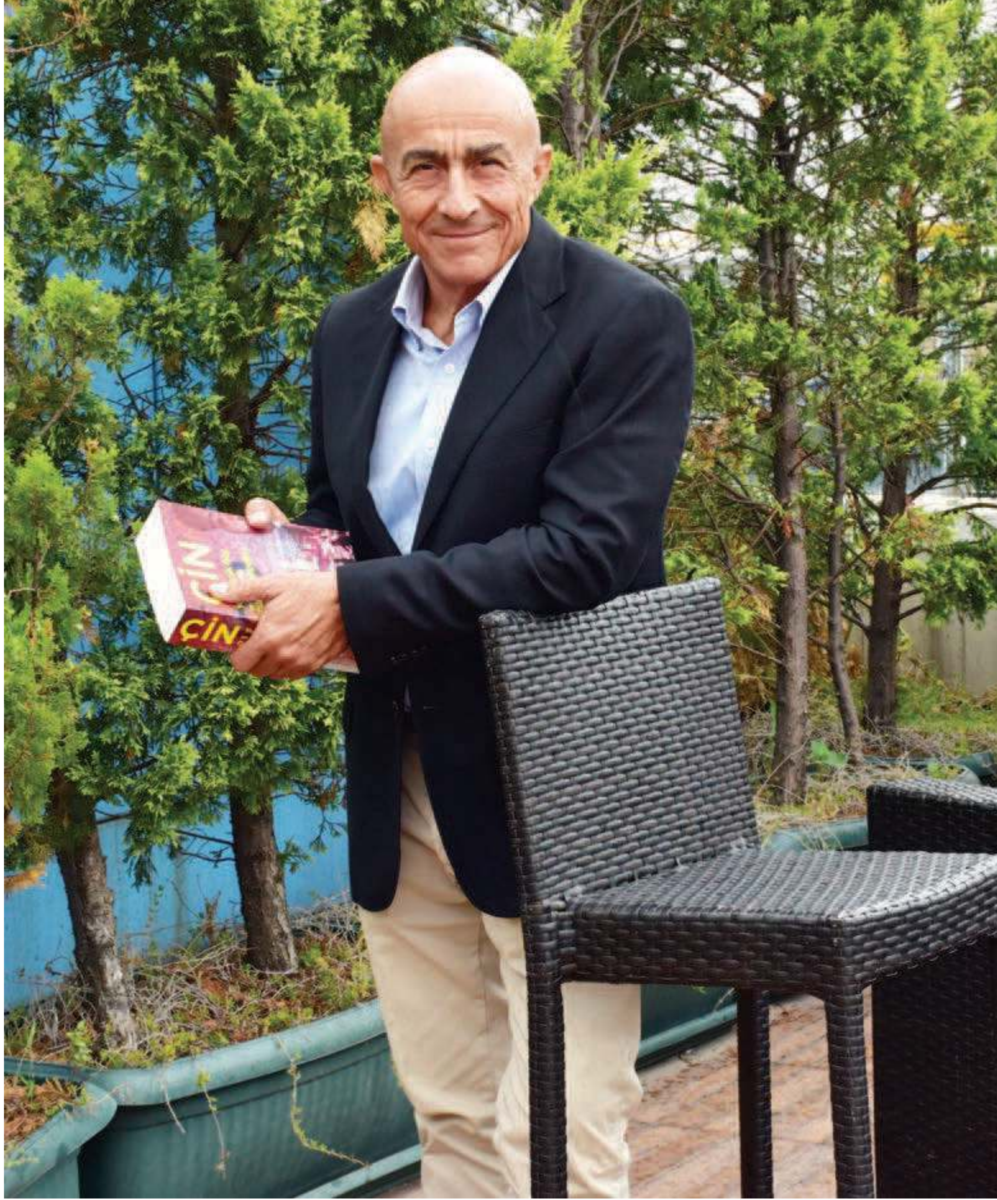
Türkiye'de bizim kafamızın bir yarısı batıdır; bu yarı tamamen dolu. Batıda ne oluyor ne bitiyor her şeyi çok iyi biliyoruz. Ama kafamızın doğu tarafı boş... Halbuki bugün dünyanın ekonomik olarak ağırlığı doğuya doğru kaymış durumda. Doğu ve Güney Asya'nın bugün 10 büyük ekonomisini alalım bir de batının (Kuzey Amerika ve Avrupa'nın) en büyük 10 ekonomisini alalım. Bunların toplam büyüklüklerini karşılaştırdığımızda; örneğin 70'lerde bu batılı ekonomiler doğulu ekonomilerin üç katı büyüklükte idi. 2011'de bunlar eşitlendi. Şu anda ise doğudaki 10 ekonominin toplam büyüklüğü hatırı sayılır derecede üstün durumda.

Bu, satın alma gücü paritesi yani fiyat farklılıkları hesaba katılarak yapılan karşılaştırma. Örneğin, 2016 yılında satın alma gücü paritesi ile baktığımız zaman ABD ekonomisi 18 trilyon dolar gibi bir büyüklükteydi, Çin ise 21 trilyon doları aştı. Özetle, dünyanın ekonomik olarak ağırlığı tamamen doğuya kaymışken, Çin'i tanımadan ve hesaba katmadan olmaz… Yani bu pazar çok hızlı bir şekilde büyüyor. Etrafındaki Güneydoğu Asya ülkeleri Hindistan, Kore gibi o bölgedeki ekonomiler de çok hızlı bir şekilde büyüyor. "Kuşak ve Yol Projesi" ile orada bir de entegrasyon söz konusu.

Peki, Türkiye olarak biz ne yapmalıyız?

Bu kitap ile vermek istediğim mesaj; Türkiye'de hiçbir şirketin, kurumun hatta bireyin Çin'i tanımama lüksü olmadığıdır. Herkesin tanıması gerekiyor. Dolayısıyla kitap çok geniş bir kitleye yazıldı. Kitap bir yandan geniş kaynakçası ve dipnotları ile bu konuda akademik çalışma yapmak isteyenlere hitap ediyor. Diğer yandan Çin'le iş yapmak isteyenlere yahut Çin ile ilgili politik ve ekonomik analiz yapmak isteyenlere Çin'in nereden nereye geldiğine ve sistemin nasıl işlediğine ilişkin ayrıntılı bilgi veriyor. Ama sokaktaki insanları da hedefliyorum…

Şimdi insanlar "Ekonomi her yerde ekonomi, iş her yerde iş… Çin'in ekonomisi ve işi olur mu" diyebilirler. Ama oluyor. Çin ekonomisini anlamak için politik sistemini ve bu politik sistem ile ekonominin nasıl etkileştiğini çok iyi anlamak lazım. Bu kitap ekonomi ağırlıklı olmakla beraber Çin'in politik sistemini ve onu işleten dinamiklere çok geniş yer veriyor.

"Avrupa ve Ortadoğu, Türkiye için tehdit"

Türkiye, dünyanın ekonomik ağırlık merkezi Avrupa'ya ve petrol kaynağı Ortadoğu'ya kültürel ve coğrafi açıdan yakın olduğu için büyük bir avantaj sağlıyor. Avrupa'nın ve bunun ötesinde çevresel sorunlar nedeniyle petrol ürünlerine bağımlılığın azalmasıyla bu bölgelerin dünya ekonomisindeki ağırlığının azalması bekleniyor. Türkiye, kültürel, ekonomik ve coğrafi olarak yakın olduğu bu iki çevrenin öneminin azaldığı geleceğe doğru gidiyor. Ekonomik ağırlık ise kültürel ve coğrafi olarak yakın olmayan bölgelere kayıyor. Bu Türkiye için bir tehdit. Türkiye şu anda Avrupa'da ne ise, bu değişim sonucunda ağırlık Çin ve Doğu Asya'ya kaydığı zaman örneğin Vietnam'ın durumu da o olacak. Zaten şu andan da başlamış durumda. Türkiye için bir başka tehdit de orta gelir tuzağı. Türkiye bugün 10 bin dolar kişi başına geliri olan bir ülke. Yani siz bu aşamadan sonra gelirinizi 15 bin dolara çıkarttığınızda işgücü ücretleriniz Vietnam ile baş edebilecek düzeyde olamaz. Dolayısıyla Türkiye'nin ucuz işgücünden bilgiye dayalı üretime geçmesi lazım.

Fatih Oktay, Sabancı ve Koç Üniversitesi'nde Çin ekonomisi, politik sistemi ve iş dünyası ile ilgili dersler verdi. *(FOTO: DENİZ DOĞAN)*

Kitabı yazarken 1200 tane kitap makale ve istatistiksel veri tablosu kullandım. Yine 1200 tane dipnotu var.

Sizce Çin'i farklı kılan ne?

Çin'i farklı kılan Çin kültürünün sürekliliği. Yani dili, yazısı, kültürel ögelerinde muazzam bir süreklilik var. O süreklilikte insanların davranışları üzerinde güçlü bir etkiye sahip. Kitap, Çin neden geçmişte çok hızlı büyüdü, hızlı büyümesinin motorları neydi, işte bunları anlatıyor. Küresel krize çok yer ayırıyor. Küresel kriz hem dünyanın şu anki durumunu anlamak için iyi anlaşılması gereken bir şey, hem de Çin açısından önemli sonuçları olan bir olay.

Okur gözüyle baktığınızda kitabın en can alıcı başlıkları neler?

Kitapta finansal sistemden bahsediyoruz. Teknolojiyi ele alıyoruz. Çin orta gelir kapanına düşecek mi? Yani ucuz işgücü mermisi bitince büyümeyi sürdürecek teknolojik gelişme ve verimlilik imkanına sahip mi, bu konuları ele alıyorum. Kitapta yer verdiğim araştırmalar gösteriyor ki Çin bugün dünyanın ABD'den sonra en çok araştırma geliştirme harcaması yapan ikinci ülkesi konumunda. Ayrıca dünyanın en çok mühendislik ve akademik yayın yapan ülkesi. Yine en çok araştırma geliştirme elemanı olan ülkesi. Mühendislik ve temel bilimler alanında lisans, lisansüstü ve doktora alanında en çok eleman çıkartan ülkesi. Yani artık Çin ucuz işgücü ile ayakta kalan bir ülke olmaktan çıkmış, teknoloji üreten ülke konumuna gelmiş. Bugün Çin'in hayatımıza giren dünya çapında çok sayıda markası var.

Ticaret erbabı için ne önerirsiniz?

Öncelikle şunu söyleyebilirim, Çin'in tüketime doğru kayması ve kişi başına düşen gelirinin artması, dolayısıyla orta ve yüksek gelir sınıfının oluşması iyi ve kaliteli tüketim mallarına olan talebi artırıyor. Özellikle gıda maddelerinin güvenliğine yönelik endişeler artmış durumda. Ama tabii Türkiye'nin Çin pazarına erişimini bununla kısıtlaması düşünülemez. Ancak şunu söyleyebilirim, Çin artık kaliteli mal istiyor. Bugün Çin'de büyük şehirlerdeki süper marketlerde dünya devi markaları raflarda görürsünüz.

Türkiye'nin Çin pazarından uzakta olma lüksü yok. Türkiye'nin oraya gidip o pazarı tanıması, pazarlama kanallarını tanıması, oluşturması lazım. Türkiye'nin Avrupa pazarlarında başarı ile rekabet eden firmaları var. Bu şirketler batıda olduğu gibi uygun bir kalite ve fiyat önerisi ortaya koyarak, kalite ve pazarlama becerilerine dayanarak, Çin'de sandviçin ortalarında bir yerler aramaya çalışmalılar. Bu hemen karlı olmasa da, o pazarı tanımak ve bir yer tutabilmek açısından yapılması gereken bir yatırım olacaktır. Bu arada Çin'de eskiden ucuz işgücü varken, şimdi de ucuz doktoralı eleman buluyorsunuz. Çin'de bu elemanlarla kurulmuş binden fazla araştırma geliştirme merkezi var. Dünya çapında marka olmuş firmaların başarısında bu ucuz doktoralı elemanların varlığı çok etkili oldu.

Büyük Çin planları

Türkiye'nin önde gelen endüstriyel mutfak markalarından İnoksan, rotayı Çin'e çevirdi. Firma, ilk etapta bulaşık yıkama makinesi ve Inosmart Touch kombi fırını ile piyasaya girecek. Firmanın gündeminde Çin'de üretim de var…

İDRİZ ÇOKAL

İNOKSAN'IN temelleri 37 yıl önce Bursa'da küçük bir atölyede atıldı. Bugün firma 20 bin metrekare kapalı alanda üretim yapan son teknolojiyle donatılmış endüstriyel mutfak üretim tesisine sahip. Üretiminin yüzde 30'unu 80 ülkeye ihraç eden firmanın toplamda 400 çalışanı bulunuyor. Firma yıllık 2.5 milyon ton sacı işleyerek 65 bini cihaz olmak üzere 135 bin adet üretim yapıyor. Firmanın ileriye dönük hedefleri de büyük. 2023 yılına kadar yüzde 100 büyümeye ulaşarak cirosunun yüzde 50'sini de ihracattan elde etmeyi hedefliyor. ABD, Singapur, Hindistan, Şili, İran, Suriye, Yunanistan, Gürcistan, Ukrayna, Doğu Afrika, Batı Afrika, Etiyopya, Azerbaycan, Suudi Arabistan ve Almanya gibi çok sayıda önemli pazarda söz sahibi. Turquality kapsamında olan İnoksan'ın 40'ı yurtiçinde, 80'i yurtdışında 120 satış noktası var. Küresel bir marka olma yolunda ilerleyen İnoksan'ın yeni hedefi ise Çin Halk Cumhuriyeti. Şirket bu pazara odaklanmış durumda.

Üst segmente hitap edecek

İnoksan Yönetim Kurulu Başkanı Vehbi Varlık, üretimlerinin yarısını ihraç etmek istediklerini belirtiyor. Varlık, "Yeni pazar arayışlarımız devam ediyor. Yıllardır fuarlara katıldığımız ve ziyaretler gerçekleştirdiğimiz Asya'da, Çinli müşterilerin ürünlerimize gösterdiği ilgi bu ülkeyi daha detaylı incelememizde etkili oldu. 1.4 milyarlık nüfusu ve yeme içme sektöründeki büyüme trendiyle sektörümüz açısından ciddi fırsatlar barındıran Çin'de zorlu bir fiyat rekabeti var. Bu rekabete girmeden, teknoloji ve kalitesiyle üst segmente hitap eden ürünlerimizle pazara girmeye karar verdik" diyor. Şu anda Çin pazarı için görüşmelerin devam ettiğini belirten Varlık, anlaşmaların tamamlanması ile birlikte bulaşık yıkama makinesi ve Inosmart Touch kombi fırınını Çinli endüstriyel mutfak kullanıcılarına sunacaklarını belirtiyor. Varlık, Çin pazarındaki hedefleri ile ilgili şu bilgileri veriyor:

"Çin pazarında Türk mühendislerinin imzasını taşıyan inovatif İnosmart Touch kombi fırın ve bulaşık makineleri ile önemli atılımlar gerçekleştirmeye hazırlanıyoruz. Shanghai ve Hong Kong'da katıldığımız fuarları çok önemsiyoruz. Önceliğimiz nüfusun yoğunlaştığı ana ticaret merkezleri olacak. Shanghai, Guangzhou, Beijing, Chengdu gibi büyük şehirlerdeki fuar ve satış aktiviteleri ile buralarda ana dağıtıcılar bulup, bu şehirlerin etraflarındaki nispeten daha küçük yerleşim bölgelerine de alt bayilikler aracılığı ile ulaşmayı hedefliyoruz. Fiyat reka-

İnoksan Bursa Fabrikası

Inoksan Bursa Fabrikası

İnoksan bulaşık makinesi

betine girmeyi kesinlikle düşünmüyoruz. İnoksan, kalite ve teknolojisi ile pazarda üst segmente hitap edecek. Bu doğrultuda pazarlama yatırımı yapacağız.”

“Ürünümüz Çince konuşuyor”

Şirket pazara ilişkin ciddi araştırmalar yapmış. Pazara sürecekleri ürünlerle ilgili geliştirme çalışmaları da var. Vehbi Varlık, “Çin'de orta yaş jenerasyonun genelinin İngilizce bilmemesi iletişimde ciddi bir sıkıntı yaratıyor. Zaten, ürününüz kullanıcıyla aynı dili konuşmuyorsa bu pazarda işiniz çok zor. Bunu aşmak için şu an pazara sürdüğümüz ürünlerimiz için katalog, kullanma kılavuzu ve servis menülerimizi Çince'ye çevirttik. Yeni jenerasyon İnosmart Touch kombi fırınımızın menüsünü Çince'ye çevirme sürecimiz ise devam ediyor” diyor. İnoksan Asya'da uzun yıllardır faaliyetlerini sürdürüyor. Güney Asya'nın neredeyse tümündeki bayileri aracılığı ile müşterilerine kesintisiz hizmet veriyor. Varlık, Asya ülkelerine yaptıkları ihracatın artarak devam etmesini hedeflediklerini belirterek, “Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Sri Lanka, Maldivler, Tayland, Vietnam, Singapur yoğun çalıştığımız Asya ülkeleri arasında. Bu ülkelerde oturmuş bir yapımız olduğundan, asıl konsantrasyon ve enerjimizi Çin üzerinde yoğunlaştırmış durumdayız” diyor.

İnosmart – Dokunmatik Panel

Monoblok mutfak seti

Vehbi Varlık

“Ofis açmak da üretim de gündemimizde”

İnoksan Yönetim Kurulu Başkanı Vehbi Varlık, Çin pazarını iki aşamalı düşünüyor. Önce operasyonu Türkiye'den yönetecek. İşin gidişatına göre Çin'de ofis açılması ve fabrika kurulması gündeme gelecek. Varlık, bu konuda şu değerlendirmeyi yapıyor:

“Çin'de işçilik maliyetleri düşük, ancak örneğin ‘kaynak ustası' gibi belli kalifikasyonlar gerektiren işlerde işçilik maliyetleri Türkiye'den çok farklı değil. Bu nedenle şu an itibarı ile Bursa'daki fabrikamızda ürettiğimiz ürünlerle varlık göstereceğimiz Çin faaliyetlerimizi Türkiye'den yöneteceğiz. Pazardaki büyümemiz beklentimiz doğrultusunda gerçekleşirse Çin'de bir yönetim ofisi açabiliriz. Bunu takip eden zamanda da Çin'de mevcut teknoloji ve kalitemizde üretim yapmayı düşünebiliriz. Bunun asıl amacı düşük işçilik maliyetinden avantaj sağlamaktan ziyade pazara daha hızlı ve lojistik maliyetleri minimum seviyede ürün sunmak olacaktır. Üretimde makineleşmiş ve otomatikleşmiş bir yapımız olduğu için işçilik maliyeti girdisi minimum seviyede. Çin'de de aynı şekilde üretim yaparız.”

Makarna Çin mutfağına giriyor

Çin'de makarna denilince akla gelen ilk isim olmayı hedefleyen Barilla, Çinlilere makarnayı sevdirmeye hazırlanıyor. Firmanın Büyük Çin bölgesi yöneticisi Güneş Karababa, ülkeye ilişkin stratejilerini anlattı…

MERAL CANDAN

DÜNYANIN en ucuz ve en lezzetli yemeklerinden biri makarnadır. Yaş, cinsiyet ve sınıf fark etmeksizin herkese hitap eden, her evde bulunan yegane yiyecektir. Son yıllarda artan gurme kültürü makarnayı da etkiledi. İnternette artık çeşit çeşit makarna sosu tarifi dolaşıyor. Kuşkonmazlıdan domatesliye, brokoliliden mantarlıya her zevke ve damağa hitap eden bir makarna tarifi bulmak mümkün. Her ne kadar makarna lezzet bakımından birçok seçenek sunsa da bazı sofralarda kendine yer bulmakta zorlanıyor. Bunlardan biri de Çin. Çünkü Çin başta olmak üzere Uzakdoğu ülkelerinde baskın bir noodle kültürü var. Kısacası bizde makarna neyse Çin'de de noodle o. Ancak Çinlilere makarnayı sevdirmeye kararlı olan Barilla, bu pazarda oldukça iddialı.

Çince öğreniyor

Yaklaşık 10 yıldan bu yana Barilla Türkiye'nin Genel Müdürlüğü'nü, 2014'ten bu yana ise Barilla Asya, Afrika, Avustralya bölgesinin Başkan Yardımcılığı'nı yürüten Güneş Karababa, geçtiğimiz haftalarda Büyük Çin Bölgesi'nin başına atandı. Karababa'nın işi oldukça zor; zira Çin tüketim alışkanlıkları bakımından en zorlu pazarlardan biri. Ancak Karababa bu durumdan pek endişeli görünmüyor. Zira hem kendine hem de Barilla'ya güveni tam.

Çin'deki yaşama adapte olmaya başlamış bile. Çince özel ders alan Karababa, görevine başlamadan önce Çin ve Uzakdoğu tarihi üzerine okumalar yapmış. "Bugünü anlayabilmek için geçmişi de bilmek lazım" diye konuşan Karababa, Çin ekibiyle toplantılar yaparak, iş hayatı hakkında detaylı bilgiler almış. Çin kültürünün Batı kültüründen oldukça farklı olduğunu kaydeden Karababa, bu nedenle alışmanın biraz zaman aldığını vurguluyor. Gerek sosyal dokunun gerekse iş yapma biçiminin oldukça farklı olduğunu söyleyen Karababa, Çin'in bu anlamda kendisi için büyük bir bilmece olduğunu ifade ediyor. "Zamanla, parçaları doğru yerlere koydukça, resmi daha net görebileceğim" diye konuşuyor.

Hedefi Çin mutfağı

1.4 milyara dayanan nüfusu ile dünyanın en büyük pazarlarından biri olan Çin, Barilla için çok önemli. Ancak Çin'deki makarna pazarı verilerine geçmeden önce noodle ile ilgili bilgi vermek gerekiyor. Yıllık yaklaşık 1.5 milyon tonluk noodle pazarına sahip olan Çin'deki makarna pazarı henüz 40 bin ton düzeyinde. Ancak her sene büyüyerek büyük bir potansiyele işaret ediyor. Karababa, önümüzdeki dönemde noodle'dan makarnaya hızlı bir geçiş olacağını öngördüklerini belirterek, "Tüm çalışmalarımızı ve hazırlıklarımızı bu yönde yapıyoruz" diye konuşuyor.

Çalışmalarının ne olduğunu sorduğumuz Karababa, öncelikle bir noktayı aydınlatıyor ve amaçlarının makarnanın noodle'ın yerini almak olmadığının altını çiziyor. "Hedefimiz, makarnanın Çin mutfağında yer bulmasını sağlamak" diye konuşan Karababa şöyle devam ediyor:

"Önümüzdeki dönemde Çin'de yapacağımız tüm kampanyalar Çin tüketicisi için özel hazırlanmış çalışmalar olacak. Örneğin, ekim ayında başlayacak Şangay Open Tenis turnuvasına sponsor olduk. Bildiğiniz üzere Barilla'nın dünya çapında marka yüzü ünlü tenisçi Roger Federer. Kendisi ekim ayında Çin'de olacak ve dünyada ilgiyle takip edilen bu turnuvaya katılacak. Organizasyon süresince tüm seyircilere makarna tattıracağız. Aynı zamanda farklı aktivitelerle makarnayı tüketicilerimize anlatacağız."

Kategoriye ismini veren marka

Pazara yönelik hedeflerini anlatan Karababa, firma olarak kısa vadede makarna pazarındaki lider pozisyonlarını daha da geliştirmek ve makarnada ilk denenen marka olmak istediklerini söylüyor. "Kategori yeni geliştiği için kategoriye ismini veren marka olmayı hedefliyoruz" diyen Karababa, orta ve uzun vadede makarnanın faydalarını Çin tü-

keticisine anlatarak, daha geniş tüketici kitlelerine ulaşmak istediklerini kaydediyor.

Ürün portföylerinde makarna dışında makarna sosları ve unlu mamullerin de yer aldığını hatırlatan Karababa, "Halen makarna soslarımızın bir bölümünü Çin'de üretiyoruz. Önümüzdeki dönemde, makarna üretimini de değerlendirebiliriz. Barilla'nın unlu mamullerinin Çin'de çok başarılı olacağını düşünüyoruz" diye konuşuyor.

"Daha sık alışveriş yapıyorlar"

Elbette Çin sadece nüfusu ile değil geniş yüzölçümü ile de dikkat çekiyor. Dolayısıyla Çinlileri homojen bir tüketici kitlesi olarak tanımlamak zor. Karababa da buna vurgu yaparak "Çin'i tek bir ülke olarak değerlendirmek yanlış olur" diyor. "Dünyanın yüzölçümü bakımından dördüncü büyük ülkesinden bahsediyoruz ve bölgeler arasında büyük farklılıklar var. Örneğin denize yakın doğu kesiminde ekonomik ve sosyal gelişim çok fazlayken, batıda nüfus dağılımı ve ekonomik refah daha zayıf. Dolayısı ile tüketim alışkanlıkları bölgeye, yaşa hatta yaşanan şehre göre ciddi değişiklikler gösteriyor" diye konuşuyor. Geneli temsil edecek bazı özellikleri sıralayan Karababa, "Büyük sepetler ve hacimli alışverişler Çinlilere göre değil. Çinliler daha sık alışveriş yapıyor. Seçimlerinde daha tutucular. Batı tipi yaşamı da merak ediyorlar" bilgilerini veriyor.

Sosyal medya stratejisi

Günümüzde pazarlamanın olmazsa olmazlarından biri de sosyal medya. Hemen hemen her firma sosyal medya planlaması yapıp, pazarlama ve iletişim stratejilerini buna göre kuruyor. Ancak Çin söz konusu olduğunda bu durum değişiyor. Zira Çin'de sosyal medya erişimi farklı. Bu noktayı merak ediyoruz ve Karababa'ya soruyoruz. Bu durumun Barilla'nın pazarlama stratejilerini nasıl etkileyeceğini merak ediyoruz. Karababa "Çin'de VPN kullanmıyorsanız, YouTube, Instagram, WhatsApp hatta Google'a ulaşmanız ve kullanmanız mümkün değil" diye anlatıyor. Çin'in bu platformların alternatiflerini hazırladığını hatırlatan Karababa "Örneğin WhatsApp yerine WeChat, Google yerine Baidu kullanılıyor" diyor. Çin'de internet üzerinden alışverişin oldukça yaygın olduğunu söyleyen Karababa, Barilla olarak pazarlama çalışmalarına yerel dijital platformlarda yoğun olarak devam ettiklerini kaydediyor.

Çin'in her bölgesi birer lezzet durağı. Fotoğraf, Gansu'da yerel atıştırmaları hazırlayan aşçıları gösteriyor. *(FOTO: XINHUA)*

"Çin diğer ülkelere benzemiyor"

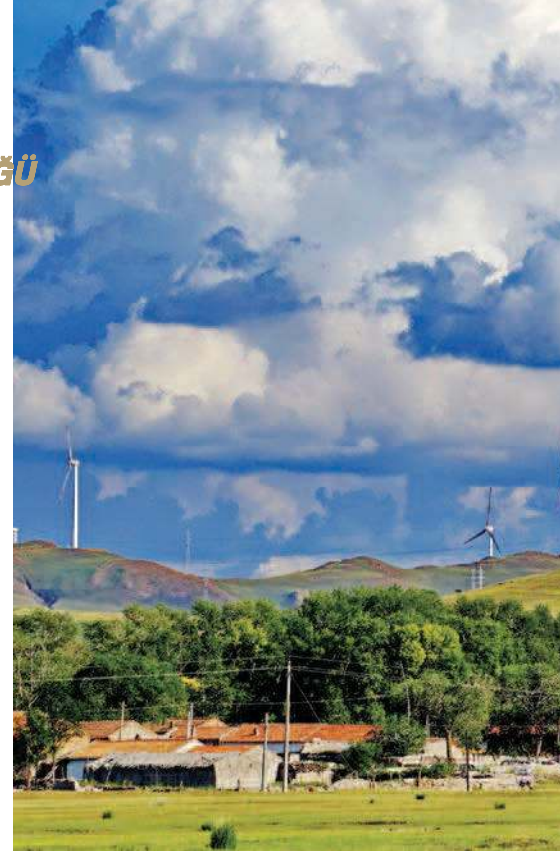
Güneş Karababa

Çin pazarında ölçeklerin oldukça farklı olduğunu vurgulayan Güneş Karababa, "Gerek mesafeler gerekse nüfus ve gelir dağılımı diğer ülkelere benzemiyor" diye konuşuyor. Çin pazarında bir şirketin başarılı olması için iyi hesaplanmış bir satış ağı ve kademeli gelişen bir tedarik ağına ihtiyacı olduğunu belirten Karababa, "Özellikle Çin pazarında amacınız yeni bir kategori yaratmaksa, bu iki konuda daha da dikkatli olmalısınız" şeklinde konuşuyor. Tüketiciyi iyi dinleyip, neye ihtiyacı olduğunu iyi anlamak gerektiğini dile getiren Karababa "Aksi takdirde elinizdeki ürünü diretmeye çalışırsanız, sonuçları çok beklediğiniz gibi olmayabilir" diyor.

Çinli devler

Fortune dergisinin dünyanın en büyük şirketlerini içeren Küresel 500 listesi 20 Temmuz'da yayımlandı. Listede toplam 115 Çinli şirket yer alıyor. Çin, 132 şirketle birincilik koltuğuna oturan ABD'nin ardından ikinci sırada...

BAI MING

Bu arada, listenin üçüncüsü Japonya'nın Küresel 500'de sadece 51 şirketi bulunuyor. Listeye giren Çinli şirketlerin sayısı 14 yıldır aralıksız artıyor. Bu cesaret verici bir gelişme ama bazı eleştirel seslerin de yükselmesine neden oluyor. Örneğin, listedeki bazı Çinli firmaların devlet tarafından desteklendiği, bazı şirketlerin de sadece enerji kaynaklarının geliştirilmesine bel bağladığı ve teknolojik olarak güçlü olmadığı belirtiliyor. Ayrıca listeye dahil edilen şirketlerin bir kısmının birleşme ve satın almalar sonucunda listeye girebildiğine dikkat çekiliyor.

Aslına bakarsanız listedeki şirketlerin çoğu, kendi devletlerinin "aile mücevherleri" arasında yer alıyor. Örneğin, 2008 küresel finans krizi sırasında General Motors iflas koruma başvurusunda bulundu. Ancak ABD yönetiminden gelen yardım sayesinde şirket zor günleri aşmayı başardı ve bu yılki listede 18. sıraya yerleşti.

Listedeki Çinli şirketlerin bazıları enerji ve birincil kaynak sektöründen ama bu teknolojik açıdan gelişmiş olmadıkları anlamına gelmiyor. Royal Dutch Shell Group, ExxonMobil ve BP P.L.C. gibi yabancı petrol ve gaz şirketleri de listenin ilk sıralarında yer alıyor.

Birleşip büyüdüler

Ayrıca, dünyanın büyük şirketleri arasında da birleşme ve satın almalar sık sık yaşanıyor. Küresel 500 listesindeki şirketlerin birçoğu gelişme sürecinde birleşme ve satın alma deneyimi yaşamış firmalar. Çinli şirketlerin de onlardan öğreneceği çok şey var. Bu yılki listede 204. sırada yer alan China Baowu Steel Group Corp. Ltd., Baosteel ve Wuhan Iron and Steel (Group) Corp. arasında yaşanan birleşme sonucunda ortaya çıkmış bir firma. 318. sıradaki CRRC Corp. da Çinli demiryolu taşıtları üreticisi China CNR

Fortune Küresel 500 listesinde yer alan bir diğer Çinli şirket Industrial and Commercial Bank of China.

State Grid Corp of China, 2017 Fortune Global 500 Listesi'nde dünya devi Walmart'ın ardından ikinci sırada yer aldı.

Corp. ve CSR Corp. arasında gerçekleşen birleşme neticesinde kuruldu. Bu tür birleşmeler, sadece büyümek için değil, daha geniş bir pazar yelpazesinde daha iyi bir kaynak tahsisine kavuşmak için yapılıyor.

Çin'in iki internet devi Alibaba ve Tencent bu yıl ilk kez Küresel 500 listesine girdi. Geçen yıl listeye dahil olan bir diğer Çinli e-ticaret şirketi JD.com da listedeki yerini korudu. Bu da dünyanın en büyük altı internet şirketinin üçünün Çin'den, diğer üçünün de ABD'den çıktığı anlamına geliyor. Çin'in üç internet devi de özel şirket ve internet sektörünün en gelişmiş kurumları arasında yer alıyor. Bütün bunlar, Çinli firmalar hakkında yapılan yorumların bir bölümünün doğru ya da adil olmadığını ortaya koyuyor.

Başarılarını Ar-Ge'ye borçlular

Küresel 500'de özel Çinli şirketlerin, bilhassa da teknolojik yenilik ve gelişme trendlerini temsil eden internet firmalarının sayısı artmış durumda. Bu da söz konusu kuruluşların Çin'in ekonomik büyümesinde giderek daha etkin bir itici güç haline geldiğini gösteriyor. Çinli Huawei Technologies bu yıl büyük bir sıçrama yaparak listenin 83. sırasına yükseldi. Geçen yıl 129. sıradaydı. Huawei, başarısını araştırma ve geliştirmeye yaptığı büyük yatırıma borçlu. Şirket, 2016'da 11 milyar ABD Doları'na ulaşan araştırma ve geliştirme harcamasıyla Çin'de birinci, dünya genelinde sekizinci sırada yer aldı. Huawei, patent başvurularında da son yıllarda dünyanın zirvesinde yer alıyor.

Fortune'un Küresel 500 listesinin temel kriteri gelir ama listede yer alan firmalara dair değerlendirmelerde sadece kar kapasitesi esas alınmamalı. Çin'in Küresel 500'deki mevcudiyeti güçlendiğinde, dünya bunu sadece ülkenin artan ekonomik gücünün değil, kalkınma düzeyinin, yenilik ve özel ekonominin gelişiminde elde ettiği başarının bir göstergesi olarak görülmeli.

Fortune'un Küresel 500 listesini incelediğimizde Çin ekonomisinin geleceğine daha güvenle bakmalıyız. Bu anlamda listenin beraberinde getirdiği en büyük değer, Çin ekonomisine olan güveni pekiştirmesi.

(Ticaret Bakanlığı'na bağlı Çin Uluslararası Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Akademisi Uluslararası Pazar Araştırma Enstitüsü'nün direktör yardımcısı Bai Ming'in Global Times'da yayımlanan makalesinden alınmıştır.)

Çinli Huawei Technologies'in 19 Haziran'da Almanya'nın Frankfurt kentinde düzenlenen 32. ISC Yüksek Performans Konferansı'nda açtığı stant. *(FOTO: XINHUA)*

Bu yıl dünyanın en büyük 500 şirketi arasına adını yazdırmayı başaran Alibaba.

Fırsatların göz kırptığı şehir

Çin Devlet Başkanı Şi Jinping 2013'te İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu'nu geliştirme planlarını içeren Kuşak ve Yol Girişimi'ni önerdi. Girişim bu güzergahlar üzerinde altyapı ve ekonomik işbirliğinin iyileştirilmesini amaçlıyor…

DOMINIC JAMES MADAR

ÇİN'İN doğusundaki Shandong eyaletine bağlı bir kıyı şehri olan Yantai, kuzey Deniz İpek Yolu'nun başlangıç noktasında bulunuyor. Şehir altın rezervleriyle ve bol miktarda ürettiği elma, kiraz ve şarabıyla tanınıyor.

Ming Hanedanlığı (1368-1644) döneminde önemli bir liman olan Yantai, bu özelliğini 19. yüzyıl ortasındaki Afyon Savaşları'na dek korudu. Ancak o dönemki Qing yönetiminin yabancı güçlere boyun eğmesi ve sonrasında imzalanan eşitsiz anlaşmalar şehri derinden etkiledi. 1862'de Yantai'nin ticaret limanı olarak Dengzhou'nun (şimdiki adıyla Penglai'nin) yerini almasına karar verildi. 1876'da Yantai'de imzalanan Yantai Anlaşması ve 1895'teki Shimonoseki Anlaşması'yla Çin'in yarı sömürge toplumu statüsü teyit edildi. İngiltere, Fransa, İsveç ve ABD gibi ülkeler 1860'lar ve 70'lerde Yantai'de konsolosluklar açtı ve 1888'de İngilizler hala ayakta duran bir deniz feneri inşa etti. Yantai Tepesi'nde sergilenen bilgiye göre, şehir halkı 1911 Devrimi'ne kadar emperyalist baskılara karşı mücadele etti. 1911 Devrimi'yle Çin'in son imparatorluk hanedanlığı olan Qing Hanedanlığı devrildi.

Yantai'nin en tanınmış sakinlerinden biri ünlü Çinli yazar Bing Xin'di. Babasının 1903'te Yantai Donanma Akademisi'nin başına atanmasıyla şehre taşındığında henüz 3 yaşında olan Bing Xin, vaktinin büyük bir bölümünü Yantai Tepesi ve Changyu Bağları gibi yerleri ziyaret ederek geçirdi; buralar gelecekte yazacağı edebi eserlere ilham verecekti. Bing Xin, Jimo (Yalnızlık) ve Nangui (Eve Doğru Güneye) gibi tanınmış romanlar kaleme aldı.

Şarap üretim üssü

Bu dönemde Çin'in en eski şarap üreticisi olan Changyu Wine Company kuruldu (1892). Zhang Bishi'nin kurduğu şirket, yüksek kalitede şarap üretmek için üç yabancı şarap uzmanını işe aldı. Şirket bugün de aktif ve Çin'in, hatta dünyanın en büyük şarap üreticilerinden biri haline gelmiş durumda; yılık şarap üretimi 100 bin tonu aşıyor.

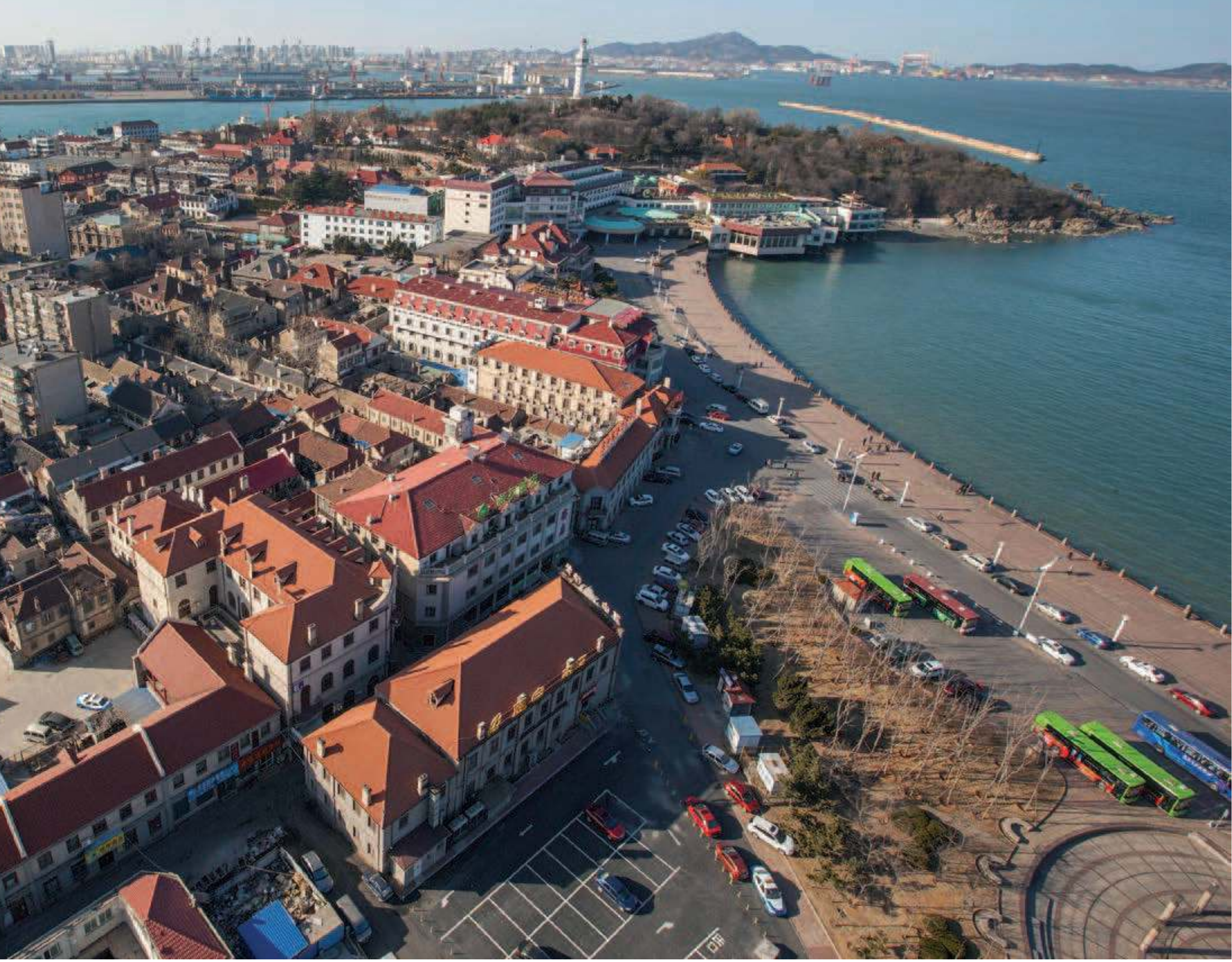

2013'te Yangtai Changyu Pioneer Wine Co. Ltd. tarafından, toplam 6 milyar yuan (882.44 milyon ABD Doları) yatırımla 413.33 hektarlık bir alanda Changyu Sanayi Parkı kuruldu. Park, şirketin ekim alanı, üretim tesisleri ve araştırma üssünün yanı sıra turizmi de içeren çok sayıda alt projeyi bütünleştiren yeni bir gelişme felsefesi benimsedi. Parkın kollarından biri 1.67 hektarlık Koyac Brandy Chateau; inşaatı tamamlandığında burası Çin'in ilk brendi üretim şatosu ve doğal kaynakları kullanarak şarap üreten ilk şarap tesisi olacak. Time ve Guardian gibi yabancı medyanın geniş yer verdiği Changyu Wine İngiltere'de Sainsbury's ve Tesco gibi süpermarketlerde satılıyor.

Modern Yantai

Yantai, liman şehri konumu ve tarihi mirası sayesinde, çevresinde birçok büyük şirketin konumlandığı zengin bir kent merkezine dönüştü. 1984'te denizaşırı yatırıma açılan 14 kıyı şehrinden biri olması, Yantai'nin ekonomik gelişimini daha da hızlandırdı.

Bu şirketlerden biri, China Internatio-

Yantai Tepesi'nin Mart 2015'te kuşbakışı görünümü. *(FOTO: VCG)*

nal Marine Containers (Group) Ltd.'in (CIMC) 1980'de kurulan iştiraki CIMC Raffles Offshore. Yaklaşık 10 bin çalışanıyla üç faal şirket, üç inşaat üssü, ulusal deniz mühendisliği faaliyetleri ve bir araştırma enstitüsüne sahip. Firmanın temel faaliyet alanlarının başında kaynak çıkarma platformlarının tasarım, inşaat, bakım ve tadilatı geliyor. Bu platformlardan biri olan BLUEWHALE I, ikili sondaj kuleli çıkarma sistemiyle son derece gelişmiş, yarı batan bir ultra derin deniz sondaj platformu. Bu yılın başlarında Güney Çin Denizi'nde kullanılmaya başladı. CIMC Raffles lüks yatlar da üretiyor; bunların arasında "ASEAN Lady" ve "Illusion" modelleri bulunuyor. Bu arada çok sayıda ayın platformu ödülüne layık görülen şirket, Royal Dutch Shell, ConocoPhillips gibi birçok firmayla iş yapıyor.

Yantaili bir diğer şirket de 1993'te kurulan Rongchang Pharmaceuticals Ltd. Kısa sürede modern Çin tıbbının ve biyolojik ilaçlarının en büyük üreticisi ve satıcıları arasına giren şirketin ülke genelinde satılan sekiz adet yenilikçi biyolojik yeni ilacı bulunuyor.

Çin-Rus İşbirliğini Güçlendirme Merkezi, 2009'da Yantai Yüksek Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde kuruldu. Merkezin amacı, bilim, teknoloji, ekonomi ve ticaret alanındaki Çin-Rus işbirliğini devlet kurumlarının desteğiyle işbirliği forumları, ticaret tanıtımları ve basın bültenleri gibi faaliyetler organize ederek desteklemek.

Ayrıca 1999'da kurulan Yantai Jereh Oilfield Services Group, dünya genelinde çok sayıda ülke ve bölgeye ihraç edilen petrol ve gaz ekipmanları üretiyor. Kurulduğu dönemde petrol sahası aksam ve teçhizatlarının satış ve bakımını yapan şirket 2003te faaliyet alanını genişletmeye başladı. Bağımsız olarak geliştirdiği ekipman, Güney Çin Denizi'ndeki bir projede kullanıldı ve müteakiben ABD'ye ihraç edildi. Doğal gaz çıkarma ve taşımada kullanılan ilk kompresör birimini 2006'da geliştiren şirket giderek büyüdü ve daha fazla denizaşırı pazara açıldı. 2010'da da Shenzen Borsası'nda işlem görmeye başladı. Şirket günümüzde de bu hızlı gelişimini sürdürüyor.

Jereh'in başkan yardımcısı Li Huitao, Beijing Review'ya verdiği demeçte, "İnşa halindeki yeni fabrikamız mevcudun 10 katı büyüklükte" diyor ve ekliyor: "Bu şirkette her çalışan şirkete faydalı olacak fikirler geliştirmeye teşvik edilir." Çalışanlar bu tür katkıları için ödüllendiriliyor. Yaptıkları öneriler puanlandırılıyor ve daha iyi önerilere daha yüksek puan (ve ödül) veriliyor. Li, "Her çalışanı şirketin büyümesiy-

Tayvan'dan gelen turistler, 18 Mayıs'ta Shangdong eyaletine bağlı Yantai'de Changyu Şarap Kültürü Müzesi'ni ziyaret ediyor. *(FOTO: XINHUA)*

le etkin bir şekilde ilgilenmeye teşvik etmek için bu yöntemi kullanıyoruz" diyor.

Çok sayıda başarılı şirket var

Yantai, Yantai Chijiu Clock-Watch Group Co. Ltd. şirketine de ev sahipliği yapıyor. Çin'de ve dünyanın dört bir yanında tren istasyonlarında, hava alanlarında ve binalarda kullanılan çok çeşitli saatler üreten şirketin en büyük projelerinden biri, 113 metre uzunluğundaki Ganzhou Uyum Saat Kulesi'nin ortak imalatıydı. Bu, Londra'daki Big Ben'i bile geride bırakan, dünyanın en büyük mekanik saat kulesiydi. Şirket, aynı zamanda, Beijing Başkent Havalimanı'nın 3 bin 900 metre uzunluğunda ve 790 metre genişliğindeki dev 3. Terminali'ne saat parçaları temin ediyor. Çok sayıda dev ölçekli proje üstlenen grubun iş felsefesi, yeni pazarlar geliştirmek. Grup, mükemmellik için çabalamayı, sürdürülebilir bir gelişme sağlamayı ve girişimci ruhu daha ileri taşımayı hedefliyor.

Yantai'de benzer hedeflere sahip bir diğer şirket Wanhua Group'a ait Wanhua Chemical. Şirket, 1978'de Çin'in reform ve dışa açılma sürecinin bir parçası ve Altıncı Beş Yıllık Plan'ın kilit bir unsuru olarak kuruldu. Aynı yıl Yantai Sentetik Deri Fabrikası'na da onay çıktı ve burası Çin'in poliüretan sanayiinin ilk üssü haline geldi. Bu, aynı zamanda, Wanhua'nın hızlı gelişim sürecinin başlangıcıydı.

1993'te şirketin tam kapasiteyle çalışan üç sanayi tesisi bulunuyordu. Sonraki yirmi yılda şirket daha da büyüyerek sektörünün lideri haline geldi ve denizaşırı pazarlara açıldı. 2001 yılında Şanghay Borsası'nda işlem görmeye başladı; aynı yıl Wanhua Yantai Sanayi Parkı'nın inşası start aldı ve Wanhua, Macar kimya devi BorsodChem'i 1.6 milyon dolara bünyesine kattı. Günümüzde Wanhua'nın bölgedeki net karı 15 milyar ABD Doları; şirket kapasite olarak dünyanın en büyük sert poliüretan üretiminde kullanılan bir madde olan metilen difenil diizosiyanat üreticisi.

Çoğu yakın zamanda —1978'de Çin'de dışa açılma ve reform sürecinin başlamasından sonra— kurulmuş bu şirketler Yantai'nin hızlı ekonomik büyümesinin dinamizmini ortaya koyan örnekler. Şehrin bu performansına sahip olduğu zengin kaynaklar ve Çin'in kuzeydoğu kıyısındaki konumu da yardımcı oldu. Kuşak ve Yol Girişimi'yle Yantai'yi ve şehrin çok sayıda dev şirketini daha parlak bir gelecek bekliyor.

YKB hızla büyüyor

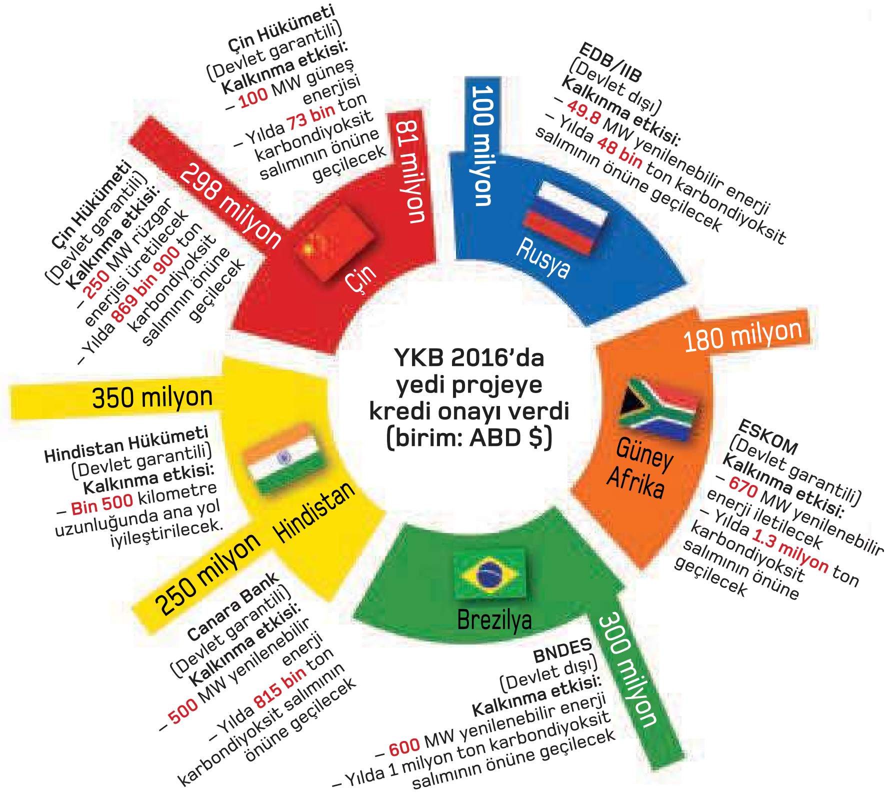
Yeni Kalkınma Bankası (YKB) resmen faaliyete geçtiği Temmuz 2015'ten bu yana BRICS ülkelerinin yanısıra diğer gelişmekte olan piyasa ve ülkelerdeki altyapı inşası ve sürdürülebilir kalkınma projelerine kaynak yaratma hedefi doğrultusunda çalışmalar yapıyor.

XU XIUJUN*

KÜRESEL büyüme ve kalkınma için çaba gösteren banka, mevcut çok taraflı ve bölgesel finans kuruluşlarını tamamlayıcı bir işlev yerine getiriyor. Yatırım projeleri birbiri ardına hayata geçirilirken Yeni Kalkınma Bankası da başlangıç aşamasında karşılaşılan bir dizi engeli aşarak hızlı ilerleyişini sürdürüyor. 2016 yılında yeni bankanın işleri resmen start aldı. Yatırım ve finansman faaliyetleri doğru yolda gelişti. Yatırımlarda Yeni Kalkınma Bankası kendi sürdürülebilirlik ve verimlilik standartlarına uyan yedi projeye kredi verilmesini onayladı. Toplam 1.5 milyar ABD Doları kaynak sağlanan bu projeler, beş kurucu üyenin tamamını kapsıyor. 2017'de 10 ile 15 yeni projenin onaylanması muhtemel; sağlanacak finansmanın da 2.5 ile 3 milyar ABD Doları'nı bulması bekleniyor.

Planlandığı gibi YKB'nin birinci önceliği altyapı ve sürdürülebilirlik. 2016'da kredi verilen yedi projenin altısının odak noktası yenilenebilir enerjiydi ve bu projelerin karbondiyoksit salımında sağlayacağı düşüşün toplam 4.8 milyon tonu bulabileceği tahmin ediliyor. Ayrıca YKB, özlü organizasyon yapısı ve verimli iş akışı sayesinde diğer kalkınma kuruluşlarından daha iyi performans gösteriyor. Örneğin bütün prosedürleriyle birlikte bir kredinin onaylanması için gereken toplam süre sadece altı ay; bu da projelere en kısa sürede başlanmasına imkan tanıyor.

YKB finansman faaliyetlerinde de yeni-

Kaynak: Yeni Kalkınma Bankası

XU XIUJUN Çin Sosyal Bilimler Akademisi'ne bağlı Dünya Ekonomisi ve Siyaseti Enstitüsü bünyesindeki BRICS Araştırmaları Merkezi'nin kıdemli öğretim üyesi ve idari direktörü.

likçi bir anlayışla hareket ediyor. Temmuz 2016'da YKB ilk çevreci finansman tahvilini ihraç etti; ihraç miktarı 3 milyar RMB, vade de beş yıldı. Bu, YKB'nin dünya sermaye piyasalarına ilk çıkışıydı ve ilk kez çoktaraflı bir kalkınma bankasının Çin'in bankalararası tahvil piyasasında RMB cinsinden yeşil finansman tahvili ihraç etmesine izin verildi.Ayrıca YKB Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde bölgesel bir ofis açarak faaliyetlerini Afrika pazarına genişletmenin temelini oluşurdu.

Zorluklar ve fırsatlar

Kalkınmaya odaklı yeni bir çoktaraflı finans kuruluşu olarak Yeni Kalkınma Bankası, iç yönetimi ve faaliyetlerindeki büyümeden kaynaklanan bir dizi zorlukla karşılaşıyor. En akut zorluklardan biri, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarından olumlu not almak; bu finansman maliyetlerini düşürmek ve yeni sermaye çekmek açısından hayati önem taşıyan bir nokta. 2016'da hem YKB hem de ihraç ettiği çevreci tahviller, Çin'in önde gelen iki kredi derecelendirme kuruluşundan—China Chengxin International Credit Rating Co. Ltd. ve China Lianhe Credit Rating Co. Ltd.—AAA notu aldı. Gelişmiş ülkelerin hakimiyetindeki uluslararası kredi derecelendirme pazarasında ise YKB'nin yüksek bir not alması zor, çünkü bankanın kurucu üyelerinin hiç birinin notu AAA değil. Bir diğer zorluk da kredi programlarının geç aşama denetimi ve risk yönetimi. Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası ve uzun süredir varolan diğer çoktaraflı kalkınma kuruluşlarıyla kıyaslandığında YKB'nin bu alanda hiç deneyimi yok. YKB'nin sürdürülebilirlik ya da altyapı alanındaki kredi projeleri 15 ile 20 yıl civarında uzun vadeli yatırım dönemlerini ve düşük getiri oranlarını içeriyor. Ancak bocalayan dünya ekonomisi ve bazı ülkelerin karşı karşı olduğu siyasi dalgalanma ve ekonomik durgunluk, kredi projelerinin geç aşamalarında risk denetiminin önemine dikkat çekiyor.

Yeni banka için bir diğer endişe kaynağı da mevcut çoktaraflı finans kuruluşlarıyla rekabet-işbirliği ilişkisini nasıl yürüteceği. Farklı iş amaçları ve alanlarını hedeflese de YKB, iş çıkarları üst üste bindiğinde bu kuruluşlarla kaçınılmaz olarak rekabete girecek edecek. Bankanın faaliyet deneyimi eksikliğini telafi etmek için acilen kendi üstünlüklerini geliştirmesi ve diğer finans devleleriyle etkin bir işbirliği yürütmesi gerekiyor. Mevcut küresel kalkınma finans kuruluşları ve bölgesel finans kuruluşlarının çoğu, gelişmiş ekonomiler tarafından kontrol ediliyor ve bu ekonomilerin mevcut küresel finansal yapıda potansiyel bir şokun önüne geçmek için yeni bankayı engellemek gibi bir gerekçeleri olabilir.

YKB bir çok hükümet ve pazar tarafından destekleniyor; ayrıca BRICS ülkelerinin ekonomik büyümesinin yarattığı zengin fırsatlar ve gelişmekte olan ülkelerin muazzam

Yeni Kalkınma Bankası Şanghay'da 21 Temmuz 2015'te açıldı.

Şanghay'ın Lingand Sanayi Bölgesi'ne güneş panelleri konuldu. Bu, Yeni Kalkınma Bankası'nın onayladığı ilk kredi projesiydi.

finansal talepleri söz konusu.

Son yıllarda BRICS ülkelerinin büyüme hızı geriledi ama bu durum söz konusu ülkelerin dünyadaki ekonomik büyümenin lideri statüsünü değiştirmedi. Uluslararası Para Fonu'na göre, 2016'da BRICS ülkeleri ekonomik büyüme hızında yüzde 5'e ulaştı—bu oran, gelişmekte olan piyasa ve ülkelerin 0.9 puan, gelişmiş ülkelerin de 3.3 puan üzerindeydi. Aynı yıl, Yeni Kalkınma Bankası'nın güçlü destekçileri arasında yer alan BRICS ülkelerinin dünyadaki ekonomik büyümeye katkısı yüzde 50'yi geçti.

Dahası, gelişmekte olan ülkelerin altyapı ve sürdürülebilirlik gibi alanlarda muazzam yatırım talebi var ama hepsi büyük finansman boşluklarıyla karşı karşıya. Sadece altyapı inşasında, gelişmekte olan ülkelerin yılda 2 trilyon ABD Doları'na ihtiyacı var ve bu miktarın sadece yarısı tedarik edilebiliyor. Diğer bir deyişle, başlangıçta oluşturulan çoktaraflı finansal sistem içindeki kredi ölçeği, artan talebi karşılayamıyor. BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin benimsenmesinden bu yana sürdürülebilirlik sektörünün sermaye talebi hızla arttı. Bu açıdan bakıldığında YKB'nin kurulması, mevcut trendin sadece bir yansıması.

Geleceği çok parlak

YKB son iki yılda hazırlık amaçlı başlangıç aşamasını tamamladı ve elde ettiği deneyim birikimiyle tam kapasiteye ulaştı. Önümüzdeki dönemde kredi projelerinin hem nicelik hem ölçeği artacak. Bankanın 2017-18 için hazırda 23 potansiyel projesi var ve bunların toplam sermaye büyüklüğü 6 milyar ABD Doları'nı buluyor. Bunların beşi Çin'de ve toplam yatırım miktarı 1.7 milyar ABD Doları. YKB'nin 2017-2021 Genel Stratejisi'ne göre, banka 2021'e dek 50 ile 75 projeye kredi vermeyi planlıyor.

Finansman tarafında, banka uluslararası piyasadan etkin bir şekilde faydalanmaya çalışacak. Kendi finansal taleplerini ve pazar durumunu göz önüne alarak 10 milyar RMB'lik tahvil ihracı portföyünü sürdürmeyi planlayan banka, aynı zamanda rupi cinsinden de tahvil ihraç edecek, Brezilya ve Rusya'da tahvil satma fırsatlarını araştıracak.

Yeni Kalkınma Bankası, daha fazla gelişmekte olan ülkenin desteğini ve katılımını sağlamak amacıyla yeni üyeler almayı da planlıyor. YKB'nin Genel Strateji 2017-2021 belgesine göre, 2021 itibarıyla farklı kalkınma aşamalarında bulunan, farklı büyüklüklerdeki ülkeler bankaya katılmış olacak ve bankanın dünyanın bütün bölgelerine erişimini dengeli bir şekilde genişletecek".

Yönetim açısından da banka, verimliliği en yüksek düzeye çıkarmak amacıyla değişen koşullara kendini uyumlandıracak. Kredi başvurusu işlemleri bağlamında da banka proje değerlendirme ve onaylamayı kolaylaştırıp, hızlandırıp tüm süreci altı ayın altına çekmeyi amaçlıyor.

Sonuçta YKB kurulduğu günden bu yana uygulamaya dönük ve verimli bir şekilde faaliyet gösteriyor. BRICS ülkeleri ve dünyanın geneli açısından gayet başarılı sonuçlar elde etti. Gelecekte de YKB altyapıya odaklanmaya devam edecek, işbirliği ölçek ve kapsamını genişletecek; böylece kalkınma için daha parlak bir geleceğe öncülük etmeye çalışacak.

Bir tutam yasa

Akupunktur, masaj, şifalı bitkiler, diyet terapisi ve qigong egzersizleri… Bunlar GÇT denince ilk akla gelen şeyler. Çin'de yürürlüğe konan ilk GÇT yasası ile sahtekarlıkların ve tıbbi hataların önüne geçilecek…

XIA YUANYUAN

ÇİN'DE kısa bir süre önce yaşlı bir kadın ülke genelinde kızılca kıyametin kopmasına neden oldu. Kendisini geleneksel Çin tıbbı (GÇT) uzmanı olarak tanıtan Liu Hongbin, tıbbi ürünlerin tanıtımı için hazırlanan çeşitli televizyon reklamlarında düzenli olarak görünüyordu. Tibet TV'de kendisine Miao etnik grubunun geleneksel tıp yöntemlerinin bilgisinin miras kaldığını iddia eden Liu, özellikle öksürük ve astım tedavisinde uzman olduğunu ileri sürüyordu. Gansu TV'de elinde romatizmayı tedavi eden bir ilaç bulunduğunu savunan Liu, diğer televizyon programlarında da kendisini geleneksel Moğol tıbbı alanında uzman bir isim ve Pekin Üniversitesi mezunu olarak tanıtıyordu.

Ancak bir süre sonra Liu Hongbin'in GÇT hekimliği yetkisi bulunmadığı gibi televizyon programlarında tanıttığı ürünlerin de aslında sahte olduğu ortaya çıktı. Bu ifşaat kamuoyunda büyük tepkilere neden oldu. 1 Temmuz'da yürürlüğe giren GÇT Yasası ile GÇT'nin yasalara uygun bir şekilde gelişmesi için gerekli önlemler alındı. Artık Liu gibi insanlar için bir pazar olmayacak.

"GÇT yasal düzenlemesi sektörün gelişimi için bir dönüm noktası. Bu yasa doğrultusunda uygulamaya konacak politika ve yönetmeliklerle GÇT'nin büyümesi daha da hızlanacak" diyor GÇT Devlet İdaresi'nin şefi Wang Guoqiang.

15 Temmuz'da Anhui eyaletine bağlı Hefei'deki bir hastanede kıdemli bir geleneksel Çin tıbbı hekimi hastasına masaj yapıyor. *(FOTO: XINHUA)*

Yeni düzenleme

Çin medeniyetini temsil eden bir unsur olarak GÇT, binlerce yıldır hastalıklarla mücadele eden ve insanların günlük yaşamının bir parçası haline gelmiş bir bilim dalı.

Bütün meslek hayatını GÇK araştırmalarıyla geçiren Tu Youyou, 2015 yılında, sıtma tedavisinde kullandığı artemisinin nedeniyle Nobel Tıp Ödülü'ne layık görüldü. Bu, GÇT'nin önemini ortaya koyan bir gelişmeydi.

Çinliler arasında yaygın kabul gören GÇT, hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde önemli bir rol üstleniyor. Ancak yakın zamana kadar GÇT'nin gelişimini düzenleyen özel bir yasa yoktu. Bunun sonucunda Liu gibi kendini uzman olarak tanıtan ama herhangi bir vasfı bulunmayan kişiler, tıbbi ürün satmak için ortaya çıktı ve insanların sağlığı pahasına bir kar arayışına girişti. Yeni GÇT Yasası ile bu tür girişimler yasaklandı. Artık her GÇT hekiminin lisans alması gerekiyor.

Yasanın 15. maddesine göre, GÇT hizmeti sağlayan kişilerin önce GÇT hekimlik yeterlilik testinden geçmesi ve uzmanlığını tescil ettirmesi zorunlu.

Yasa, ülkenin sağlık hizmetleri sisteminde GÇT'nin üstlendiği önemli rolü bir kez daha teyit ediyor. Yasa, Çin'in geleneksel Çin tıbbına ve Batı tıbbına eşit önem vereceğini, bu iki bilimin birbirini tamamlamasını teşvik edeceğini vurguluyor.

"Yeni yasa, Çin hükümetinin Çin tıp bilimi ve teknolojisine önemli bir konum atfettiğini gösteriyor" diyor Bilim ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Xu Nanping.

Yasa, devlet tarafından işletilen büyük hastane, doğumevi ve çocuk sağlığı kuruluşlarının yanı sıra ihtisas hastaneleri, halk sağlığı hizmet merkezleri ve kasaba sağlık merkezlerinde GÇT bölümleri ve klinikleri bulunmasını şart koşuyor. Sosyal sermaye GÇT'nin gelişimini desteklemeye, özel yatırımcılar da GÇT sağlık hizmeti veren kuruluşlar oluşturmaya teşvik edilecek.

Devlet Konseyi Enformasyon Bürosu'nun Aralık 2016'da yayımladığı GÇT'nin gelişimi beyaz belgesine göre, 2015 sonu itibarıyla ül-

Aralık 2016'da Hebei eyaletine bağlı Shexian ilçesinde bir geleneksel Çin tıbbı eczanesinde eczacılar şifalı bitki tartıyor. *(FOTO: XINHUA)*

ke genelinde 3 bin 966 GÇT hastanesi ve 42 bin 528 GÇT kliniği bulunuyordu ve bu kuruluşlarda 452 bin hekim ve yardımcı hekim görev yapıyordu. 2015'te GÇT tedavi ve sağlık hizmetleri birimlerinde 910 milyon muayene gerçekleştirildi.

Denetim güçlendirildi

Beijing'de kendi GÇT kliniği bulunan kıdemli doktor Lin Tao, Liu skandalından ötürü büyük bir hayal kırıklığı yaşadığını söylüyor. Lin, "Bu durum, GÇT'nin itibarına ciddi bir zarar verdi. Hastalar aldatıldığı gibi hastaların GÇT'ye ve biz doktorlara olan güveni de sarsıldı" diyor.

GÇT sektöründe standardizasyonu sağlamak için yeni yasa, her türlü hastalığı iyileştirebileceğini iddia eden sahte GÇT doktorlarının afişe edilmesine yardımcı oluyor.

Yasanın 46. maddesi GÇT kültürü ve bilgisini tanıtma ve popülerleştirmeye yönelik tüm faaliyetlerin ilgili yasalara uygun olması gerektiğinin altını çiziyor. Hiç bir organizasyon ya da kişinin GÇT adına yasadışı kazanç sağlamasına izin verilmiyor. GÇT ürün ve hizmetlerinin sadece yerel GÇT yetkililerinin onayıyla reklamı yapılabiliyor.

"Yasa, gerek hastalar gerek GÇT sektörü için koruyucu bir şemsiye. Sektörün gelecekteki gelişimine de yardımcı olacak" diyor Lin.

Yasa, tüketicilerin haklarını korumak için GÇT hammaddelerinin ve şifalı bitki ekimi, toplama ve stoklama gibi ilgili prosedürlerin yönetim ve kalite denetiminin güçlendirilmesini şart koşuyor. Ayrıca şifalı bitkilerin yetiştirilmesinde toksik tarım ilaçlarının kullanılmasını yasaklıyor.

GÇT eğitimi

Yasada dikkat çekici bir diğer nokta, GÇT hekimlerinin özellikle üniversitelerde verilecek sistematik eğitim yoluyla yetiştirilmesine yaptığı vurgu. Yasa üniversitelerin, GÇT eğitiminde uzmanlaşan meslek okullarının ve diğer ilgili eğitim kurumlarının gelişiminin desteklenmesi yoluyla GÇT'nin okul eğitim sisteminin iyileştirilmesi için çaba sarf edilmesi gerektiğini vurguluyor.

GÇT beyaz belgesine göre, 2015 sonu itibarıyla Çin üniversitelerinde GÇT öğrencilerinin sayısı 752 bindi.

GÇT üniversiteleri ve meslek okullarından mezun olanların yanı sıra özel bir GÇT hekimi grubu var ki, bunların sorunlarının acilen giderilmesi gerekiyor. Birçok GÇT hekimi bu bilimi üniversite eğitimi yerine kliniklerdeki kıdemli GÇT hekimlerinden öğreniyor. Bunların GÇT hekimliği yapma lisansı yok, oysa yıllardır yürüttükleri hekimlik faaliyeti neticesinde gerekli tıbbi yetenekleri edinmiş durumdalar.

Yasaya göre, bu hekimlere lisanslı doktor vasfı kazanma fırsatı verilecek. Yeni yasa, bu hekimlerin lisans alabilmek için pratik yeteneklere ve eyalet düzeyindeki GÇT yetkililerinin tedarik edeceği tedavi sonuçlarına odaklanan sınavları geçmesi; ayrıca iki tescilli hekimden tavsiye mektubu alması gerekiyor.

"Yetenekli insanlar GÇT'nin gelişimini teşvik etmenin temelini oluşturuyor" diyor, aynı zamanda Ulusal Sağlık ve Aile Planlama Komisyonu'nun başkan yardımcılığını yürüten Wang.

Paylaşım ekonomisi tam gaz

Devlet Bilgi Merkezi'ne bağlı Paylaşım Ekonomisi Araştırma Merkezi'nin yayımladığı bir rapora göre, Çin'de paylaşım ekonomisinin toplam işlem hacmi 2016'da bir önceki yıla kıyasla yüzde 103 artarak 3.45 trilyon RMB'ye ulaştı. Aynı dönemde sektörle bağlantılı insan sayısı, önceki yıla göre 100 milyon artarak 600 milyona yükseldi.

SHI XUN*

BİR düşünün: Ofiste çalışıyorsunuz; arabanız otoparkta, hiçbir işe yaramadan öylece duruyor; üstelik bir de otopark parası ödüyorsunuz. Ya bu başıboş arabayla biraz para kazanma şansınız olsaydı?

Bu sorunun yanıtı ilk olarak birkaç yıl önce belirdi. 2013'te PP Car Rental (şimdi Start Car Rental) otomobil kullanımını artırarak ulaşım imkanlarını çoğaltmayı amaçlayan, araç sahiplerine de gelir sağlayan bir iş kurdu.

Şu an itibarıyla 16 büyük şehirde verilen bu hizmet 600 bin araç sahibini ve bir milyon kayıtlı kullanıcıyı kapsıyor. Bu yeni otomobil kullanma tarzı giderek popülerleşiyor. Şubat 2017'de rakip şirketlerden Atzuche 400 milyon RMB'ye yakın taze kaynak yaratmayı başardı.

Son birkaç yılda paylaşım ekonomisi giyim, yemek, konaklama, ulaşım gibi alanlarda günlük hayatımızı önemli ölçüde değiştirdi. Ulaşımı ele alalım. Araç çağırma uygulaması Didi Chuxing, iş yerine günlük sehayatlerimizi kolaylaştırdı ve bisiklet paylaşım hizmeti yolculuklarımızı ilk kilometresinden son kilometresine dek daha keyifli bir deneyim haline getirdi.

Paylaşım Ekonomisi Araştırma Merkezi'nin raporu, sektörün önümüzdeki birkaç yıl boyunca yılda ortalama yüzde 40 gibi bir hızla büyüyeceğini ve 2020 itibarıyla ülke GSYİH'sinin yüzde 10'undan fazlasını oluşturacağını tahmin ediyor.

Mülkiyet yerine erişim

Paylaşım ekonomisi, insanların doğrudan sahiplerine ödeme yaparak mal ve hizmetlere erişebildiği yeni bir iş modeli. Mal, emek, eğitim kaynakları, tıp ve sağlık hizmetleri gibi atıl kaynakların entegrasyonunu ve daha verimli kullanılmasını amaçlıyor. Mülkiyet yerine erişim imkanı sağlamaya odaklanan paylaşım ekonomisi, kullanılmayan mallar, teknoloji ve diğer kaynakların paylaşılması yoluyla gelir üretiyor.

İnternet'in gelişmesi, özellikle de mobil internet, paylaşım ekonomisinin büyümesi için verimli bir ortam sağladı. PwC'nin rakamlarına göre, paylaşım ekonomisinin küresel cirosu 2025'te 335 milyar ABD Doları'nı bulacak.

Ekim 2015'te 13. Ulusal Ekonomik ve Sosyal Kalkınma İçin Beş Yıllık Planın (2016-2020) Hazırlanması Teklifi'nde ve ÇKP 18. Merkez Komitesi 5. Genel Kurulu Bildirisi'nde paylaşım ekonomisinin geliştirilmesi önerildi. Böylece paylaşım ekonomisi ilk kez partinin ve ülkenin stratejik planına dahil edildi. Mart 2016'da Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu'yla birlikte 10 bakanlık, çevreci tüketimi teşvik etmek için ortak bir yönerge yayımladı. Yönergede paylaşım ekonomisinin büyümesini desteklemek için çaba gösterileceği, kullanılmayan özel kaynaklardan daha etkin bir şekilde faydalanılmasının teşvik edileceği, araç çağırma platformlarının, özel araba ve kısa vadeli kiralama hizmetlerinin yanı sıra kullanılmış mal değiş tokuşunun geliştirileceği vurgulandı.

Airbnb kısa vadeli kiralama işinde en büyük küresel online pazar. Paylaşım ekonomisinin en erken formunu temsil ediyor. Şirket, kalacak yer arayan turistlerle kiraya verebileceği boş evi ya da odası bulunan ev sahipleri arasında bağlantı kuran bir aracı işlevi görüyor. Geleneksel bir otelin işletme giderleri olmadığı için bir şirketin, birkaç kişi istihdam ederek ve birkaç sunucu satın alarak büyümesi ve para kazanması mümkün. Airbnb'nin halen bin 600 çalışanı var ve bunlar hep birlikte dün-

**SHI XUN, Çin medyasının kıdemli isimlerinden.*

Taobao'nun kurduğu Xianyu, tüketicilerin aradıkları ürünleri ucuz fiyatlara satın alabileceği ya da artık ihtiyaç duymadıkları şeyleri satarak küçük bir gelir elde edebilecekleri bir ikinci el ürün pazarı.

yanın dört bir yanındaki 191 ülkede kiralanabilecek durumda bulunan iki milyondan fazla odayı yönetiyor.

Çin'de faaliyet gösteren kısa vadeli ev kiralama sitesi xiaozhu.com da Airbnb'ye çok benziyor. Günümüzde ülke genelindeki 250 şehirde 100 binden fazla kayıtlı evi bulunan şirketin toplam işlem hacmi 2016'da 1 milyar RMB'yi aştı.

Xiaozhu.com tek odalarla işe başladı; müşterileri de genelde mezuniyet seyahatlerinde ya da iş ararken kalacak yer arayan genç insanlardan oluşuyordu. Ancak kısa vadeli kiralama anlayışı yaygınlaştıkça şirket, yaşları 20 ile 30 arasında değişen daha fazla sayıda müşteriyi kendine çekmeyi başardı. Bu insanların muhtelif ihtiyaçları vardı: bazıları tatil ya da iş seyahatinde kalabileceği bir yer arıyordu, bazılarının daha gelişmiş şehirlerdeki hastane ziyaretleri için bir daire kiralaması gerekiyordu.

Xiaozhu.com'un kurucusu Chen Chi, şirketine çok güveniyor. Xiaozhu.com'un ardındaki temel fikrin misafirlerle ev sahiplerini buluşturmak olduğunu söyleyen Chen'e göre, bu modelin avantajı otel işletmek ya da insan istihdam etmek zorunda olmamaları—şirket yalnızca ev sahiplerinin boş dairelerini değerlendirmesine yardımcı oluyor ve birbirlerini önceden tanımadıkları için misafirlerle ev sahipleri arasında karşılıklı güven inşa etmeye odaklanıyor.

"Çin'in büyük bir nüfusu var ve insanların yolculuk yapması, yer değiştirmesi gerekiyor. Ayrıca Çin'de çok sayıda boş ev ve daire var. Bu atıl kaynaklar seyahat edenlere daha iyi bir deneyim sunmak için kullanılabilirse muazzam bir pazar potansiyeli ortaya çıkabilir" diyor Chen.

"Çoklu Kariyer" sahihleri

Song, anne ve babasının evdeki yaşgünü kutlaması için Idachu.com'daki bir yemek hizmeti şirketinden rezervasyon yaptırdı. Song menüyü şeflerle birlikte ele aldı ve servis edilecek bütün yemekleri, soğuklardan tatlılara kadar, bizzat kendisi seçti. Bir sonraki gün iki genç şef, şık üniformaları içinde, yemeklerin gerektirdiği bütün malzeme ve baharatlarla birlikte tam zamanında geldi. Song'un dört saat sonra eve dönen anne ve babası enfes bir akşam yemeğinin şaşkınlığını yaşadı. Song, ilk kez bu hizmeti kullanmadığını ve kendisi gibi işiyle meşgul, nadiren yemek yapan insanlar için bunun en iyi tercih olduğunu söyledi.

Son bir kaç yılda Çin'de yemek şirketi hizmeti veren platformlar mantar gibi çoğaldı. Yemek yapması için bir şef tutmak artık sadece zengin insanların ayrıcalığı değil. Muhtelif ihtiyaçları karşılamak için farklı düzeylerde hem üst düzey müşterileri hem de sıradan insanları hedef alan çok çeşitli platformlar oluşturuldu.

Yemek hizmeti veren platformlar toplumdaki atıl emekten sonuna kadar faydalanıyor. Home-Cook uygulaması iyi yemek yapan bir çok anne babanın ilgisini çekti. Bu insanlar yaptıkları "iş"ten, yani boş zamanlarında kendi çocukları yaşındaki genç ofis çalışanları için yemek hazırlayarak para kazanmaktan çok memnun. Üstelik bu yarı zamanlı "şefler", malzemelerin seçimi, yıkanması ve pişirilmesinde restoranlarla kıyasla çok daha özenli.

Paylaşım ekonomisi geliştikçe paylaşılabilen mallar ve hizmetlerin kapsamı genişliyor, otomobiller ve evlerden yeteneklere kadar. Bu trend serbest çalışan insan sayısının da artmasını sağlıyor. Toplumsal meseleleri ele alan online talk show programı Logical Thinking'in sunucusu Luo Zhenyu, piyasaların belirleyici rolüne dikkat çekiyor—elinizde bir sepet turp varsa, bunu pazara götürdüğünüzde, fiyatınız makulse hepsini satabileceğinizi belirtiyor.

ZBJ.com ve Doumi.com'un yanı sıra online iş pazarı Lagou.com da serbest iş pazarının potansiyeline büyük güven duyuyor. Şirket, geliştirici, tasarımcı, programcı, satış temsilcisi ve hatta küçük şirketler ve stüdyolar gibi yeteneklerle proje işlerini buluşturmak için bir platform oluşturdu. Bu platform sayesinde şirketler ihtiyaçlarına göre insan istihdam ediyor ve çalışanlar da ofis saatlerine uymak zorunda kalmıyor. Platform, eksiksiz hukuk ve sosyal güvenlik hizmetleri de veriyor.

Dolayısıyla giderek daha fazla genç insan birden çok iş yapıyor. Artık insanların birçok titri var, fotoğrafçı/illüstratör/köşe yazarı, özel turist rehberi/yoga eğitmeni/seçkin bolg yazarı gibi.

Bunlar belirli alanlarda profesyonelleşmiş insanlar; dolayısıyla herhangi bir

anda herhangi bir yerdeki bir projeye katılabiliyorlar. Bu, yeni bir iş modeli.

"İnsanların serbest çalışma anlayışı artık değişti. Geçmişte bunun istikrarlı bir şey olmadığına dair bir klişe vardı" diyor Lagou.com'un baş pazarlama yöneticisi Bao Aile.

Yeni trend

Resmi bir kıyafeti online olarak kiralamak yeni bir trend değil. Ancak artık insanlar günlük kullanıma yönelik son moda giysileri de yakın zamanda ortaya çıkan ve sayıları hızla artan yi23.net, msparis.com, meilizu.com ve duolayimeng.com gibi moda kiralama hizmetlerinden kiralayabiliyor. Bu şirketlerin hepsi, artan talebi karşılamak ve mevcut trende liderlik yapmak için birbiriyle yarışıyor.

399 ile 499 RMB arasında değişen üyelik ücretini ödeyen müşteriler, bir seferde üç parça kıyafet kiralayabiliyor ve bunu bir ay boyunca istediği kadar tekrarlayabiliyor. Söz konusu platformlar birinci kademe şehirlerde ofis işlerinde çalışan kadınları hedefliyor; onlara son moda ve lüks markalı kıyafetler temin ediyor. Bu arada platformlar, bütün kıyafetlerin temiz olduğuna müşterileri ikna etmek için çamaşır yıkama şirketleriyle işbirliğine gidiyor, bazıları kendi çamaşır yıkama merkezlerini kuruyor.

Günümüzde birçok genç insan Taobao gibi büyük Web sitelerinden online alışveriş yapmayı seviyor. Bu insanlar aynı zamanda Taobao bünyesindeki ikinci el online pazar Xianyu'nun da takipçileri. 2014'te kurulan bu pazar yeri, ikinci el ürünlerin değiş tokuş, satış ve alışının yanısıra apartman kiralama, müzayede, bilgi ve yetenek paylaşımı gibi hizmetler sağlıyor. ABD'de paylaşım ekonomisinin temelindeki nedenlerden biri insanların çok fazla şeye sahip olmasıydı; kullanılmayan şeylere yönelik talep paylaşım ekonomisini mümkün kıldı. İhtiyacından çok şeye sahip olma sorunu, şimdi de bir çok genç Çinli'nin kafasını karıştırıyor.

2016'da 200 milyondan fazla kullanıcı Xianyu'yu kullandı. Mezuniyet döneminde Xianyu ülkenin dört bir yanındaki 117 üniversite ve yüksek okulda bit pazarları organize etti ve böylece mezunların artık ihtiyaç duymadıkları şeyleri satmasını kolaylaştırdı. Bit pazarları özellikle öğrenciler arasında çok popüler.

1990 sonrası kuşak

Alibaba ve Xianyu'ya bağlı bir ticari veri şirketi olan CBNData, 29 Mart'ta 1990 sonrası kuşağın paylaşım ekonomisi tüketimine dair bir rapor yayımladı. Rapora göre, Xianyu'nun 16 ile 27 yaş arasındaki kullanıcıları toplamın yüzde 55'ini oluşturuyor. Bu da 1990 sonrası kuşağın paylaşım ekonomisinin ana itici gücü haline geldiğini gösteriyor.

Bu gençler, sadece film yıldızı ya da şarkıcı koleksiyonu gibi kişisel eşyalarını değiş tokuş etmekle kalmıyor, aynı zamanda bu süreçte kendi yaşam tarzını ve tüketim modelini de oluşturuyor. Örneğin bazıları boş zamanlarını değerlendirerek para kazanıyor. Tedarik ettikleri hizmetler arasında sabah uyandırma servisi, tarot falı ve online oyun oynamak da dahil her şey bulunuyor.

Paylaşımlı çalışma alanı, ofis kurarken kullanılan yeni model haline geldi. New York'ta kurulan ünlü WeWork şirketinin şimdiki tahmini değeri 10 milyar ABD Doları'nın üzerinde. ABD'nin büyük şehirlerinde 54 paylaşımlı çalışma

PP Car Rental, 26 Ağustos 2014'te düzenlenen 2014 Çin İnternet Konferansı'nda bir paylaşım ekonomisi forumu olarak sergilendi.

Çin'de kişisel seyahat hizmetleri giderek cazip hale geliyor.

alanı bulunan WeWork faaliyetlerini dünyanın diğer bölgelerine de taşıdı.

2014'ten bu yana Çin hükümetinin yeniliği ve girişimciliği teşvik etmesiyle kurulan yeni şirket sayısı hızla arttı, bu da çalışma alanına yönelik muazzam bir talep yarattı. People Square (P2) Company Çin'de bu hizmeti tedarik etmek üzere kurulan ilk şirket oldu. Şirketin halen Beijing ve Şanghay'da 15 çalışma alanı bulunuyor. Yoğun sezonda, yeni oluşturulmuş bir çalışma alanı iki ya da üç hafta içinde tamamen doluyor. Birlikte çalışma modeli sadece kirayı paylaşmaktan ibaret değil, aynı zamanda kaynakları paylaşmayı içeriyor. Paylaşımlı bir çalışma alanında farklı şirketler aynı altyapı ve teknisyenlerden faydalanarak sorunlarını çözebiliyor ya da ihtiyaçlarını karşılayabiliyor. Çevrimdışı faaliyetler düzenlerken birbirine destek olabiliyor. Bir şirketin beyin fırtınası toplantısı, bir diğer şirkete ilham verebiliyor ya da yeni bir projenin ortaya çıkmasını sağlayabiliyor.

Kredi sistemi talebi

Start Car Rental tarafından düzenlenen bir anket, Beijing ve Şanghay gibi birinci kademe şehirlerde özel otomobil sahiplerinin sadece yüzde 17'sinin araçlarını paylaşmayı istediğini gösterdi. Otomobil sahipleri diğer sürücülerin aracı doğru kullanmamasının hasara yol açabileceğinden ve kiranın tamir maliyetini karşılamayacağından endişe duyuyor.

Paylaşım ekonomisinin merkezinde karşılıklı güven bulunuyor. Birbirini tanımayan insanlar, paylaşılan mal ve mülk vasıtasıyla bağlantılı hale geliyor ve hepsi müştereken bu modeli korumakla sorumlu. Karşılıklı güveni nasıl inşa edebiliriz ve riskleri nasıl kontrol altında tutabiliriz? Bu acilen ele alınması gereken bir sorun.

Kiralanan araçların yasadışı bir şekilde ipotek edildiği bazı vakalardan sonra Start Car Rental, araç kiralamak isteyen insanların belirli şartları yerine getirmesini talep ediyor ve şirket verilen bilgileri polisle işbirliği içinde kontrol ediyor. Kiracıların en az altı aydır ehliyetinin olması, alkollü ya da tehlikeli araç sürdüğüne dair bir kaydının bulunmaması ve ehliyetinin hiç askıya alınmamış olması gerekiyor.

Xiaozhu.com Genel Müdürü Chen Chi, bir kredi ortamının yaratılması gerektiğinin altını çiziyor. Herkesin bir kredi dosyasının bulunduğu Avrupa ve ABD'nin izinden gidilmesini öneren Chen, herkesin geçmişinin izi sürülebildiğinde yabancı insanlar birbirleriyle anlaşma yaparken aralarında bir güven ortamı tesis edilebileceğine inanıyor.

Kredi sisteminin önemi

Bir kredi sisteminin oluşturulması, paylaşım ekonomisinin gelişimi için hayati öneme sahip. Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu yetkilileri, 14 Nisan'da bir açıklama yaparak bisiklet paylaşım şirketleri ile CreditChina.gov.cn ve diğer kredi bilgi hizmeti bölümleri arasında bilgi paylaşımının sağlanması için çaba gösterileceğini duyurdu. İnsanlar iyi davranışlarından ötürü ödüllendirilirken hatalarından ötürü de cezalandırılacak.

Ocak 2015'te Çin Halk Bankası, aralarında Sesame Credit, Tencent Credit Services ve Qianhai Credit Services'in de bulunduğu sekiz kredi bilgi hizmeti şirketinden kişisel kredi bilgileri toplamaya hazırlanmalarını istedi. Bugün bu sekiz şirket çeşitli online alışveriş platformlarıyla, otomobil ve ev kiralama uygulamaları ve finansal uygulamalarla elektronik veri alışverişi gerçekleştiriyor. Amaç büyük veri teknolojisini kullanarak bir kredi bilgi sistemi inşa etmek. Paylaşım ekonomisinin gelişiminin kişisel kredi bilgi sistemiyle ayrılmaz bir şekilde içiçe geçmesi, öyle görünüyor ki, önüne geçilemez bir trend.

Xinjiang'a kardeş bölge yardımı

Beijing-Hotan ortaklığı, Xinjiang için geliştirilen ulusal kardeş bölge yardım programının bir parçası. Xinjiang'ı iç bölgelerle eşleştiren yardım programı 20 yıldır meyvelerini veriyor. Xinjiang, program sayesinde yeni girişimcilik merkezi oldu…

YUAN YUAN

SARI kum rengi gökyüzünün altında neşe saçarak gülümseyen okul çocukları… Beijingli ortaokul öğretmeni Xue Xianjun'un Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'ne dair asla zihninden çıkmayacak izlenim bu.

Beijing'i her ilkbaharda vuran kum fırtınaları; Xue'nun Xinjiang'ın Taklamakan Çölü'nün hemen kenarında yer alan ili Hotan'a gitmeden önce deneyimlediği yegane aşırı hava olayı buydu. Ama Hotan'da bu sıradan bir olgu; zira kum fırtınaları bu bölgeyi yılın en az 280 günü dövüyor.

Beijing ile Hotan arasındaki eşleştirme yardım programı olmasaydı, Xue'nun Xinjiang'la kalıcı bir bağı hiç kurulmayabilirdi. Çin'in toplam alanının altıda birini oluşturan bu dev bölge, onun için sadece uzak, gizemli bir yerdi.

Çin'in en batısında yer alan ve halkının yarıdan fazlası Müslüman olan Xinjiang'ın imajı, muhteşem doğa manzaraları, deve kervanları, tatlı ve sulu meyveler ile kimyon kokulu ızgaranın bileşiminden oluşuyor.

Ama Xue İngilizce öğretmek için Hotan'a gittiğinde buranın söz konusu imajla tam bir tezat oluşturduğunu gördü. Ağzına kadar yayalarla dolu dar çamurlu sokaklarda develer değil eşekler koşturuyordu ve öğretmenlik yaptığı Mayo ilçesindeki 2 No.'lu Ortaokul küçük ve salaştı. Bazı öğrenciler, bırakın İngilizce'yi, standart Mandarin Çincesi bile konuşamıyordu.

"Öğrencilerin bu koşullarda eğitim gördüğüne tanık olmak hayret vericiydi" diyor ve ekliyor Xue: "2008'de oraya gittiğimde Beijing'de Olimpiyat Oyunları düzenlenmişti; Hotan ise hala Çin'in en az gelişmiş bölgelerinden biriydi. Yardım etmek zorunda olduğumu hissettim."

Öğrencilerin ilgisini İngilizce öğrenmeye çekmek için Xue çeşitli faaliyetler düzenledi ve 2008 Beijing Olimpiyatları'nın yapıldığı iki büyük tesis olan Kuş Yuvası ile Su Küpü'nün iki mini-replikasını kullandı; bunları düzenlediği İngilizce yarışmalarında öğrencilerine ödül olarak verdi.

Beijingli anne

2009'da Beijing'e geri dönen Xue, 2013'te tekrar Hotan'a gitmek için başvuruda bulundu. "Beijing'dekilere kıyasla Hotan'daki öğrencilerin bana daha fazla ihtiyacı vardı" diyen Xue, bu sefer Hotan'ın 5 No.'lu Ortaokul'unda üç yıl öğretmenlik yaptı. Xue, "Koşulların çok daha iyi olduğunu görmekten mutlu oldum. Okul yeni inşa edilmişti ve kış ayları için ısıtması da vardı" diyor.

Ancak yoksulluk hala büyük bir sorundu ve bazı öğrencilerin eğitimi önünde ciddi bir engel oluşturuyordu. Öğrencilerinin "Beijingli Anne" dediği Xue, yoksul ailelerden gelen sekiz öğrenciye mali destek sağlayarak bunların liseden mezun olmasını sağladı; bazıları üniversiteye bile devam etti.

"O olmasa muhtemelen okulu bırakır, çiftlikte çalışmaya başlardım; hatta erkenden evlenirdim" diyor Xue'nun desteklediği ve kısa süre önce Kaşgar Üniversitesi'ne kaydını yaptıran Uygur öğrenci Rizvangül, "O benim hayatımı değiştirdi" diye de ekliyor.

Xue okulda yalnız değil. Beijing, yardım ortağı olarak, 2011'den bu yana Hotan'a her yıl 40 öğretmen yolluyor. Wang Hongzhong, 16 yıldır Hotan 5 No.'lu Ortaoku-

lu'nda çalışıyor. İlk olarak buraya 1999'da gelen Wang, 13 yıl kaldıktan sonra 2015'te geri dönmüş.

"Hotan'da yürürken hep geçmişte öğretmenliğini yaptığım öğrencilere rastlıyorum. Öğrencilerin hayallerini burada gerçekleştirebildiğini görmek harika bir duygu" diyen Wang'ın bazı öğrencileri ABD üniversitelerinde eğitim görüyor, bazıları da Hotan'da öğretmenlik yapıyor.

"Hotan'da çalıştığım için hiç pişmanlık duymuyorum" diyor Wang, "Beijing'deki ailem bir özrü hak ediyor ama. Geçmiş yıllarda onlar için birçok önemli anı kaçırdım ama sanırım buna değerdi" diye de ekliyor.

Kapsamlı yardım

Beijing-Hotan ortaklığı girişimi, 1997'de merkezi bakanlıkların yanı sıra yeni altyapı inşası ve yerel kalkınmayı hızlandırmada Xinjiang'a destek olan sekiz eyalet ve belediye tarafından başlatıldı.

Takip eden 20 yılda Xinjiang dışından gelen 19 bin memur bölgede görev yaptı. Program, coğrafi alan, nüfus ve yatırım itibarıyla türünün ülke tarihindeki en büyük örneği ve Xinjiang halkının yaşamında da önemli değişiklikler yarattı.

2010'da merkezi makamlar yardımı eğitim, sağlık hizmetleri ve kültür gibi sektörlere yaymaya karar verdi. 19 eyalet ve belediyeyi içeren yeni bir eşleştirme yardım programı 2011'de uygulamaya kondu. Programın odak noktası, yoksullukla mücadele ve yeni iş imkanları yaratılmasıydı.

Orta ve Batı Asya'ya açılan kapı olarak Xinjiang'ın geçmişte kalkınmayı destekleyecek güçte sanayisi yoktu. Bu da Çin'in Orta, Güney ve Batı Asya ülkeleri arasında işbirliğini güçlendirmek amacıyla önerdiği İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nda Xinjiang'ın öncü bir rol üstlenmesini engelliyordu.

Resmi istatistiklere göre, Xinjiang'da 2011-2015 yılları arasında 58 milyar yuanı (8.83 milyar ABD Doları) aşan bir toplam yatırımla 5 bin 161 yardım projesi uygulamaya kondu. Paranın çoğu, yüzde 74'ü geçim koşullarını iyileştirme programlarına gitti. Aynı dönemde 5 milyon in-

28 Haziran'da Guangdong eyaletinin Kaşgar Konaşehir (Eskişehir) ilçesinde finanse ettiği bir yardım projesi olan Guangzhou Yeni Şehri'nde çalışan insanların çocukları kreşteki dersin keyfini çıkarıyor. *(FOTO: XINHUA)*

Xie Wanping ve Akqi ilçesindeki öğrenciler. Jiangsu eyaletine bağlı Wuxi'de emekli bir öğretmen olan Xie, 2014'te Akqi'de eğitmenlik için gönüllü oldu. *(FOTO: XINHUA)*

7 Temmuz'da Orta Çin'deki Henan eyaletinden bir jinekolog olan Ma Qimin (sağda) Borkal ilçesindeki hastanede meslektaşlarıyla görüş alışverişinde bulunuyor. *(FOTO: XINHUA)*

sanın barınma koşulları iyileştirildi ve 200 binden fazla çalışan istikrarlı işlere yerleştirildi. Ayrıca Xinjiang'da 222 yeni okul ve çok sayıda kamu hizmeti tesisi inşa edildi.

2014'te Xinjiang'ın kalkınmasıyla ilgili ve odak noktası yumuşak güç yardımı olan bir ulusal konferans düzenlendi. "Konferans daha net ve daha detaylı hedeflerin ortaya çıkmasını sağladı" diyen Çin Sosyal Bilimler Akademisi araştırmacılarından Li Guoqiang, "İşletme ve bilim alanında profesyoneller yetiştirmek ve girişimcileri yerel düzeyde eğitmek büyük önem taşıyor" diyor.

Konferanstan sonra 19 eyalet ve belediye Xinjiang'da yeni iş ve fırsatlar yaratmaya yönelik yardımlarını daha da yoğunlaştırdı. Çin'in kuzeyindeki Hebei eyaletine bağlı Hengshui şehri yetkililerinden Zhou Aiwu, Eylül 2013'te Bayingol Moğol Özerk İli'ne bağlı Yuli ilçesindeki yardım programına katıldı. Yerel yönetimde göreve başladıktan kısa bir süre sonra dilin yöre halkıyla ilişkisinde önemli bir engel teşkil ettiğini gördü.

"İlk başta Uygurca konuşamadığım için kendimi dışlanmış hissettim" diye anlatıyor Zhou bu süreci Xinjiang Daily'e, "Dillerini bilmeden yöre halkıyla çalışmak büyük bir sorundu".

Yöre halkı ve yetkilileriyle yapılan bir toplantıda Zhou konuşmanın tek bir kelimesini bile anlayamadığı için kendini çok garip hissetmiş ve emekli bir öğretmenin yardımıyla Uygurca öğrenmeye karar vermiş.

Sıfırdan yeni bir dil öğrenmek, 44 yaşında bir insan için kolay değil. Zhou her gün dört saat çalışmış. Altı ay sonra basit günlük sohbetler yapabiliyormuş; bir sene sonra da Uygur dilini konuşabilir ve yazabilir hale gelmiş.

"Bir resmi görevli olarak yöre kültürünü daha iyi anlamak ve çalışma yeteneğini yukarı çekmek için yerel dili öğrenmek önemli" diyen Zhou, "Ben de çok daha fazla sayıda yerel arkadaş edindim, sadece tercümanlara bel bağlasaydım öğrenemeyeceğim şeyler öğrendim" diyor.

Kısa sürede diğer görevliler de kendisini izledi ve Uygurca öğrenmeye başladı. Zhou'dan bu dil yeteneğini kullanması istendi. Hengshui'den 23 görevli bilgi koordinasyonu ve güncellemesi için yöreden iş insanları ve resmi görevlilerle eşleştirildi.

"Dil bir engel olmaktan çıktığından beri işler kolaylaştı" diyen Zhou, 2015'te boş

zamanında Uygur çocuklara Mandarin Çincesi öğretmek için ders vermeye başladı. Derse 46 çocuk katıldı.

Büyük işletmeler

Çin'in doğusundaki Zhejiang eyaletine bağlı Lishui şehrinin yetkilileri, mantar yetiştiriciliği alanındaki yeteneklerini kardeş şehirleri Aksu iliyle paylaşmayı tercih etti. Aksu'nun Xinhe ilçesinden tarım uzmanı Cheng Changbiao, devlet televizyonu CCTV'nin 2012'de kendisiyle yaptığı söyleşide, "Yöre halkının başta bunu kabullenmesi çok zor oldu" diye anlatıyordu yaşananları, "Eğitim kursları düzenlediler ve bu fikri adım adım tanıttılar".

Yöre köylülerinden Zhou Qingwei, bunu ilk denemeye karar verenler arasındaydı. Mantar yetiştirmeye 2010 yılında başlayan Zhou, "İlk başta bu işi nasıl yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu; Lishui'den gelen görevliler bana adım adım öğretti" diyor.

Zhou, 2012'de köyünden 77 haneyle birlikte bir mantar yetiştirme kooperatifi kurdu ve Aksu'nun yanı sıra, Xinjiang'ın merkezi Urumçi ile diğer üç yerinde mantar marketleri açtı. Halen bu işten yılda 40 bin yuan (5.940 ABD Doları) kazanıyor.

Bu gibi çabalar sayesinde Xinjiang'da yeni projeler hayata geçirildiği gibi yerel kaynaklar da daha iyi kullanılıyor. Çin'in ham pamuğunun yüzde 60'ı Xinjiang'da üretiliyor ama tekstil şirketlerinin çoğu doğudaki sahil bölgelerinde. Eşleştirme yardım programıyla, merkezi ve bölgesel yönetimler, pamuk zengini bu bölgeyi ileri bir tekstil ve konfeksiyon merkezine dönüştürmek için birlikte çalışmaya başladı.

2015'te Çin'in bakanlar kurulu niteliğini taşıyan Devlet Konseyi'nin belirlediği temel esaslara göre, Xinjiang, Kazakistan ve Kırgızistan'ı da içeren komşu pazarlara ihracatın artırılması amacıyla 2020'ye dek büyük bir tekstil üssüne dönüştürülecek.

Çin'in orta kesimindeki Henan eyaletinde faaliyet gösteren büyük bir tekstil şirketi işletmesi olan Xinye Textile Co. Ltd., Hutubi ilçesinde 3 bin insana istihdam sağlayan üç tesis kurdu.

Xinye Textile Co. Ltd. ile birlikte girişilen ortak yatırım Xinjiang Yuhua Textile Technology Co. Ltd.'in genel müdür yardımcısı Luo Rongqing, "Şimdilik ilçede 550 bin iğ üretim kapasitesine ve 2 milyar yuan (297 milyon ABD Doları) üretim değerine sahibiz" diyor.

28 Haziran'da Kaşgar Konaşehir (Eskişehir) ilçesinin bir ilkokulunda öğrenciler fırçayla yazı yazmayı öğreniyor. *(FOTO: XINHUA)*

Luo, Xinjiang'da bir ton ipliğin maliyetinin 3 bin yuan (446 ABD Doları) olduğunu söylüyor. İşletme, vergi ve elektrik sübvansiyonuyla birlikte bir ton iplikten 4 bin yuan (594 ABD Doları) kar edebiliyor.

İli Kazak Özerk İli'ne bağlı Huocheng ilçesi, dünyaca tanınmış lavanta merkezi Provence ile aynı paralelde yer alıyor ve bu bitkiyi sınai ölçekte yetiştirmek için ideal iklim koşullarına sahip.

Huocheng'in Çin'in doğusundaki kardeş eyaleti Jiangsu'dan yetkililer, bölgede lavanta sektörünün ve bunu temel alan turizm programlarının geliştirilmesine yardımcı oluyor.

2010'dan bu yana her haziran ayında Çin'den ve yurtdışından çok sayıda turist çeken bir lavanta festivali düzenleniyor. Halen Çin'deki lavanta tarlalarının yüzde 98'i Huocheng'de bulunuyor.

2016 yılında İli'de altyapının geliştirilmesi ve geçim koşullarının iyileştirilmesi için 4 milyar yuanı (594 milyon ABD Doları) aşkın yatırım yapıldı.

Yeni girişimcilik merkezi

Çin'in coğrafi açıdan en batıdaki şehirlerinden biri olan Kaşgar, Kırgızistan, Tacikistan, Afganistan ve Pakistan sınırının hemen yakınında yer alıyor. 2 bin yılı aşkın tarihiyle Kaşgar, geçmişte, Çin, Ortadoğu ve Avrupa'yı birbirine bağlayan eski İpek Yolu üzerinde bir ticaret üssüydü.

Kaşgar iliyle eşleşen Guangdong, Çin'in en gelişmiş eyaletlerinden biri. Guangdong'un Shenzhen şehri, 1970'lerin sonlarında küçük bir balıkçı köyü iken 40 yılda modern bir metropole dönüştü. Bu "hız"ı Kaşgar'a uygulayan Guangdong yetkilileri, bu kadim şehrin Xinjiang'ın yeni girişimcilik merkezi haline gelmesine yardımcı oldu.

Guangzhou Yeni Şehri, Kashgar iline 2010'dan beri yardımcı olan büyük bir proje. Kaşgar Konaşehir (Eskişehir) ilçesinde büyük bir ticari mal ve lojistik altyapısı kompleksinden oluşan tesisin e-ticaret merkezinde 300'ü aşkın üniversite mezunu kendi şirketini kurdu.

"Xinjiang'da çok sayıda iyi ürünümüz var ve sadece bunları daha iyi tanıtmamız gerekiyor" diyor Guangzhou Yeni Şehri'nde bir şirketi bulunan, Xinjiang Üniversitesi mezunu Muhtar ve ekliyor "Xinjiang iç bölgelerdeki birçok insan için hala ücra bir yer ama Urumçi ile Beijing arasında ekspres demiryolu hizmetinin başlamasıyla ulaşım çok kolaylaşacak."

Dış yatırım ve desteğin yanı sıra yöre halkı da Xinjiang dışında çalışmaya özendiriliyor. 26 yaşındaki Veli Amet, 2014 yılında Kaşgar ve Guangdong yönetimleri tarafından başlatılan işgücü yeniden yerleştirme programının bir parçası. Veli Amet, Mandarin Çincesi konuşamadığı ve liseden sonra okumadığı için Dongguan'daki bir ayakkabı fabrikasında çalışmayı tercih etmiş.

Veli Amet ve karısı günümüzde 7 bin yuanın (bin 41 ABD Doları) üzerinde bir aylık gelire sahip. Bu da çiftin şehirde rahat bir hayat sürmesine ve memleketteki ailelerini desteklemesine yetiyor.

Farklı şehir hikayeleri

Beijing, Şanghay, Guangzhou ve Shenzhen, Çin'in birinci kademe büyük şehirleri olarak biliniyor. Küçük şehirler ise, yaşamaya daha elverişli ortamları ve tercihli politikaları sayesinde mega şehirleri cazibe anlamında geride bırakıyor…

YUAN YUAN

GERÇEK adını saklayan Xu Feng, proje yöneticiliği pozisyonu için önde gelen teknoloji şirketleri Xiaomi Corp. ve Alibaba Group'tan gelen iki iş teklifinden hangisini seçeceği konusunda yaşadığı tereddüdü çok iyi hatırlıyor.

Karar vermek özellikle yer meselesinden ötürü zordu. Xiaomi Beijing'de; Alibaba ise Çin'in doğusundaki Zhejiang eyaletinin başkenti Hangzhou'da, Beijing'den hızlı trenle beş saat uzaklıkta.

Beijing'deki Pekin Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesiyle mezun olan Xu, o dönemde yedi yıldır Beijing'de yaşıyordu. İş aramaya başlamadan önce başka bir şehre taşınmak aklından bile geçmemişti.

"Arkadaşlarımın yarıdan fazlası Hangzhou'yu tavsiye etti" diyor Xu. Hangzhou'ya taşınmayı düşünen ya da taşınmış olan Pekin Üniversitesi mezunları WeChat'te bir grup oluşturmuş. "Onlarla, özellikle daha önceki yıllarda Hangzhou'ya gitmiş olanlarla konuştuktan sonra, bunun kötü bir tercih olmadığını düşündüm" diyen Xi, sonunda daha önce ziyaret etmediği bir şehir olan Hangzhou'daki iş teklifini kabul etmiş.

Mega şehir hastalıkları

Çin'in en prestijli yüksek öğretim kurumları arasında yer alan Pekin Üniversitesi ve Tsinghua Üniversitesi'nin rakamları, iki okulun bu yılki mezunlarının yarıdan fazlasının Beijing'den ayrılmayı tercih ettiğini gösteriyor. Üstelik Beijing'den ayrılanların sayısı son yıllarda düzenli olarak artıyor.

Beijing'de daimi oturma izni, yani hukou almanın zorluğu, konut fiyatlarının yüksekliği ve kirlilik, mezunların başka bir yere yerleşmeyi tercih etmelerinin gerekçesi olarak gösterdikleri ilk üç neden.

Xu'nun Xiaomi'den aldığı Beijing'deki iş teklifi, hukou temini yardımını içermiyordu, oysa bu Beijing ve Şanghay gibi mega şehirlerde yaşamak için hayati öneme sahip bir şey. Daimi oturma izni olmayanlar çeşitli kısıtlamalarla karşı karşıya kalıyor. Buna konut satın alabilmek için beş yıl üst üste yerel sosyal sigortalar ödemesi yapmış olmak da dahil. Çocukları için devlet okulu bulmakta daha da fazla zorluk çekiyorlar. Beijing, 2015'ten bu yana nüfusunu kontrol etmek için mezunlara verdiği hukou sayısını azaltıyor; bu da durumu daha da kötüleştiriyor. Ama Hangzhou'da Xu yeni işi kabul eder etmez daimi oturma izni için başvuruda bulunabiliyor.

"2020'de Beijing'in nüfusunun 23 milyonu geçmemesi, altı merkezi bölgede de daimi oturma izni bulunanların sayısının 2014'e göre yüzde 15 azaltılması gerekiyor" diyor Çin Yönetim Akademisi profesörlerinden Wang Yukai, Beijing Daily'ye verdiği demeçte.

2015'te sadece 9 bin üniversite mezununa Beijing hukou'su verildi; ülke genelinde o yılki mezunların toplam sayısının 7.49 milyon olduğu dikkate alındığında bu çok çok düşük bir oran. 2016 ve 2017'de söz konusu rakam daha da aşağı çekildi.

"Sadece bazı devlete ait işletmelerin ve hükümet kuruluşlarının yeni çalışanlar için hukou kotası var ama buralarda da verilen ücretler nispeten düşük" diyor Xu, "Adeta bir paradoks; ev satın almak için gerekli izni alıyorsunuz ama ortalama konut fiyatları karşılayamayacağınız kadar yüksek".

Beijing'de Xu'nun üniversitesinin bulunduğu Haidian bölgesinde ortalama konut fiyatları metrekare başına 80 bin yuan (12 bin 30 ABD Doları). Şehrin en merkezi iki bölgesi olan Dongcheng ve Xicheng'de ise ortalama konut fiyatları metrekare başına 120 bin yuanı (18 bin 45 ABD Doları) geçmiş durumda.

Yeni mezun birinin ortalama aylık maaşının 10 bin yuanın (bin 503 ABD Doları) altında olduğu göz önüne alındığında konut satın almak imkansız bir iş gibi duruyor.

Sichuan eyaletinden gelen ve Beijing hukou'su bulunan Tian Li bu paradoksu biz-

Hangzhou'da yeni şirket kuluçka merkezi Rüya Kent. *(FOTO: XINHUA)*

zat yaşamış. Derken geçen yıl, en yoğun saatlerde metro izdihamıyla boğuşurken memleketi Sichuan'ın başkenti Chengdu'ya taşınmak aklına gelmiş.

Beijing'in yüksek teknoloji merkezi Zhongguancun'da yazılım mühendisi olarak çalışan Tian, mezun olduktan sonra iki yılda iki kez ev taşımış; her seferinde daha az kira ödemek için işyerinden daha uzağa taşınmak zorunda kalmış. Günde üç saati yolda geçiyormuş.

Tian, yaşadıklarını Beijing Review'ya şöyle anlatıyor: "Mesafe çok değildi aslında ama metro sabahları o kadar kalabalık oluyordu ki dört-beş kez denemeden trene binemiyordum."

"Neden böyle yaşıyorum? Önümüzdeki yıllarda sahip olmak istediğim hayat bu mu?" diye sormuş Tian bir gün kendine, metroda ayakları yere bile değmeden yaptığı yolculuk sırasında, "Kesinlikle bir değişiklik yapmam gerekiyor" diye düşünmüş.

Tian, kısa bir süre sonra Chengdu'da aynı maaşla bir yazılım mühendisliği işi buldu. "Chengdu'da yaşamanın maliyeti çok daha düşük ve yüksek teknoloji sektörü orada hızla gelişiyor" diyor ve ekliyor Tian, "İleride Beijing'e geri döner miyim, bilmiyorum. Hukou'm hala orada ama sadece bundan ötürü elimi kolumu bağlamak istemiyorum".

Yeni bir başlangıç

Beijing, Şanghay, Guangzhou ve Shenzhen, Çin'in birinci kademe şehirleri olarak biliniyor. Buralar, eğitim, sağlık hizmetleri ve ulaşım kaynaklarının zenginliği nedeniyle yeni mezunların ve genç yeteneklerin en çok tercih ettiği yerlerin başında geliyor.

Ancak bu şehirlerin nüfusunda yaşanan yoğun artış olumsuz etkileri de beraberinde getiriyor, mega şehir hastalıkları olarak adlandırılabilecek büyük iş baskısı, yüksek konut maliyetleri ve çevre kirliliği gibi.

Büyük ölçüde gelişmiş eyaletlerin başkentleri ve sahil şehirlerinden oluşan ikinci kademe şehirler ise yeni mezunlar, nitelikli çalışanlar ve girişimcilere sundukları tercihli politikalar ve fırsatlarla hızlı bir büyüme süreci içine girdi.

Örneğin Hangzhou'ya taşınan mezunların sayısı istikrarlı bir biçimde artıyor. Bunlardan biri, Şanghay'da 100'den az çalışana sahip yeni bir şirket kuran Zhou Kunpeng. Zhou, Haziran 2015'te ofisini Hangzhou'ya taşıdı.

Zhou, Hangzhou'da yeni şirket kuluçka merkezi Rüya Kent'e yerleşti; burası apartman binaları, ofis binaları ve eğlence tesislerini bir araya getiren bir kompleks. Çin Merkezi Televizyonu'na konuşan Zhou, "Şirketime burada toplam alanı 4 bin metrekare olan üç katlı bir ofis binası tahsis edildi ve beş yıl kira ödememiz gerekmiyor. Sadece bu, yılda 5 milyon yuan (751 bin 879 ABD Doları) tasarruf etmemizi sağlıyor" diyor.

Daha taşınmadan sandalyeleri, masaları, hatta klimaları hazırmış. "Hemen çalışmaya başlayabildik. İnanılmazdı" diyen Zhou'nun şirketi üç ay içinde çalışan sayısını 600'e çıkarmış ve hızlı bir büyüme süreci içine girmiş.

"Şanghay'dayken vaktimizin çoğunu yatırımcı arayarak geçiriyorduk. Burada ise yan tarafta melek yatırımcılar var ve Hangzhou yerel yönetimi dönem dönem destek fonları sağlıyor. Bunların hepsi buradaki yeni şirketlerin işini çok kolaylaştırıyor" diyor Zhou.

Çin Sosyal Bilimler Akademisi araştırmacılarından Niu Fengrui, CBN Weekly'ye yaptığı değerlendirmede, "Gerek Beijing'in gerek Şanghay'ın nüfusu 20 milyonu geçti. Bir çok ikinci kademe şehrin nüfusu ise sadece 5-6 milyon, bu da gelişme için daha geniş imkan demek" diyor.

Tsinghua Üniversitesi'nde düzenlenen şehirleşme ve sürdürülebilir kalkınma forumunda konuşan Minsheng Securities'in araştırma enstitüsü direktör yardımcısı Guan Qingyou'ya göre, Çin'in en az sekiz birinci kademe şehre ihtiyacı var. "Mevcut dört birinci kademe şehrin nüfusunda patlama yaşanmış olsa da toplam sayı ülkenin tüm nüfusunun sadece yüzde 5'ini oluşturuyor" diyen Guan, bunun düşük olduğunu söylüyor

Bu arada, hızla büyüyen ikinci kademe şehirler, büyük çaplı uluslararası etkinliklere ev sahipliği yaparak rekabet gücünü ispatlıyor. Kuzeyde Tianjin Belediyesi ve Liaoning eyaletinin sahil şehirlerinden Dalian, 2011'den bu yana sırayla Dünya Ekonomik Forumu'nu ağırladı. Eylül 2016'da Hangzhou G20 Zirvesi'ni başarıyla düzenledi. Eylülde de Fujian eyaletinin Xiamen şehri, 9. BIRCS Zirvesi'ne ev sahipliği yaptı.

"2016'da dört birinci kademe şehrin dışında sekiz şehrin daha GSYİH'si 1 trilyon yuanı (150.3 milyar ABD Doları) geçti" diyor Guan ve ekliyor: "Chengdu, Hangzhou ve Xiamen gibi gelişme potansiyeli yüksek şehirleri 'yeni birinci kademe şehirler' olarak sınıflandırabiliriz."

Huaqiao Üniversitesi'nin mezunları, haziran ayında Fujian eyaletinin Xiamen kentinde düzenlenen bir iş fuarında. *(FOTO: XINHUA)*

Denizdeki temiz enerji

Mavi gökyüzü ve uçsuz bucaksız denizin ortasında çarkıfelek benzeri bir beyazlık kızgın güneşin altında metal bir parlaklıkla ışıldıyor. İklim değişikliğinin ufukta belirdiği bir ortamda yeni bir enerji kaynağı hızla gelişiyor…

DENG YAQING

SON Hato tayfununa dayanan dev Çinli bir şirket tarafından bağımsız olarak geliştirilen 5 megavatlık (MW- rüzgar türbini) şimdi hem yurtiçinden hem yurtdışından kendi türünün başka örneklerinin Çin'in güneydoğusundaki kıyı eyaleti Fujian'a bağlı Fuqing'deki Xinghua Körfezi'ne gelmesini bekliyor.

China Three Gorges Corp. (CTG) tarafından işletilen Fuqing merkezli açık deniz rüzgar çiftliği 14 yüksek güçlü rüzgar türbinini barındıracak ve her bir türbinin üretim kapasitesi en az 5 MW olacak. Türbinleri General Electric'in de dahil olduğu sekiz yabancı şirket ve Goldwind gibi yıldızı hızla yükselen yerli üreticiler imal edecek.

"Yıl sonu itibarıyla bütün rüzgar türbinleri kurulduğunda aralarında özel bir yarışın startı verilecek. CTG, bunları teknolojik güvenilirlik, kalite, üretim, maliyet açısından izleyerek ve değerlendirerek Fujian'ın zengin rüzgar enerjisi kaynaklarından faydalanmak üzere en iyi iki veya üç üreticiyle işbirliğine gidecek" diyor CTG'nin Fujian enerji yatırım biriminin idari direktörü Sun Qiang.

İklim değişikliği ve deniz seviyesinin yükselmesi gibi tehditlerin ufukta belirdiği bir ortamda Çin, kirliliğe neden olan ve sera gazları açığa çıkaran enerji üretim yöntemlerine alternatifler bulma baskısı altında.

"Açık deniz rüzgar enerjisi, fosil yakıtlı enerjinin adım adım yerini alabilecek uygulanabilir bir seçenek" diyen CTG'nin Fujian enerji yatırım biriminin müdür yardımcısı Lei Zengjuan, açık denizdeki ve karadaki rüzgar enerjisinin birbirini tamamlayıcı olabileceğine dikkat çekiyor.

21. Yüzyıl İçin Yenilenebilir Enerji Politikası Ağı'nın verilerine göre, rüzgar enerjisi yenilenebilir enerji kaynakları tarafından yaratılan toplam enerjinin yüzde 16'sını oluşturuyor ve hidroenerjinin ardından ikinci sırada yer alıyor.

Karadaki rüzgar çiftlikleriyle karşılaştırıldığında, aynı bölgedeki açık deniz rüzgar çiftlikleri genelde yüzde 25-30 daha fazla enerji üretiyor. Rüzgarın denizdeki hızı daha sabit; bu da enerji şebekesi girdisinde daha az dalgalanmaya yol açıyor. Ayrıca Çin'deki açık deniz rüzgar çiftliklerinin çoğu enerji tüketimi yüksek bölgelerin yakınında; dolayısıyla enerji iletimi sorun olmuyor. Üstüne üstlük, denizdeki rüzgar çiftlikleri kara kaynaklarını tüketmiyor.

2016'da açık deniz rüzgar enerjisi üretim tesislerinin küresel kurulu kapasitesi yüzde 18 artarak 2 bin 219 MW'ye ulaştı. Açık deniz rüzgar enerjisi üretiminde dünyanın en büyüğü olan İngiltere, toplam kurulu kapasitenin yüzde 36'sını elinde bulunduruyor; ikinci sırada da yüzde 29 ile Almanya var. Küresel Rüzgar Enerjisi Konseyi'nin istatistiklerine göre, Çin, Danimarka'yı yerinden ederek yüzde 11 ile üçüncü sıraya yerleşti.

Dev potansiyel

Çin, 18 bin kilometre uzunluğundaki sahil şeridi ve 3 milyon kilometrekareyi aşkın deniz alanıyla açık deniz rüzgar enerjisi üretim kaynakları açısından büyük bir zenginliğe sahip. Çin hükümeti çevreci, düşük karbonlu kalkınmanın önemini tekrar tekrar vurgularken ülke de bu alanda hızlı bir ilerleme kaydediyor.

13. Beş Yıllık Plan'a (2016-20) göre, 2020 itibarıyla Çin'in enerji şebekesine bağlı kurulu açık deniz rüzgar enerjisi kapasitesi 5 bin MW olacak; ek 10 bin MW kapasitenin inşasına da başlanacak.

"Fujian eyaleti Çin'in, hatta tüm Asya'nın en iyi açık deniz rüzgar kaynağı donatımına sahip, yıllık kullanım süresi 3 bin 500 ile 5 bin 500 saat arasında. Bu rakam, İç Moğolistan'daki karasal rüzgar çiftliklerinde kaydedilen 2 bin saatlik ortalama düzeyin çok üzerinde" diyen Sun, Fujian eyaleti hükümetinin 13 bin 300 MW açık deniz rüzgar enerji kapasitesi kurmayı planladığına dikkat çekiyor.

"CTG 4 bin 100 MW'lık kapasitenin inşası için onayı aldı; ek bin 600 MW'ın onayı da neredeyse tamam gibi" diyen Sun, bu sorunsuz ilerlemeyi yerel yönetimin CTG'nin Yangtze Nehri ve Jinsha Nehri üzerindeki büyük hidroelektrik projelerini başarıyla hayata geçirerek tüm yönleriyle ispatladığı öğrenme ve yenilik gücüne duyduğu güvene bağlıyor.

"Teknoloji ve sermaye, büyük ölçekli açık deniz rüzgar çiftliklerinin inşasını sınırlayan iki temel zorluk" diyen Lei, şirketin yabancı emsallerini yakalamaya kararlı olduğunu sözlerine ekliyor.

CTG, Ekim 2015'te Portekizli enerji tedarikçisi Energias de Portugal ile İskoç-

ya'daki Moray açık deniz rüzgar projesini geliştirmek için 4 milyar sterlinlik (5.17 milyar ABD Doları) ortak yatırım anlaşması imzaladı.

Şirket, geçen temmuz ayında da bugüne kadar Almanya'da hayata geçirilen en büyük açık deniz rüzgar projelerinden biri olan Meerwind projesinin yüzde 80'ini 650 milyon euro'ya (771.42 milyar ABD Doları) satın aldı.

"Xinghua Körfezi rüzgar çiftliğinde en iyi performansı gösteren rüzgar türbinlerinin imalatçıları, Fuqing'de CTG tarafından işletilecek açık deniz rüzgar sanayi parkına dahil edilmek üzere seçilecek" diyor sanayi parkı projesinin lideri Chen Yongming.

Chen'e göre, sanayi parkı en ileri teknolojilerin hayata geçirilmesi ve sanayi zincirinin bütün halkalarının bir araya getirilmesini sağlayacak şekilde tasarlandı. Amacın maliyetleri aşağı çekmek ve denizaşırı pazarlarda büyümek olduğunu belirten Chen, bunun bütün insanlığa fayda sağlayacağına dikkat çekiyor.

Chen'in verdiği bilgiye göre, "Halen sanayi parkında üç rüzgar türbini imalatçısı, bir pervane kanadı üreticisi, bir çelik yapı imalatçısı ve ilgili aksesuar fabrikaları bulunuyor. Aralık 2019'da tamamlandığında park yılda en az 5 MW gücünde rüzgar türbini üretebilecek. Bu türbinlerin toplam enerji üretim kapasitesi bin 500 MW'yi bulacak, toplam üretim değeri de 10 milyar yuanı (1.52 milyar ABD Doları) aşacak".

Endişeye gerek yok!

Devlet Şebekesi Enerji Araştırma Enstitüsü'nün yaptığı bir araştırmaya göre, açık deniz rüzgar projelerinin ortalama maliyeti — 2015'te kilovat başına 2 bin 400 ABD Doları— karasal projelerin tam 2.8 katı.

Bloomberg New Energy Finance tarafından yürütülen bir diğer araştırmaya göre, Çin'deki açık deniz rüzgar enerjisi projelerinin çoğunda satış için üretilen elektriğin maliyeti kilovat saat başına 0.16 ile 0.23 ABD Doları arasında değişiyor ve bu rakam, kömürle üretilen elektik ve karasal rüzgar enerjisi fiyatlarının çok üzerinde.

"Muhtemel finansal risklerin önüne geçmek için proje işletmecisinin en kısa sürede başa baş noktasına ulaşması gerekiyor. Sadece proje kara geçtiğinde büyük ölçekli bir faydalanma mümkün olabilir" diyor CTG'nin Fujian enerji yatırım biriminin pazarlama müdürü Wang Qiang.

Bu tür projelerin çevresel etkisi hakkında da çeşitli kaygılar dile getiriliyor ama Wang kimsenin endişelenmemesi gerektiğini söylüyor. "Proje start almadan evvel deniz ve çevre uzmanları önce çevre koruma açısından projenin uygulanabilirliğini ortaya koyan tartışmalar yapıyor ve bir çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlıyor. Bu olmaksızın proje asla başlayamaz" diyen Wang ilginç bir noktaya dikkat çekiyor: "Denizde duran rüzgar türbinlerinin olumlu bir etkide bulunduğu anlaşıldı; hatta bazı deniz hayvanları bunları dinlenmek ve bir araya gelmek için kullanıyor."

Fujian eyaletine bağlı Fuqing'in Xinghua Körfezi'nde süper büyük rüzgar türbinlerinin montaj çalışmaları 25 Ağustos itibarıyla devam ediyor. *(FOTO: XINHUA)*

Fujian eyaletinin Fuqing kentindeki Xinghua Körfezi açık deniz rüzgar çiftliği China Three Gorges Corp. tarafından işletiliyor. *(FOTO: XINHUA)*

En uzun çöl otoyolu tamam

Çin, dünyanın en uzun çöl otoyolunun inşasını tamamlayarak Xinjiang'ı başkente biraz daha yaklaştırdı. İnşaatına Eylül 2012'de start verilen Beijing – Xinjiang Otoyolu, diğer adıyla G7, Beijing ile beş eyalet ve özel bölgeyi birbirine bağlıyor…

WANG JUN

CHINA Business News'ın 15 Temmuz tarihinde Beijing-Xinjiang Otoyolu gişelerinde konuştuğu, ülkenin kuzeyindeki Hebei eyaletinden adını vermeyen kamyon sürücüsü "Bu otoyol trafiğe açıldıktan sonra ilk yolcuları olmak için bekliyoruz" dedikten sonra "Bu otoyol açıldıktan sonra Xinjiang'a yaptığımız her tek yönlü seyahatte bir-iki gün kazanacağız ve bin yuandan (148.37 ABD Doları) fazla tasarruf edeceğiz" diye de ekliyor.

Ulaştırma Bakanlığı'nın yanı sıra İç Moğolistan Özerk Bölgesi, Gansu eyaleti ve Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi yönetimlerinin 15 Temmuz'da yaptığı ortak açıklamaya göre, riskli arazideki son üç bölümünün de trafiğe açılmasıyla 2 bin 768 kilometre uzunluğundaki Beijing-Xinjiang Otoyolu tamamıyla faaliyete geçti.

Yeni bölümlerin toplam uzunluğu bin 200 kilometreyi aşıyor. İç Moğolistan'daki 930 kilometrelik Linhe-Baigeda hattı, Gansu'daki 134 kilometrelik Baigeda-Mingshui hattı ve Xinjiang'daki 178 kilometrelik Mingshui-Kumul hattı, kuraklık ve diğer zorlu doğa koşullarının hakim olduğu Gobi Çölü'nü kat ediyor.

Beijing-Xinjiang Otoyolu, diğer adıyla G7, Beijing ile beş eyalet ve özel bölgeyi birbirine bağlıyor. Bunlar Hebei, Shanxi, İç Moğolistan, Gansu ve Xinjiang. Otoyol aralarında Zhangjiakou, Ulanqab, Hohhot, Baotou, Linhe, Ejin Banner, Kumul, Turfan ve Urumçi'nin bulunduğu şehirlerden geçiyor.

Otoyol, Beijing ile Xinjiang'ın başkenti Urumçi arasında yolculuğun yaklaşık bin 300 kilometre kısalmasını sağladı. Diğer otoyollarla karşılaştırıldığında Çin'in kuzeyinden Xinjiang'a gitmenin en hızlı ve en uygun yolu haline gelecek. Ayrıca Xinjiang'ın Korgas sınır kapısından Çin'in kuzeyindeki Tianjin Sınır Kapısı'na hızlı geçiş imkanı sağlayacak otoyol, Tianjin'i Hollanda'nın Rotterdam kentine bağlayacak Avrasya Kara Köprüsü'nü de kısaltacak.

Yerel ekonomiye katkı

Xinjiang'a bağlı Kumul şehrinin ulaşım bürosu parti sekreteri Bai Jianguo'nun verdiği bilgiye göre, Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun 15 Temmuz'da tamamen açılması ile 17 Temmuz sabahı arasındaki sürede 875'i kamyon toplam 987 araç Xinjiang'a giriş yaptı. 639'u kamyon 709 araç otoyolun Xinjiang bölümündeki ilk kontrol noktası olan Baishanquan gişesinden geçerek bölgeyi terk etti. Bai, "Gişelerden geçen kamyonların çoğu Tianjin, Hebei ve İç Moğolistan'dan geliyor" diye ekliyor.

Halen Kumul kavunlarının hasat mevsimi; Xinjiang'dan ayrılan kamyonların çoğu bölgenin doğusundaki Kumul'da üretilen bu kış kavunlarını, diğer meyve ve tarım ürünlerini taşıyor. Xinjiang'a giriş yapan kamyonlar da genelde hammadde ve makinanın yanı sıra parça ve aksam taşıyor.

Kumul Belediye Başkan Yardımcısı Li Dunyin, "Beijing-Xinjiang Otoyolu, Xinjiang'in iç bölgelerle bağını güçlendirerek güzergahı üzerindeki bölgelerde ekonominin ve turizm sektörünün gelişimini ciddi bir şekilde hızlandıracak" diyor.

Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun Baiming Otoyolu da denen Baigeda-Mingshui bölümü, Gansu eyaletine bağlı Jiuquan şehrinin Subei ilçesindeki Mazongshan kasabasından geçiyor. Yolun inşa edileceğini öğrendiğinde kasabanın yöneticisi Wei Hong çok heyecanlanmış. Subei ilçe merkezinden 480 kilometre uzaklıktaki Mazongshan'ın yüzölçümü 60 bin kilometrekare ama nüfusu sadece 13 bin. Uzun bir süredir Mazongshan'ı dış dünyaya bağlayan tek yol toprak bir yoldu ve kasaba için gelecek pek parlak görünmüyordu.

Wei, Mazongshan'ın mineral kaynakların yanı sıra kültür ve turizm kaynakları açısından zengin olduğunu söylüyor. Kötü yol koşulları bu kaynaklara erişimi zorlaştırmış ve maliyetli hale getirmiş. Yeni açılan Beijing-Xinjiang Otoyolu, bu kaynakların dış dünyaya ulaştırılması için gereken süreyi büyük ölçüde kısaltacak.

Baiming Otoyolu'nun inşasından bu yana Mazongshan kasabasının yanı sıra Subei ilçesinin tamamında bir sınai yeniden yapılanma başlamış. "Bölgeye yatırım çekmek için deve eti, tüyü ve mandıra ürünlerinin işlenmesini içeren bir deve sektörü üssü kurmayı planladık" diyor Wei.

Beijing-Xinjiang Otoyolu, geçtiği bölgelerin birçoğunda sanayinin yeniden yapılanmasını ve niteliksel gelişimini teşvik ediyor. "Bei-

Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun Çin'in kuzeyindeki İç Moğolistan Özerk Bölgesi'ne bağlı Bayan Nur şehrinden geçen bir kesiti. *(FOTO: XINHUA)*

jing-Xinjiang Otoyolu ve Beijing-Xinjiang Demiryolu Hattı, Ejin Sancağı'nı bir kara taşımacılığı üssüne dönüştürüyor" diyor İç Moğolistan'daki Ejin Sancağı'nın Ekonomi ve Bilişim Bürosu'nun direktör yardımcısı Zhang Huiqin. Beijing-Xinjiang Otoyolu sancağa muazzam bir insan, lojistik ve bilgi akışına neden olacak. Toplam karayolu taşımacılığı hacminin 2020 itibarıyla 13 milyon tonu bulması bekleniyor.

Zhang, Ejin Sancağı'nın otoyolun girişine yakın bir bölgeye 1 milyar yuan (148.37 milyon ABD Doları) yatırımla 89 hektarlık bir lojistik sanayi parkı inşa etmeyi planladığını söylüyor. Bu tesisin uluslararası ticaret ve lojistik parkına, aynı zamanda Çin'in kuzeybatı kesiminin modern lojistik bilgi platformuna dönüştürülmesi amaçlanıyor.

Stratejik bir proje

Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun İç Moğolistan'daki 500 kilometrelik bölümü, hiçbir su, enerji ya da telekom hizmeti bulunmayan, gayrimeskun bir bölgeden geçiyor" diyor Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı Otoyollar İdaresi'nin mühendislik yönetimi bölümünün şef yardımcısı Wang Hengbin.

Wang, Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun önemi ulusal otoyol ağının mühim bir parçası olduğunu söylüyor ve ekliyor: "Otoyol, Kuzey Çin'in farklı bölgeleri arasındaki bağlantılılığı güçlendireceği gibi Çin'in batı bölgelerini kalkındırma stratejisine ve önerdiği Kuşak ve Yol Girişimi'ne ciddi katkı sağlayacak."

Ulaştırma Bakanlığı'nın kapsamlı planlama bölümünün müfettişi Ren Jinxiong, Beijing-Xinjiang Otoyolu'nun İç Moğolistan, Gansu ve Xinjiang'ı birbirine bağlayan bir doğu-batı geçidi açtığını ve Beijing'i İç Moğolistan'ın kuzeybatısına, Gansu eyaletinin kuzeyine ve Xinjiang'a bağlayan en kullanışlı otoyol olduğunu söylüyor.

Ren, "Otoyol, Kuşak ve Yol Girişimi ve batının kalkındırılması stratejisine katkıda bulunmanın yanı sıra, Çin ile Moğolistan arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkileri güçlendirecek. Ulusal savunmayı pekiştirecek; ayrıca geçtiği güzergah üzerindeki bölgelerin eşgüdümlü ekonomik kalkınmasını teşvik edecek" diyor.

Devlet Konseyi'nin 2013'te onayladığı ulusal otoyol ağı planına göre, 2030 itibarıyla Çin'in ulusal otoyol ağı uzunluk olarak 118 bin kilometreye ulaşacak ve Beijing'i diğer büyük şehirlere; Harbin, Şanghay, Taipei, Hong Kong ve Macao, Kunming, Lhasa ve Urumçi'ye bağlayan yedi güzergahı, 11 kuzey-güney yolunu ve 18 doğu-batı bağlantısını içerecek.

Ulaştırma Bakanlığı'nın rakamları, Haziran 2017 itibarıyla, Çin'in otoyol ağının uzunluğunun Aralık 2012'den bu yana 31 bin 200 kilometre artarak 99 bin 200 kilometreye ulaştığını gösteriyor. Bu, planlanan toplam uzunluğun yaklaşık yüzde 84'ü.

Beijing'i Urumçi'ye bağlayan otoyollar

Kaynak: Ulaştırma Bakanlığı, Ulusal Topoğrafya, Haritalandırma ve Jeobilgi İdaresi

Modernizasyonun kanatlarında

İç Moğolistan'da 55 farklı etnik grup yaşıyor. Bölgenin toplam nüfusu 25 milyon ve bunların beşte biri etnik Moğol. Çin topraklarının yüzde 12'sini kaplayan özerk bölge, sekiz eyalete komşu; kuzeyde de Rusya ve Moğolistan ile sınır. İç Moğolistan Özerk Bölgesi kuruluşunun 70. yıldönümünü kutladı.

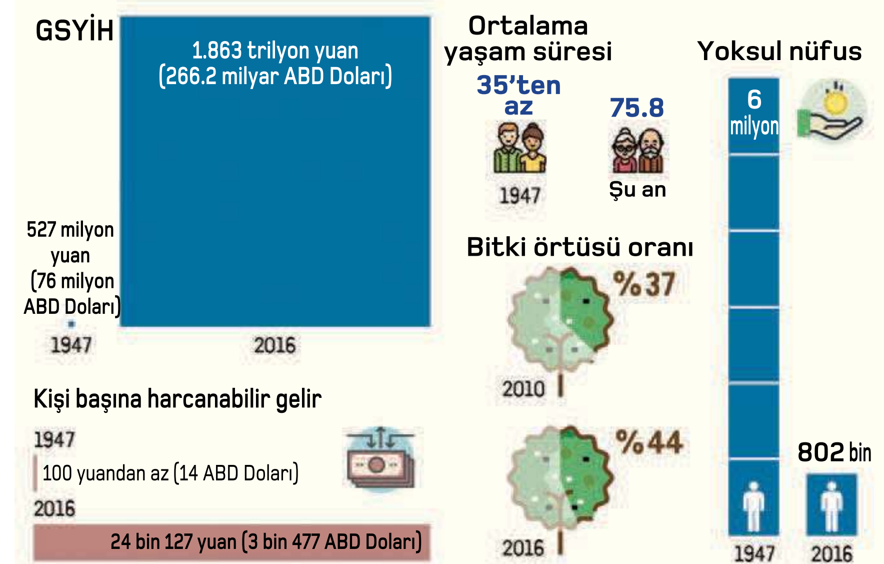
YUAN YUAN

BİR ekspres tren, İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nin başkenti Hohhot'tan 3 Ağustos tarihinde saat sabah 10:18'de bölgenin bir diğer şehri Ulanqab'a gitmek üzere yavaş yavaş ayrıldı. Daha sonra hızını saatte 250 kilometreye çıkaran bu tren, bölgenin ilk yüksek hızlı treniydi ve bir saatin üzerinde olan iki şehir arasındaki tren yolculuğu süresini 40 dakikaya indirdi.

Bu güzergah, 2018'de doğuya, 2022 Kış Olimpiyatları'na ev sahipliği yapacak kentlerden biri olan Hebei eyaletindeki Zhangjiakou'ya kadar uzanacak demiryolu hattının bir parçası.

Tren, bölgenin kuruluşunun 70. yıldönümü için düzenlenen törenden beş gün önce faaliyete geçti. 1947 yılının 23 Nisan ile 3 Mayıs tarihleri arasında İç Moğolistan'ın Ulanhot kentinde Çin Komünist Partisi liderliğinde düzenlenen halk kongresinde bölgenin kuruluş tarihi 1 Mayıs olarak belirlenmişti. İç Moğolistan, Çin'de kurulan ilk eyalet seviyesindeki etnik özerk bölgeydi. Amaç, bütün etnik gruplar için eşitlik, dayanışma ve ortak refah yaratmaktı; bölgesel etnik özerklik uygulaması İç Moğolistan'ın ardından Xinjiang, Tibet, Ningxia ve Guangxi'de de hayata geçirildi.

Çin'in en üst düzey siyasi danışma organı olan Çin Halk Siyasi Danışma Konferansı'nın Ulusal Komite Başkanı Yu Zhengsheng, 8 Ağustos'ta özerk bölgenin 70. kuruluş yıldönümü nedeniyle Hohhot'ta düzenlenen törende yaptığı konuşmada, "İç Moğolistan'ın oluşturduğu başarılı örnek, bölgesel etnik özerkliğin Çin için uygun bir tercih olduğunun ispatı" dedi ve sözlerini şöyle sürdürdü: "Uyumlu bir toplum ve ülkenin diğer etnik politikaları için bir temel oluşturan sistem, ulusal politikaları takip etme ve ulusal birliği koruma öncülü temelinde, yerel kültürlerin

Kaynak: Halkın Günlüğü

korunması gibi etnik bölgelerin özel meselelerini çözebiliyor."

ÇKP'nin başarısı

İç Moğolistan Normal Üniversitesi profesörlerinden Mu Ren, Xinhua Haber Ajansı'na verdiği demeçte, "Bölgesel etnik özerklik politikası uygulaması ÇKP'nin büyük bir başarısı" diyor ve ekliyor: "Sistem tarihe saygı gösteriyor ve gerçekliği temel alıyor."

İç Moğolistan son 70 yılda çeşitli alanlarda önemli ilerlemeler kaydetti ve büyük başarılar elde etti. İç Moğolistan yönetiminin rakamları, bölge ekonomisinin 1947'de 537 milyon yuan olan büyüklüğünün 2016'da 1.863 trilyon yuana ulaştığını gösteriyor. Günümüzde Çin'deki beş özerk bölge arasında da ekonomik büyüklük itibarıyla ilk sırada yer alıyor.

Yeşil çayırlar

Birçok insan, İç Moğolistan'ı içine kar beyazı çadırlar ve dörtnala dolaşan atlar serpiştirilmiş dev bir çayır olarak düşünüyor.

Bu, özerk bölgenin bütünlüklü bir resmi değil, en azından 30 yılı aşkın süredir İç Moğolistan'da yaşayan, Shaanxi yerlilerinden Yin Yuzhen için. Yin'in bölgedeki deneyimi tam aksi yönde: devasa bir çöl ve bu çölde yaşamanın umutsuzluğu, yalıtılmışlığı.

Yin, İç Moğolistan'a bölgenin yerlilerinden Bai Wanxiang ile evlendikten sonra, 1985'te taşınmış. Otuz yıl boyunca bir çölde yaşamayı daha önce aklından bile geçirmemiş.

Yin'in yaşadığı Mu Us Çölü sonsuz bir kum yığını; 30 yıl önceki tipik hava durumu kum fırtınalarından ibaretmiş. Çift tamamen yalıtılmış bir bölgede yaşıyormuş; ne komşuları varmış ne de gelip geçen biri.

"Kum fırtınaları o zamanlar 40 günden fazla sürerdi" diye anlatıyor Yin Xinhua Haber Ajansı'na yaşadıklarını, "Etrafta kocamdan başka kimseyi görmezdim. Orada yaşayan tek çift bizdik" diye ekliyor.

Koşullar hayal ettiğinden bile zorlu olduğu için bir takım değişiklikler yapmak zorunda kalan Bai, çöle ağaç ekmeye karar vermiş ve bunu 1986'da hayata geçirmeyi başarmış, bölgeye taşındıktan bir yıl sonra. "Ağaçlar benim küçük de olsa tek umudumdu" diyen Yin'in bu girişimini kocası da desteklemiş. Çift biriktirdikleri bütün parayı harcayarak 600 fidan satın almış. Sonunda bunların

İç Moğolistan'ın kuruluşunun 70. yıldönümü nedeniyle 8 Ağustos'ta Hohhot'ta düzenlenen tören sırasında çeşitli gösteriler de sergilendi. *(FOTO: XINHUA)*

Yin Yuzhen 2014'te kocasıyla birlikte çiftlikte çalışıyor. *(FOTO: XINHUA)*

Hohhot ile Ulanqab'ı birbirine bağlayan yüksek hızlı tren 3 Ağustos'ta faaliyete geçti. *(FOTO: XINHUA)*

100'ü hayatta kalmış. Yin yaşayan ağaçlarda umut görmüş ve çölle uzun soluklu bir savaş için iyimserliği artmış. Çift sonunda ağaç köklerini kumda tahkim etmenin bir yolunu bulmuş. Son 32 yılda ağaç ektikleri alanın toplam genişliği 4 bin 667 hektarı aşmış ve birçok insan onların izinden giderek ıssız çölde yeşil bölgeler yaratmaya başlamış.

İç Moğolistan'da 1988'de ekolojik restorasyon ve yeni enerji arama amacıyla kurulan Elion Resources Group Ltd. şirketi, onlarca yıldır çölleşmeye karşı verdiği mücadelede İç Moğolistan'ın Ordos kenti yakınlarındaki Hobq Çölü'nde kayda değer bir ilerleme sağlamış.

Şirket personeli Hobq'da ağaç ekimine 1988'de başlamış. Bugün söğüt ağaçları çölde kök salmış durumda ve kum fırtınalarının yayılmasına karşı perde oluşturuyor.

Son 29 yılda Elion 10 bin kilometrekare genişliğinde çölleşmiş araziyi ortadan kaldırmış. Ayrıca 6 bin kilometrekarelik bir alan da düzenli araziye dönüştürülmüş.

Elion'ın genel müdürü Wang Wenbiao, China Land and Resources News'a yaptığı açıklamada, "Halen Hobq'da kumlu hava yüzde 95 azalmış bulunuyor ve 100 bini aşkın yöre insanı yoksulluktan kurtarıldı" diyor ve "1988'e kıyasla burada yağış miktarı altı kat arttı" diye ekliyor.

Ayrıca kumdan inşaat malzemeleri üretmek için bir takım ileri teknolojilerden faydalanmaya başlayan şirketin bu başarılı deneyimi, benzer sorunlarla boğuşan Çin'e komşu ülkelerin de dikkatini çekmiş.

"Ülkemizin topraklarının üçte ikisi batı bölgelerinde; batıdaki arazilerin üçte biri çölle kaplı ve buralarda ülkenin yoksul nüfusunun üçte biri yaşıyor" diyen Wang sözlerini şöyle sürdürüyor: "Çölleşme sadece bir ekolojik restorasyon projesi değil, yoksulluk içindeki insanların daha iyi bir yaşama kavuşmasını da sağlayabilir."

Çin Devlet Başkanı Şi Jinping, 2014 yılında gerçekleştirdiği bir İç Moğolistan ziyareti sırasında, ekolojik koruma için iki yönteme işaret etti. İlki, kum fırtınası kaynak kontrol programları gibi ekolojik restorasyon projeleri ve marjinal tarım arazilerinin ormana, otlak arazilerinin çayıra dönüştürülmesi. İkincisi de ekolojik koruma alanında kurum inşasının hızlandırılması.

O günden beri İç Moğolistan'da ekolojik korumaya hız verilmiş durumda; çöl denetimi, çayır koruma, su ve toprak koruma gibi alanlarda çabalar artırıldı. 2011'den bu yana devletin ekolojik korumaya sağladığı mali destek 2016 itibarıyla 30 milyar yuanı (4.29 milyar ABD Doları) buldu.

Şimdi İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nde 182 doğa koruma bölgesi ve 43 ulusal orman parkı bulunuyor.

Zengin kaynaklar

Yüksek hızlı trenler İç Moğolistan'ın Çin'in diğer bölgelerine kıyasla biraz daha geç gelmiş olsa da Çin'deki hızlı tren raylarının üçte biri ülkenin önde gelen demir-çelik üreticilerinden Baotou Iron and Steel Group tarafından bölgede imal ediliyor.

İç Moğolistan zengin kaynaklara sahip ve geçmişte ekonomik kalkınma için bunlardan fazlasıyla yararlandı. Dünyanın en geniş nadir toprak madencilik sahasına sahip olan İç Moğolistan, Çin'in batıdan doğuya ve kuzeyden güneye enerji iletim programlarının başlıca enerji tedarikçilerinden biri; ayrıca ülkenin batıdan doğuya gaz iletim programının en büyük doğalgaz tedarikçileri arasında. 2016'da Çin'in kömürünün dörtte biri—850 milyon ton—bölgede üretildi. Bir dönem Ordos'ta sanayinin yüzde 60'a yakını kömür ilintiliydi. Bu arada, bölge Çin'in en büyük süt ürünleri tedarikçisi; yılda 7.3 milyon ton süt üretiyor. Koyun eti, yün, kaş-

Hohhot Minzu Yüksek Okulu'nda öğrenciler, 29 Eylül 2014'te kuzu derisi üzerine resim yapmayı öğreniyor. Bu, İç Moğolistan'a has bir sanat türü. *(FOTO: XINHUA)*

Yili Group'un bir çalışanı, 27 Temmuz'da otomatik sıvı süt üretim hattını kontrol ediyor. *(FOTO: XINHUA)*

mirde de ülkenin en büyük üreticisi.

Başkan Şi, 2014'teki ziyareti sırasında ekonomik yeniden yapılanmanın önemini vurguladı ve bir dizi çözüm önerisinde bulundu. Şi, bölgenin kalkınma modelinde yapılacak yeniden düzenlemenin sınai yapının optimizasyonuyla birleştirilmesi; ayrıca enerji tasarrufu ve salım azaltımıyla da kaynaştırılması gerektiğini söyledi.

İç Moğolistan o günden bu yana sınai yeniden yapılanmada önemli ilerleme kaydetti. Kömür ilintili sektörlerin oranı 2011'de yüzde 34 iken 2016'da yüzde 22'ye geriledi.

Alternatif sektörler

Artık bölgenin kalkınma için doğal kaynaklara aşırı bağımlılığı azaldı ve son yıllarda çeşitli alternatif sektörler hızla gelişmeye başladı. Yılda ortalama yüzde 20 büyüyen turizm sektörü, bölge ekonomisinin 2013-2016 yılları arasında her yıl ortalama yüzde 7.9 büyümesini sağladı.

Bölgede yeni enerji sektörlerinin gelişim ve inşası da hızlandı. Çin'in en büyük entegre rüzgar enerjisi şebekesini bünyesinde barındıran bölgenin kurulu rüzgar enerjisi kapasitesi, China Electric Power News'a göre, 26.1 milyon kilovata, kurulu güneş enerjisi kapasitesi de 6.9 milyon kilovata ulaştı.

Düşük maliyetli elektrik arzı ve bilişim sunucuları işletmeciliğine uygun ılıman iklim gibi iki avantaja sahip bölge, büyük veri ve bulut bilgisayar sektörlerinin gelişimi için etkin bir çaba yürütüyor ve Çin'in kuzey kesiminin en büyük veri merkezini inşa etmeyi planlıyor.

Önümüzdeki üç ile beş yıl içinde bölgede 3 milyondan fazla sunucunun faaliyete geçmesi bekleniyor. İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nin kadın başkanı Bu Xiaolin, "Bölgenin büyük veri sektörünün üretiminin 2020 itibarıyla 100 milyar yuanı (15 milyar ABD Doları) aşacağı tahmin ediliyor" diyor.

Büyük veri yörede birçok alanda kullanılıyor. Örneğin etnik kültürü ve dili korumak amacıyla 19 milyondan fazla kelime ve tabiri içeren bir Moğol dili veri tabanı geliştirildi. Mandarince, Moğolca, İngilizce ve Japonca bilimsel terminoloji sözlüklerini de içeren veri tabanı, kelime dağarcığı, gramer ve edebiyatı da kapsayan bir içeriğe sahip.

Moğollar, çayırlarda yarı göçebe pastoral bir hayat sürdükleri için genelde at sırtında yaşayan insanlar olarak bilinir. Oysa bölgede şimdi hayvancılık da dahil bir çok sektörde modern teknolojilerden faydalanılıyor. Birçok hayvanda GPS'li tasma bulunduğu için çobanlar bunların yerini bilgisayar ya da cep telefonu vasıtasıyla hassas bir şekilde takip edebiliyor. Sürüler için yeterli su temin etmek amacıyla belirli bir su düzeyini otomatik olarak koruyan sulama sistemleri, bölgenin birçok yerinde kullanılıyor.

İç Moğolistan'da 2012'den bu yana 1.41 milyon insan yoksulluktan kurtarıldı ve şu anda temel sağlık hizmetleri kent ve kır nüfusunun yüzde 98'ini kapsıyor. Bölgenin şehirleşme oranı yüzde 60'ı aştı.

Geçiş yolu

Çin, Rusya ve Moğolistan sınırlarının birleştiği noktanın doğusunda yer alan Manzhouli, İç Moğolistan'da "Doğu Asya'ya açılan pencere" olarak bilinen, 300 bin kişilik nüfusuyla yüz yıllık bir iç bölge sınır kapısı şehri. 1980'lerde Rusya'daki ilk Çinli altın arayıcıları sayesinde büyüyen şehir, son yıllarda, özellikle 2013'te Kuşak ve Yol Girişimi'nin önerilmesinden bu yana hızlı bir kalkınma sürecine girdi. Çin-Moğolistan-Rusya Ekonomik Koridoru (ÇMREK), üç ülkenin devlet başkanlarının Eylül 2014'te Tacikistan'da yaptığı üçlü toplantıda kuruldu ve Kuşak ve Yol Girişimi'nin bir parçası haline gelen ilk çok taraflı işbirliği planı oldu.

Manzhouli Gümrüğü'nde lojistik denetçisi olarak görev yapan Xu Xuemeng'in Xinhua'ya yaptığı açıklamaya göre, bölgeden Avrupa'ya gönderilen bilgisayar, elektrikli ev aletleri ve imalat ekipmanı gibi yüksek teknoloji ürünlerinin sayısı artıyor.

Halen Manzhouli'nin yük trenleri sayesinde 28 uluslararası destinasyonla bağlantısı bulunuyor. Çin ile Rusya arasındaki ticaretin yüzde 70'e yakını bu sınır kapısından gerçekleşiyor. Bu yılın ilk yedi ayında Manzhouli'den 747 yük treni geçti ve bunların taşıdığı yükün toplam değeri 3.15 milyar ABD Doları idi. Bu rakam, geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 25'lik bir artışa tekabül ediyor.

Yerel yönetimin rakamları, İç Moğolistan'ın dış ticaret hacminin 1970'lerin sonlarında Çin'de reform ve dışa açılma sürecinin başlatılmasından bu yana 30 milyon yuandan (4.28 milyon ABD Doları) 77. 3 milyar yuana (11.1 milyar ABD Doları) çıktığını gösteriyor.

"Planlarımızı Kuşak ve Yol'un gelişimine entegre ediyoruz. İç Moğolistan'ın kuzeye açılması açısından büyük önem taşıyoruz" diyor Manzhouli'nin belediye başkanı Xu Ailian Xinhua'ya verdiği demeçte.

Hohhot'ta bir şirket çalışanı, bir büyük veri uygulamasını gösteriyor. *(FOTO: XINHUA)*

Yoğurt Festivali hâlâ kutlanıyor

Tibet takvimine göre Shoton Festivali, Tibet etnisitesinden insanların yaşadığı Tibet, Qinghai, Gansu, Sichuan ve Yunnan gibi bölgelerde geleneksel olarak altıncı ayın sonu ile yedinci ayın başında kutlanıyor…

(China Today tarafından derlenmiştir.)

SHOTON Festivali, Tibetliler için, Tibet Yeni Yılı'ndan sonra en önemli festivallerden biri. Tibetçe'de "Shoton" yoğurt ziyafeti anlamına geliyor; o yüzden bu festival Yoğurt Festivali olarak da biliniyor. Kutlamalar sırasında insanlar Tibet Operası gösterileri izliyor, Thangka'lar üzerine boyanmış dev Buda imgelerine ibadet ediyor. Bu yüzden festivale "Tibet Operası Festivali" ve "Buda'nın Güneşlenmesi" de deniyor.

Geleneksel Shoton Festivali kutlamaları, Buda'nın Güneşlenmesi töreniyle başlar ve Tibet Operası temsilleri, at gösterileri ve yak (Tibet sığırı) yarışlarıyla devam eder. Kutlamalar normalde Lhasa'nın batı banliyösündeki Norbulingka'da yapılır. Festival sırasında Norbulingka ve Norbulingka'yı çevreleyen ormanlık alan, rengarenk çadırları, hareketli sokakları ve kalabalık pazarlarıyla yeni inşa edilmiş bir şehri andırır. Herkes, Tibet çalgılarıyla icra edilen müzik eşliğinde büyük bir coşkuyla şarkı söyler, dans eder. Bunlar yerel Tibet halkı için en hareketli, en canlı günlerdir.

Shoton Festivali, 2006 yılında Çin'in Manevi Kültür Mirası listesine resmen dahil edildi.

Kökeni ve gelişimi

Shoton Festivali, 11. yüzyılın ortalarında tamamen dini bir etkinlik olarak başladı. Budizm'in en temel yasaklarından biri canlıları öldürmektir. Ancak yazın havaların ısınmaya başlamasıyla ağaçlar ve çimenler de büyümeye başlar, bu arada kış uykusundaki böcekler uyanır. Rahiplerin manastırın dışında yürürken bu küçük yaratıkları öldürmekten kaçınması çok zordur. Bu yüzden Tibet Budizmi'nin önemli okullarından Gelug, rahiplerin Tibet takviminin dördüncü ve altıncı ayı arasındaki dönemde manastırda kalmasını, bu dönemin çalışma ve ibadetle geçirilmesini emreder. Ancak altıncı ayın sona ermesiyle rahiplerin dışarı çıkmasına izin verilir. Yasağın kalktığı gün rahipler dışarı çıkar, dağlardan aşağı iner. İnsanlar yoğurt yapıp kendilerini ziyaret eden rahiplere bir ziyafet sunar; bu esnada Tibet Operası gösterileri izlenir. Shoton Festivali işte böyle başlamıştır.

17. yüzyılın ikinci yarısı ve 18. yüzyılın başında Qing imparatorluğu yönetiminin o dönem Tibet Budizmi'nin Gelug tarikatının lideri olan beşinci nesil Dalai'ye "Dalai Lama", beşinci nesil Panchen'e de "Panchen Erdeni" unvanını resmen vermesiyle Tibet'te teokratik sistem güçlendi. 1642'de Gelug tarikatı iktidarı ele geçirdi ve beşinci Dalai Lama dönemin teokratik Tibet'inin lideri oldu. Yaşadığı Drepung Manastırı Tibet'in siyasi, dini ve kültürel merkezi haline geldi.

Tibet takviminin altıncı ayının son gününde binlerce Budist, Dalai Lama'ya ve rahiplere yoğurt sunmak ve uzun ömür, iyi hasat ve öldükten sonra cehenneme gitmemek için onların hayır duasını almak amacıyla manastıra akın etmeye başladı. Çevredeki tiyatro toplulukları da Tibet Operası temsilleri sergiliyordu ve yak gösterileri düzenleniyordu. Zamanla eklenen yeni etkinliklerle Shoton Tibet Budizmi'nin en görkemli festivalleri arasına girdi.

Tarihi kayıtlara göre, beşinci Dalai Lama festival günü Tibet Operası gösterisini bizzat izlerdi. Aynı gün "demir sopalı" lama adı verilen bir diğer ruhani lider gö-

Buda'nın Güneşlenmesi töreni, Shoton Festivali'nin en göz alıcı töreni.

reve başlardı. Bu lamanın işi tüm rahiplerin kurallara ve yasaklara uymasını sağlamaktı; ayrıca manastır ve (rahiplerin Budist öğretiyi çalışmaları için manastır bünyesinde kurulmuş okul olan) Dratsang'daki rahipleri yönetirdi. Manastırı teftişe demir bir sopayla gelmesinden ötürü kendisine bu unvanın verildiği söylenir.

Aynı zamanda eğlence merkezi

Tibet Operası'nın Shoton Festivali'ne dahil edilmesi, dini törenin zaman içinde kültür ve eğlence faaliyetlerine dönüştüğünü gösteriyor. Ancak kutlamalar hala manastırın içiyle sınırlıydı ve merkez Drepung Manastırı'ydı. Bu yüzden festivale Drepung Shoton Festivali de denirdi.

Bembeyaz Potala Sarayı'nın inşasının nihayet tamamlanmasıyla beşinci Dalai Lama Drepung Manastırı'ndan buraya taşındı. Sonraki Dalai Lama nesilleri hep Potala Sarayı'nda ikamet etti—burada yaşadılar, dini faaliyetleri burada yürüttüler ve saray lamalar için kutsal bir yer haline geldi; Budistler de saygılarını sunmak için burayı ziyaret etmeye başladı. Shoton Festivali kutlamalarında Tibet Operası gösterisi önce Drepung Manastırı'nda gerçekleştirilir; sonra da Potala Sarayı'nda Dalai Lama için tekrar edilirdi.

Yedinci Dalai Lama ömrünün son yıllarında birçok hastalıktan mustaripti. Doktorlar kendisine Norbulingka'da yaşamasını ve buranın suyuyla düzenli banyo yapmasını önerdi. O da ölene kadar bütün yazlarını Norbulingka'da geçirdi. Sekizinci Dalai Lama döneminde Norbulingka'daki Kelzang Podrang Sarayı'nın inşası tamamlandı ve saray zaman içinde Dalai Lamalar'ın fiili yazlık sarayı haline geldi. Dolayısıyla Shoton Festivali kutlamaları da bu Norbulingka'ya kaydırıldı ve sıradan insanların Tibet Operası gösterilerini izlemesine izin verildi. Bu sayede Shoton Festivali yavaş yavaş herkesin festivali haline geldi.

Tibet'te demokratik reformun hayata geçirildiği 1959'dan sonra Shoton Festivali kutlamaları daha da zenginleşti. Festival sırasında Lhasa şehri yakınlarında yaşayan insanlar toplanarak Norbulingka'ya gidiyor; yanlarında arpa şarabı oluyor. Yerel Tibet Operası topluluklarının yanı sıra Qinghai, Gansu, Sichuan ve Yunnan'dan başka topluluklar da deneyimlerini paylaşmak ve gösteri becerilerini geliştirmek için Lhasa'ya geliyor.

Ayrıca birçok şarkı ve dans topluluğunun düzenlediği gösteriler etkinliği daha da heyecan verici kılıyor. İş insanları bu fırsatı değerlendirerek ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılarken kendi ürünlerinin tanıtımını yapıyor. Tibet'teki devlet kurumları ve kamu kuruluşları da Shoton Festivali sırasında büyük ölçekli şarkı ve dans gösterilerinin yanı sıra akademik

Tibet Operası, drama, dans, müzik ve şiiri bir araya getiren bir gösteri sanatı. Oyuncular dans ederek ve şarkı söyleyerek izleyiciye hayır dileklerini sunuyor.

toplantılar düzenliyor.

Buda'nın güneşlenmesi

Buda'nın Güneşlenmesi, Shoton Festivali'nin en göz alıcı başlangıç töreni. Her yıl Tibet takviminin altıncı ayının son günü, Budistler dev Büyük Buda Thangkası'nı Drepung Manastırı'nın yamacında turistler ve müminlerin ibadeti için sergiler.

Drepung Manastırı, 1416'da Tsong Khapa'nın dördüncü müridi Jamyang Choskyi tarafından inşa edildi. Tsong Khapa, Tibet Budizmi'nin Gelug tarikatının kurucusu. 250 bin metrekarelik manastır halen Tibet'in en büyük Budist tapınağı ve 4 bin 500 metrekarelik bir mimari kompleks olarak Tsochin Toplantı Salonu'nu, Üç Dönem Budaları Salonu'nu, Dört Dratsang'ı ve Gaden Podrang Salonu'nu içeriyor. Bütün bu binalar, uzaktan büyük pirinç yığınlarına benzeyen beyaz dış duvarlarla çevrili. Manastırın adı da buradan geliyor—"Drepung" Tibetçe'de pirinç yığınları demek.

Kökleri beşinci Dalai Lama'ya kadar geri giden Buda'nın Güneşlenmesi Töreni, Drepung Manastırı'nda genelde gün ışımadan önce başlar; müritler ve ziyaretçiler dört bir yandan gelerek kutsal ve saygın Tsochin Toplantı Salonu'nda birikir ve sabırla dini törenin başlamasını bekler.

Şafakta ellerinde tören aletleri olan Budistler'in kılavuzluğunda manastırdaki dev Thangka yamaçta inşa edilen büyük platforma kadar lamalar tarafından taşındıktan sonra açılır ve sergilenir. Kalabalık hemen Büyük Buda'ya doğru hareketlenir ve adım adım yürüyen kuyruğa katılır. Thangka'nın Buda Sakyamuni'nin imgesiyle birlikte taşınmasına katılmak büyük bir onurdur; çok uzaklardan gelen insanlar bu işlem sırasında bağlılık ve hürmetlerinin nişanı olarak parlak renkli Khada eşarpları ve maskotlar fırlatır.

İlk gün ışığıyla birlikte boru çalar ve kutsal metinler okunmaya başlar, tam bu sırada rengarenk işlemelerle süslü, altı-yedi katlı bina yüksekliğindeki dev Sakyamuni figürü tepelerin üzerinde ortaya çıkar ve Büyük Buda'nın ağırbaşlı ve huzurlu çehresini taşır. Sonrasında müminler ibadete başlar, Khada'larını sunar, güvenlik, mutluluk ve refah için dua eder. Tören bütün sabah sürer ve öğleden sonra saat 2'de dev Thangka itinayla katlanır ve bir sonraki yıl gerçekleştirilecek Shoton Festivali'ne dek saklanacağı Drepung Manastırı'na geri taşınır.

Dev Thangka, yamaçta inşa edilen büyük platforma kadar lamalar tarafından taşındıktan sonra açılıyor ve sergileniyor.

Norbulingka'da kutlama

Sohoton Festivali kapsamındaki etkinliklerin çoğu Lhasa'nın batı banliyösündeki Norbulingka'da yapılır. "Norbulingka" Tibetçe'de "hazine bahçesi" anlamına gelir. Norbulingka Park geçmişte Dalai Lama'nan yazlık sarayıydı. Her yıl Shoton Festivali'nde insanlar aile üyeleriyle birlikte Norbulingka'da toplanır; yanlarında getirdikleri renkli çadır ve halılar, yiyecek ve içecekle bu kutsal anın keyfini çıkarır. Bu festival sırasında Tibetliler'i beyaz kavakların altında, yeşil otların üzerinde, nehir kenarında, rengarenk kıyafetleri içinde üçlü ya da beşli gruplar halinde şarkı söylerken, dans ederken, içerken ya da satranç oynarken görebilirsiniz.
Shoton Festivali'nin ikinci gününde Tibet Operası gösterileri düzenlenir; opera toplulukları sabah 11'den güneş batana dek hiç durmadan şarkı söyler.
Shoton Festivali geleneksel Buda gösterisine eklenen sanat etkinlikleri, at yarışları, Namtso Gölü etrafındaki yürüyüşler, "Shoton Yıldızı" şarkı yarışması, iş anlaşmaları, ticari ürün sergileri, turizm ve eğlence faaliyetleriyle artık çok daha hoş.

Thangka

Thangka, Tibet Budası'nın ipek üzerine boyanmış imgelerini içeriyor. Genelde çerçevelenmemiş olur ve sergilenmediği zamanlar rulo halde durur. Ön tarafında bir ipek kılıf daha bulunur. Thangka'da Tibet tarihi, siyaseti, kültürü ve toplum yaşamı dini ve etnik bir tarzda resmedilir. Nesilden nesile aktarılan Thangka, altın, gümüş, inci, akik, mercan, firuze, bakırtaşı, zincifre gibi değerli malzemelerden yapılır ve üzerine yapılan resimlerde safran, Çin raventi ve çivitten elde edilen bitkisel boyalar kullanılır.
Kullanılan doğal malzemeler parlak renklerin yüzlerce yıl sonra bile solmamasını sağlıyor. Thangka yapma süreci gayet karmaşık ve bir dizi sıkı standarda tabi. Bunlar arasında resim girizgahı, tuval yapımı, resim kompozisyonu, renklendirme ve boyama, taslak çizimi, altın ve gümüş renklerin boyanması, yüzdeki gözlerin vurgulanması, brokarın dikilmesi bulunuyor. Sonra Thangka'nın seçkin rahipler tarafından kutsanması gerekiyor. Bütün bu süreç en az altı ay sürüyor; karmaşık olanların hazırlanmasının on yıldan uzun sürdüğü biliniyor.

Tibet Operası

Tibet Operası genelde üç kısımdan oluşuyor: girizgah, epizodik gösteri ve kapanış töreni. Girizgah dansında karakterler tanrılara saygılarını sunuyor, dua ediyor, kutsuyor ve izleyicileri oyun konusu hakkında kısaca bilgilendiriyor. Epizodik gösteride, izleyiciye şarkıdan dansa, şiirden monoloğa kadar çeşitli performans formlarında farklı hikayeler anlatılıyor. Kapanış töreninde ise davullar ve ziller çalınıyor; bütün oyuncular aynı anda dans ediyor, şarkı söylüyor ve izleyiciye hayır dileklerini sunuyor.

Kadim İpek Yolu'nun incisi

Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'nin başkenti Urumçi yörenin siyasi, ekonomik ve kültürel merkezi olmanın yanı sıra Çin'in dışa açılma sürecinin önemli bir kapısı. Kadim Urumçi Nehri şehri güneyden kuzeye kat ediyor ve şehrin güney ucunda heybetli Tanrı Dağları'nın yamaçları ve zirveleri bulunuyor.

URUMÇİ tarihsel açıdan bakıldığında, kadim İpek Yolu'nun yeni kuzey kolu üzerinde, Doğu ve Batı kültürleri arasında gerçekleşen muhtelif etkileşimlerin mekanı olarak stratejik bir öneme sahipti. Günümüzde de İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın temel bölgelerinden biri olarak açık ve kapsayıcı bir kültürel çeşitlilik şehrine dönüştü.

Tepelerle sarılmış ve akarsularla kuşatılmış Urumçi geniş verimli topraklara sahip. Bogda Dağı'nın zirvesinden yıl boyunca kar eksik olmuyor. Dağların eteğindeki berrak ve duru Tianchi Gölü, tanınmış bir dinlence yeri.

Şehirde yaşayan 47 etnik grup arasında Han, Uygur, Kazak, Hui ve Moğol da bulunuyor. Şehri tarihi figürler ve kültürel miras yoluyla muhtelif kültür, sanat ve gelenekler şekillendirmiş. Urumçi'nin misafirperver halkının yanı sıra kendine has giysiler ve canlı kültürel faaliyetleri içeren renkli ortamı, gerek Çin'den gerek Çin dışından birçok ziyaretçiyi kendine çekiyor.

Güzel otlak

Urumçi Moğolca'da "güzel otlak" anlamına geliyor. Şehir, 2 bin yılı aşkın bir zaman önce, kadim Çin'i Batı'ya bağlayan muhtelif geçiş yollarını barındırması nedeniyle stratejik açıdan önemli bir noktadaydı. İpek Yolu, farklı tarihi dönemlerde kullanılan çeşitli yollara sahipti.

Bu yollardan biri, Kunlun Dağları'nın kuzey yamaçlarından başlayıp bugünkü İran'a, oradan da Hint Okyanusu'na uzanıyordu. Buna İpek Yolu'nun güney kolu deniyordu.

Bir diğeri, Tanrı Dağları'nın güney tarafından başlayıp Pamirler'i kat ederek Orta Asya ve Basra Körfezi'ne ulaşıyordu. Batı Han Hanedanlığı döneminde (M.Ö. 202-M.S. 8) Tanrı Dağları'nın kuzey tarafında üçüncü bir yol oluşturuldu. Akdeniz ülkelerine açılan bu yola da kuzey kolu denince orjinal kuzey kolu orta kol olarak anılmaya başladı.

Kuzey kolunun Xinjiang'dan geçen bölümüne yeni kuzey kolu deniyordu. Kumul'dan başlayıp Barkol Gölü üzerinden Cimisar, Urumçi ve İli'ye ulaşan bu hat batıya doğru devam ediyordu. Yeni kuzey kolunun zenginliği stratejik askeri pozisyonundan kaynaklanıyordu. Urumçi'nin güneydoğu banliyösündeki Wulabo Rezervuarı'nın güney kısmında keşfedilen kalıntılar, bugünkü Bügür ilçesinde yürütülen askeri harekatlarda kilit pozisyona sahip bir şehre ait. Luntai, Batı Bölgeleri Protektorası'nın ilk kurulduğu yerdi.

Tanrı Dağları, Xinjiang'ın geniş topraklarını ikiye bölüyor. Tang Hanedanlığı (618-907) öncesinde, merkezi yönetimin idari dikkati uzun yıllar boyunca Güney Xinjiang üzerinde yoğunlaşmıştı. Mevcut iki kola önemli bir ek olarak yeni kuzey kolunun faaliyete geçmesiyle Xinjiang'ın kuzeydeki iç bölgeleri dışa açıldı ve yavaş yavaş doğu kültürünü Hint ve Pers medeniyetleriyle buluşturan önemli bir ticari üs haline geldi; tarih boyunca da stratejik bir bölge oldu.

Tang Hanedanlığı İmparatoru Taizong'un (598-649) saltanatı sırasında oluşturulan Anxi Protektorası'nın yetki alanı hem kuzey hem güney Xinjiang'ı kapsıyordu ve batıda Acemistan'a bağlanıyordu. Tang İmparatoriçesi Wu Zetian'ın (624-705) saltanatı sırasında kurulan Beiting Protektorası da Tanrı Dağları'nın kuzeyi ile güneydeki Balkaş Gölü arasında kalan göçebelerin yoğun yaşadığı böl-

(China Today tarafından derlenmiştir.)

Kuzu yakalama yarışması, yörede düzenlenen halk festivalinin bir parçası.

geleri yönetiyordu. Bu protektora, uzunca bir süre boyunca Batı Bölgeleri'nin birliğini korudu ve İpek Yolu'nun güvenliğini sağladı. Yuan Hanedanlığı döneminde (1271-1368) Orta Asya üzerindeki askeri denetimi güçlendirmek için burada bir eyalet kuruldu.

Urumçi erken hanedanlıklar döneminde yoğun bir şekilde korunan bir kale olduğu için fazla gelişemedi. Şehir, 1755'e dek, Junggar'daki iç kargaşayı bastırmak için Qing Hanedanlığı tarafından gönderilen birliklerin garnizonu olmanın ötesine gidemedi. Tarım, ticaret ve imalatın büyük ölçekli kullanımı, nüfusu artırma ve ticareti geliştirme hedefine dönüktü. Nihai amaç Urumçi'yi bir refah ve bolluk şehri haline getirmekti.

Çok kültürlü yakınlaşma

Urumçi'nin kendine has karakteri, tarih boyunca farklı etnik geri plana sahip insanların süregiden kaynaşması neticesinde oluştu. Şehirde en uzun süreyle yaşayan 13 etnik grup arasında Han, Uygur, Hui, Kazak, Manchu, Xibe, Moğol, Kırgız, Tacik, Tatar, Özbek, Rus ve Daur halkları bulunuyor. Uygur ve Huiler'in merkezileşmiş bir yerleşimi varken diğerleri hem dağınık hem yoğunlaşmış topluluklar halinde yaşıyor.

Xinjiang, kültürel çeşitliliği nedeniyle "şarkı ve dansın yuvası" olarak ünlenmiş bir bölge. Yüzlerce yıllık bir tarihe sahip Uygur halk müziği ve dansları özellikle büyük ilgi çekiyor. Doğaçlamalara ve bestelere kılavuzluk yapan klasikleşmiş Oniki Makam, Xinjiang'da nesillerdir icra ediliyor.

Urumçi'nin doğu ve batı kültürlerini birleştirmesinin somutlaşmış ifadelerinden biri dini hoşgörü. Budizm Xinjiang'a M.Ö. 1. yüzyılda geldi ve bölge 20. yüzyıl ortasına dek Zerdüştlük, Maniheizm, İslam, Katolik Kilisesi, Hıristiyanlık, Doğu Ortodoks Kilisesi ve Taoculuk gibi birçok farklı dinle tanıştı. Bu kümeleşme, muhteşem bir dini medeniyet yarattı. Yüzlerce yıllık evrim, İslam'ın hakim din olduğu ve çok sayıda başka dinin İslam'la yanya-

Tanrı Dağları, Xinjiang'ın geniş topraklarını doğal yollarla ikiye bölüyor.

Urumçi'deki Nanshan Tabiat Parkı'ndan bir görünüm.

na varlığını sürdürdüğü bir ortamla sonuçlandı.

Urumçi'nin önemli ibadet mekanları arasında Shaanxi Büyük Camii, Güney Camii ve Tatar Camii bulunuyor. Shaanxi Büyük Camii, şehrin en eski ve en büyük camii. Qing imparatorları Qianlong (1736-1795) ve Jiaqing'in (1796-1820) saltanatları sırasında inşa edilen cami 1906'da yenilendi. Shaanxi Büyük Camii, Xinjiang'daki diğer büyük camilerin aksine İslami mimari özellikler barındıran Han tarzında inşa edilmiş bir yapı. Ana parçası, çinilerle süslenmiş direk ve panel yapısına sahip. Çin'e has 40 kızıl sütunun desteklediği muhteşem ana salonunda, üzerine Kuran'dan bölümlerin oyulduğu bir kemer bulunuyor. Salonun arka tarafındaki çift saçaklı sekizgen pavyon, ayı gözlemlemek ve oruç saatini duyurmak için inşa edilmiş. Müminler haftasonları ve tatillerde buraya gelip dua ediyor. Son yıllarda Batı ve Doğu Asya'dan müslümanlar da ibadet etmek için Shaanxi Büyük Camii'ne geliyor.

Müthiş doğal ortam

Engebeli arazisi ve çeşitlilik arz eden iklim koşulları, Urumç'ye zengin turizm kaynaklarına sunuyor. Şehrin etrafında bozulmamış oymalarıyla jeolojik uzantıların eşlik ettiği sarp bir donmuş boğaz ve devasa bir fosil sahası bulunuyor. Bu da şehri yürüyüş, kayak ve keşif gezileri için ideal bir mekan kılıyor. Dikey doğal manzaraların oluşturduğu kaleydoskop, seçenekleri daha da zenginleştiriyor.

Urumçi şehrinin güneyindeki Urumçi ilçesinde bulunan Nanshan Turizm Bölgesi, barındırdığı doğal güzelliklerin yanı sıra buraya gelenlere etnik azınlıkların halk geleneklerine tanık olma fırsatı sunuyor. Bölgede ziyaretçilere yaz sıcağından kaçış imkanı sunan yüce dağ zirvelerinin, yemyeşil ormanların, dağ akarsularının, nefes kesici manzaraların yanı sıra doğudan batıya uzanan vadiler, huzur verici doğal çayırlar ve gezilip görülebilecek yerler bulunuyor.

AAAA düzeyinde ulusal bir turizm bölgesi olan Shuimogou Parkı da birçok doğal ve kültürel zenginliği bünyesinde barındırıyor. Etrafı beş dağ—Qingquan, Hongqiao, Wenquan, Shuita ve Xuelian—ve Shuimogou Nehri'yle çevrili park, tam anlamıyla bir nehir, orman ve çiçek cenneti.

Urumçi'nin güney banliyösündeki Yan'erwo da tanınmış bir turistik bölge.

Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi Müzesi

Xibei Yolu, No. 581 adresindeki bu müze, bölgenin eyalet seviyesindeki tek müzesi ve Xinjiang'ın en büyük kültürel eser, numune koruma, bilimsel araştırma, tanıtım ve eğitim kurumu. 17 bin 288 metre genişliğindeki müze iki katı yer üstünde, bir katı yer altında olmak üzere üç kattan oluşuyor. Mimari olarak zengin batılı bölgesel tarzın yanısıra yerel unsurları da içeren müzenin dört büyük salonunda farklı etnik gruplara ait el sanatı ürünleri ve tarihsel eserler sergileniyor. Xinjiang'daki mezarlarda bulunan tarihi eserlerin sergilendiği bir salon da var.
Ulaşım: 7 ya da 51 No.'lu otobüs.

Festival

Urumçi'nin müslüman sakinleri Kurban ve Ramazan festivallerine katılıyor. Camilerde ve meydanlarda buluşan halk ihtişamlı törenler düzenliyor. Diğer etnik grupların da kendi festivalleri var, Moğolların Nadam'ı ve Xibe Batı Göç Günü gibi.

Yemek

Urumçi ziyaretçilerine çok çeşitli atıştırmalıklar ve içecekler sunuyor. Sichuan ve Kanton yemeklerini her yerde bulmanız mümkün; ayrıca şehrin çok kültürlü karakterini yansıtan muhtelif etnik yemekler de mevcut. Yöre halkı eti, özellikle koyun etini tercih ediyor. Tam kuzudan yapılan çevirme çok lezzetli; etin dışır çıtır, içi ağzınızda eriyecek denli yumuşak. Kuzu eti, havuç, soğan ve pirinçle yapılan Pilaf, yöre halkının

seçkin misafirlerine sunmayı tercih ettiği bir yemek. Kebap bütün Çin'de sevilir ama doğduğu yerde gerçeğinin tadına bakmak gibisi yok. Diğer geleneksel lezzetler arasında fırında yassı ekmek, elde açma erişte, kızarmış hamur ve sütlü çay bulunuyor. Süt ürünleri enfes, özellikle kımız.

Xinjiang Uluslararası Büyük Pazarı

Tianşan bölgesinin güneyindeki Erdaoqiao Pazarı içinde yer alan bu turistik alan, gezip görmek, etnik ticareti izlemek, sokakta satılan atıştırmalıkların tadına bakmak, sanat galerilerini ve mağazaları dolaşmak için ideal. Burası ayrıca yerel turizm ürünleri için bir sergi merkezi. Uygur halkının buluşma noktası olan bu yapı mimari açıdan belirgin bir İslami tarza sahip.
Ulaşım: Erdaoqiao'ya giden 10 ya da 16 No.'lu otobüs.

Burada Çin Komünist Partisi'nin kurucuları arasında yer alan iki devrim şehidi, Chen Tanqiu ve Mao Zemin'in mezarları bulunuyor. Yan'erwo ormanı, Urumçi'nin havasını temizlediği gibi doğal bir kum fırtınası seddi oluşturuyor. Parkta öncelik yaşlı ağaçların korunması; dolayısıyla bölge ziyaretçilerine ekolojik turizm imkanı da sunuyor. Urumçi'nin sembollerinden Kızıl Tepe Parkı, şehrin tam merkezinde bulunuyor. 910.8 metre yüksekliğindeki tepe, adını kızıl-kahve renkteki taşlarından alıyor. Gücünüzü toplayıp Kızıl Tepe'nin zirvesine tırmanabilirseniz, sizi orada Urumçi'nin muhteşem kuş bakışı manzarası bekliyor.

Geleneksel bahçede bir orkide

Beijing merkezli Kuzey Kunqu Operası Tiyatrosu (Beikun), 60. doğum günü kutlamaları çerçevesinde haziran ayında Beijing'in Tianqiao Gösteri Sanatları Merkezi'nde izleyicilere kültürel bir ziyafet sundu. Kunqu Operası doğumu ve bunu takip eden gerilemeden 600 yıl sonra tekrar çiçek açıyor…

PAN XIAOQIAO

BİR yıldız oyuncu düşünün ki, 60. yaş gününü kutluyor olsun. Bu oyuncu, en parlak zamanlarının karizmasını hala koruyan ve izleyiciyi üç saatlik gösteri boyunca adeta büyülüyor. 2012 Londra Olimpiyatları'nda gösteri sergileme onuruna erişen ve 600 yaşındaki bir sanat biçimini yeniden popülerleştirmeyi başaran Beijing merkezli Kuzey Kunqu Operası Tiyatrosu'nun (Beikun) durumu tam da öyle…

Beikun, 60. doğum günü kutlamaları çerçevesinde haziran ayında Beijing'in Tianqiao Gösteri Sanatları Merkezi'nde izleyicilere kültürel bir ziyafet sundu. Topluluk, Kunqu Operası'nın başyapıtları arasında gösterilen, Ming Hanedanlığı (1368-1644) döneminin önemli dramacı ve yazarlarından, William Shakespeare'in çağdaşı Tang Xianzu'nun aynı adlı aşk romanından uyarlanan Peony Pavyonu'nu ve diğer Kunqu Operası şaheserlerini sahneledi. Bu, aynı zamanda, bir Kunqu Rönesansı'nın başlangıcıydı.

Peony Pavyonu'nun sahnelenmesinde kadın kahraman Du Liniang'ı yedi aktrist, erkek kahraman Liu Mengmei'yi de altı aktör canlandırdı. Beikun, aynı rolü çok sayıda oyuncuya oynatarak genç kadrosuna sahneye çıkma fırsatı sağladı; izleyiciler de farklı oyunculuk tarzlarını gördü.

Eskiye yeni yaşam

"Yıldönümü haftası gösterileri sırasında Kunqu ve Beikun'u daha fazla insan tanıdı" diyor ve ekliyor Beikun'un yönetmeni Yang Fengyi: "Sanatçılarımız da bundan çok faydalandı. Özellikle Kunqu Operası'na ve kendilerine duydukları güven yenilendi. İzleyicinin tutku ve desteği, bizi daha fazla gösteri sergilemeye teşvik ederken daha fazla insanın Kunqu'yu öğrenmesini sağlayacak."

1957'de kurulan Beikun, Yangtze Nehri'nin kuzeyindeki tek profesyonel Kunqu Operası tiyatrosu. Topluluk, düzenli gösterileri ve turnelerinin yanı sıra, Kunqu'nun üniversite öğrencileri arasında yaygınlaşması için son yıllarda giderek daha aktif bir rol üstleniyor. Nisan ayında Beikun, Çin'in orta kesimindeki Wuhan eyaletine bir ekip yollayarak Peony Pavyonu'nu beş üniversitede sahneledi ve Kunqu Operası konulu bir konferans verdi.

Beikun'un yükselen yıldızlarından Shao Tianshuai, Kuşak ve Yol Uluslararası İşbirliği Forumu'nun 14 Mayıs tarihinde Beijing'de düzenlenen akşam galasına katıldı. "Seçildiğim için büyük heyecan duydum" diyen Shao, "Sadece kendim için değil, Kunqu için de mutlu oldum. Bu şans, operanın tarihinde bir dönüm noktasıydı. Geçen yıl Hangzhou'daki G20 Zirvesi'nde herhangi bir Kunqu Operası gösterisi sergilenmedi. Dolayısıyla seçilmek çok cesaret verici bir şeydi. Hepimiz, Kunqu'nun dünyanın dört bir yanından gelen liderler tarafından bu kadar beğenilmesinden gurur ve memnuniyet duyduk" diyor.

Yang'ın verdiği bilgiye göre, Beikun geçmişte yurtdışında turneye çıkma planları yaptığında kendisini ağırlayacak yabancı hükümet birimi ya da teşkilatı bulmakta zorlanıyordu. Ama topluluk yeni yüzyılda dünyanın dört bir tarafından sık sık gösteri davetleri alıyor.

Geçen yıl bir Beikun heyeti Macaristan'ı ziyaret etti. Çin ve Macaristan'ın kültür yetkilileri, İmparator I. Franz Joseph'le evlenerek Avusturya'nın en uzun süre görev

Kuzey Kunqu Operası Tiyatrosu oyuncularından Shao Tianshuai (ortada), 14 Mayıs'ta Kuşak ve Yol Uluslararası İşbirliği Forumu sırasında düzenlenen akşam galasında Ebedi Saray oyunundan kısa bir bölümü oynadı. *(FOTO: VCG)*

yapan imparatoriçesi olan Prenses Sissi'nin (Elisabeth) hikayesinin bir Kunqu Operası performansı olarak sahnelenmesine karar verdi.

Beikun, ayrıca, Avusturya'da iki operayla, oyun yazarı Guan Hanqing'in (1241-1320) evlatlık bir gelinin acılarını anlatan başyapıtı Yaz Karı ve Peony Pavyonu'yla bir turneye çıktı. "İngilizce altyazı ya da mikrofon falan yoktu, buna rağmen bine yakın seyirci büyük bir sessizlik içinde oyunu izledi" diyen Yang şunları söylüyor: "Yaz Karı'nı anlamak çor zordur, Çinli izleyici için bile ama herkes oyunu büyük bir dikkatle ve sessizlik içinde izledi. Daha sonra birçok insan bize gelip kostümleri, saç süslerini, müziği, neredeyse onlara gösterdiğimiz her şeyi çok beğendiğini söyledi."

Yang, bu turnenin geleneksel Çin gösteri sanatlarının dünyada muazzam bir potansiyel izleyici tabanına sahip olduğuna kendisini ikna ettiğini sözlerine ekliyor.

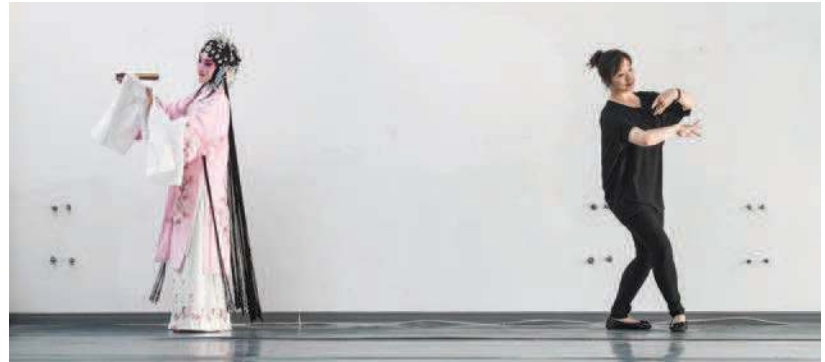
Operaların anası

600 yıldan uzun bir geçmişe sahip Kunqu'nun Çin'deki bütün geleneksel operaların anası olduğuna; kadim Çin müziği ve gösteri sanatlarının özünü yansıttığına inanılıyor.

Çin, 300'den fazla geleneksel operaya ev sahipliği yapıyor. Bunları iki kategoride incelemek mümkün: Pekin Operası türü operalar ve qupai'yi ya da sabit melodi tarzını izleyen operalar. Qupai'yi kullanan geleneksel operaların tamamı içinde en katı kurallara sahip olanı Kunqu. Oyuncular flüt, pipa, lavta, kanuna benzer guzheng ve perküsyon gibi geleneksel Çin müzik çalgıları eşliğinde şarkı söylüyor.

Kunqu Operası'nın muhteşem dramatik metinleri var. Bunların her biri birer edebi başyapıt. Bunların arasında Peony Pavyonu'nun yanı sıra bir imparatorun sarayda bir kadına duyduğu saplantılı aşkın bir darbeye ve trajediye yol açışını anlatanı da var. 17. yüzyıl klasiği Ebedi Gençlik Sarayı, Ming Hanedanlığı'nın çöküşünü ele alan ve oyun yazarı Kong Shangren'in (1648-1718) 10 yılı aşkın bir sürede kaleme aldığı Şeftali Baharı Tutkunu bunlar arasında yer alıyor. Bu oyundaki başkarakterlerin monologları şiirsel, güzel ve ro-

Jiangsu eyaletinin Suzhou kentinde, 32 yaşında bir Kunqu Operası eğitmeni olan Wang Yueli (sağda), bir öğrencisine Peony Pavyonu operasındaki Du Liniang rolünü nasıl oynaması gerektiğini öğretiyor. *(FOTO: XINHUA)*

Kuzey Kunqu Operası Tiyatrosu, Peony Pavyonu oyununu 17 Nisan'da Çin'in orta kesimindeki Wuhan Teknoloji Üniversitesi'nde sahneledi. *FOTO: VCG)*

Aşkın Gücü & Kunqu

"Çin'in Shakespeare'i" Tang Xianzu'nun kaleme aldığı ve klasiklerin klasiği olarak kabul edilen Peony Pavyonu doğaüstü unsurları da içeren bir aşk hikayesi. Soylu bir kadın olan Du Liniang, ailesinin bahçesinde uyuyakalır ve genç, yakışıklı bir alimle karşılaşıp ona aşık olduğuna dair çok canlı bir rüya görür.

Uyandığında rüyasını bir saplantı haline getirir ve hayal ettiği aşığını özler. Ölüm döşeğinde ailesine portresini bahçedeki bir taşın altına yerleştirmelerini söyler.

Üç yıl sonra genç bir adam devlet memurluğu sınavına girmek için seyahat ederken bahçede mola verir. Portreyi görür ve ona aşık olur. Du'nun hayaleti önünde belirir, genç adama bahçede gömülü olduğunu söyler. Cesedini kazıp çıkarırsa tekrar yaşama dönecektir. O da Du'nun mucizevi bir şekilde mükemmel korunmuş bedenini topraktan çıkarır, Du dirilir ve ikili birbirine kavuşur.

Peony Pavyonu genç adamın gerçek aşkı aramasını engelleyen feodal sosyal engeli yıkar geçer. Oyun, yazarın aşk gerçek ve sarsılmaz olduğu müddetçe yaşayanların aşk için ölebileceğine, ölülerin de yaşama geri dönebileceğine dair inancını yansıtır.

mantik bir dile sahip.

Aşk, Kunqu Operası'nın daimi teması. Ulusal manevi kültür mirası koruyucusu ilan edilen Kunqu sanatçısı Zhang Jingxian, "Kunqu'nun güzelliği duyguları, özellikle aşkı anlama, tasvir etme ve dışa vurma tarzına yansıyor" diyor ve ekliyor: "Örneğin Peony Pavyonu'nu ele alalım. Du Liliang ev hapsindedir ama yine de cesaretle aşkın peşine düşer. Gerçek aşk için ölmeye bile hazırdır, yeniden dirileceği umuduyla. Bu, 600 yıl öncesinin feodal toplumunda yaygın bir anlayış değildi. Peony Pavyonu'nun günümüzün modern toplumunda hala bu kadar popüler olmasının önemli bir nedeni de bu."

Sofistike metin, katı şan ve performans kriterleri, en önemlisi iletilmesi gereken karmaşık duygular dikkate alındığında Kunqu oyuncuları için çıtanın çok yüksek olduğu görülüyor. Kunqu Operası çevrelerinde, sahnede geçirilecek bir dakikanın 10 yıllık pratik gerektirdiği söylenir.

Shao, metni özenle ve sabırla okumaları, her karakterin anlamını kavrayabilmek için eski Çince sözlükler kullanmaları gerektiğini anlatıyor. Sonrasında deneyimli eğitmenler, performanslarına getirdikleri eleştirilerle oyuncuları mükemmelliğe biraz daha yaklaştırıyor.

Wang Pushi Beijing Geleneksel Çin Sanatları Okulu'nda Kunqu eğitimi alıyor. 17 yaşındaki gencin ilk kez sahneye çıkmasına ancak bu operayı üç buçuk yıl boyunca öğrendikten sonra izin verilmiş. Wang, "Çok çalışmak zorundayım. Gelişigüzel davrandığım takdirde operanın o güzel imgesine zarar vermekten korkuyorum" diyor.

İnişler çıkışlar

Kunqu Operası, Ming Hanedanlığı döneminde şekillenmeye başladı ve zirve noktasına 16. yüzyılda ulaştı. Tarihi kayıtlara göre, İmparator Wanli'nin (1573-1620) hükümdarlığı döneminde, sadece Çin'in doğusundaki Jiangsu eyaletine bağlı Suzhou, Kunqu'nun doğduğu yer olarak kabul edilir. O yıllarda binlerce profesyonel oyuncu vardı, bu da bugünkü toplamın çok üzerinde bir rakam anlamına geliyor.

Bu türün diğer bütün geleneksel operaları gölgede bıraktığı ve gelişimini sürdürdüğü iki yüz yılın ardından Qing Hanedanlığı'nın (1644-1911) orta dönemlerinde opera canlılığını yavaş yavaş yitirdi. Bu gerileme, büyük ölçüde, Tang gibi usta yazarların ölümünden sonra yeni oyunların kaleme alınmamasına bağlanıyor. Bir diğer neden de sıradan insanların operaya erişememesi. Belirli bir kültürel ve edebi bilgi seviyesi olmadan Kunqu'yu bırakın takdir etmeyi, anlamak bile imkansız.

Jiangsu Eyalet Kunqu Operası Tiyatrosu'nun yöneticisi Ke Jun, eski bir söyleşisinde Suzhou kırsalının 1990'lardaki durumu hakkında hiç de umut verici bir man-

Şanghay Kunqu Operası Topluluğu'ndan bir oyuncu, 4 Ekim 2016'da Belçika'nın Brüksel kentine gerçekleştirdiği ziyaret sırasında Kunqu Operası'nın nasıl icra edildiğini gösteriyor. *(FOTO: XINHUA)*

zara çizmiyordu: "O gün sahnede 20 oyuncu vardı, salonda ise sadece üç seyirci bulunuyordu. Biri uyuyordu, diğeri ortalıkta geziniyordu, üçüncüsü de çıtlata çıtlata kavun çekirdeği yiyordu."

2000 yılında Suzhou ilk Çin Kunqu Operası Festivali'ne ev sahipliği yaptı. Üç yılda bir düzenlenen festivalde sonra yıllarda sergilenen klasik dramaların yeni uyarlamaları çok sayıda mükemmel oyun ve oyuncuyu ilgi odağı haline getirdi. 2001'de UNESCO'nun Manevi Kültür Mirası Listesi'ne dahil edilen Kunqu Operası, o günden itibaren modern dönemde hak ettiği yeri kazanmaya başladı.

Kunqu, eğitmenlerin öğrencilere şifahen ve gösteri yoluyla aktardığı bir sanat formu. Çin Kültür Bakanlığı, klasiklerin daha fazla yayılmasını teşvik etmek için bir öğrenciye bir klasik Kunqu draması öğreten eğitmenlere 20 bin yuan (3 bin dolar) ikramiye veriyor.

Opera halen kritik bir soruyla karşı karşıya: Mirası yenilikle nasıl dengeleyecek? "İzleyicilerin değişen estetik beğenilerine ayak uydurmak için kendisi de sürekli değişen Kunqu Operası'nın 600 yıl önce neye benzediğini kimse bilmiyor. İlerlemeye devam etmelisiniz. Ama asla köklerinizi terk etmemelisiniz; aksi takdirde yaptığınız şey Kunqu Operası olmaktan çıkacaktır" diyor Yang.

Beikun'un 18. yüzyılda kaleme alınmış aynı adlı yarı otobiyografik bir romanı temel alan yeni uyarlaması Kızıl Köşkün Rüyası başarılı bir örnek. Bu oyunda orkestraya keman eklenmiş. "Bu değişiklik, kemanın müziği daha hoş kıldığını ve Kunqu müziğinin tarzını ya da özünü değiştirmediğini gören izleyici tarafından da yaygın bir şekilde kabullenildi" diyen Yang'a göre, yenilik sanatın doğal gelişiminden kaynaklanıyor, sadece yenilik olsun diye yapılan değişikliklerden değil.

Gençlerin ilgisini çekiyor

Beikun'un yıldönümü gösterisini ilgiyle takip eden Yu Hao, ilk Kunqu Operası'nı bundan yedi yıl önce izlediğini anlatıyor: "Batı Odası'nda Aşk oyunundaki sevimli kadın kahraman Cui Yingying beni büyüledi ve o günden beri Kunqu Operası'na büyük bir sevgi duyuyorum."

Çin'de geleneksel operalara genelde yaşlılar ilgi gösteriyor ama son yıllarda Kunqu gençler arasında da moda olmaya başladı. Bunun temel sebebi, Peony Pavyonu'nun 2004'te Tayvanlı çağdaş yazar Pai Hsien-yung tarafından gençlere yönelik bir uyarlamasının hazırlanması. Bazı eleştirmenlerin "fazlasıyla modern" sahne düzeni nedeniyle yerden yere vurduğu oyun, aksi takdirde tiyatroya ya da Kunqu Operası'na ilgi duymayabilecek izleyiciden olumlu tepkiler aldı.

Pai'nin versiyonu, Çin'in orta kesimindeki Wuhan Üniversitesi'nde üç gece üst üste sahnelendi ve 6 bin biletin tamamı satıldı. Bilet bulamayan öğrenciler oyunu koridorlarda ayakta izlemeyi tercih etti.

Operanın çekiciliği

Gençlerin Kunqu Operası'na artan ilgisinin nedenini sorduğumuz Yang kendisinin de gençlere aynı soruyu yönelttiğini ifade etti: "Hepsi bana neden olarak Kunqu Operası'nın güzelliğini gösterdi. Dil şiirsel, müzik ipeksi ve oyuncuların hareketleri zarif; bu da operayı gençler için cazip kılıyor. Çoğu Kunqu Operası izleyerek, hatta Kunqu oyunculuğunu öğrenerek kültürel açıdan kendini geliştirmek istiyor."

Yang, ayrıca, gençlerin yabancı kültürlere açıklığının hiç olmadığı kadar arttığına dikkat çekerek, bundan dolayı bazı gençlerin Çin kültürünün özünü aramaya başladığını söylüyor. Ayrıca gençler Kunqu Operası'nı anlayabilecek ve takdir edebilecek kültürel birikime sahip.

Wang'ın Beijing Geleneksel Çin Sanatları Okulu'ndan sınıf arkadaşı Liu Xuan, Kunqu Operası eğitimi almayı, bu alanda ustalaşmak zor olsa da operanın kültürel aurasını geliştireceğine ve genel kalitesini artıracağına inandığı için tercih etmiş. "Gerçekten güzel ve zarif; çok çalışmaya değecek bir sanat türü" diyen Liu'nun amacı Merkezi Drama Akademisi'ne girebilmek ve sonrasında Beikun oyuncu grubunun bir üyesi olmak.

İki yıl içinde Beikun modern, kapsamlı ve uluslararası bir sanat merkezi olarak tasarlanan yeni binasına taşınacak. Tesiste üç tiyatro salonu, prova stüdyoları ve bir Kunqu Operası Müzesi bulunacak. Böylece Kunqu-severler, özellikle de gençler bu kadim sanata kolayca erişebilecek.

Peony Pavyonu'nun gençlere uyarlanmış versiyonundan bir görüntü.

Deniz İpek Yolu Quanzhou'dan başlıyor

Güneydoğudaki Fujian eyaletine bağlı sahil şehri Quanzhou, inişli çıkışlı tepelerle, vadilerle ve havzalarla kaplı. Daiyun Dağı şehrin kuzeydoğusundan güneybatısına doğru uzanıyor. Uzun tarihi boyunca Quanzhou güney Fujian kültürünün doğuşuna tanıklık etti…

QUANZHOU Çin'in dış dünyaya açılan ilk ticaret limanlarından biriydi. Birçok doğal güzelliğe ve tarihi bölgeye sahip Quanzhou'nun Deniz İpek Yolu'nun başlangıç noktası olduğu UNESCO tarafından da teyit edildi.

Güney Fujian kültürüne Minnan kültürü de deniyor (Çince'de Min Fujian'ın kısaltılmış adı; nan da "güney" demek). Quanzhou'da doğan bu kültür, güney Fujian halkıyla birlikte geliştirildi. Taşıyıcı unsuru Minnan lehçesi olan ve merkezinde deniz kültürü bulunan Minnan kültürü, geniş anlamda Çin kültürünün önemli bir parçasını oluşturuyor. Etki alanı Fujian'dan başlayıp Zhejiang, Guangdong ve Tayvan'a, hatta Singapur ve diğer Güneydoğu Asya ülkelerine kadar uzanıyor.

Han (M.Ö. 206-M.S. 220) ve Jin (265-420) hanedanlıklarında Han halkından çok sayıda insan, Çin'in orta ovalarından güneye, Quanzhou'ya göç etti. Orta ovaların kültürü güney Fujian kültürüyle iç içe geçmeye başladı ve bu da Minnan kültürünün oluşumunu tetikledi.

Quanzhou, Song (960-1279) ve Yuan (1206-1368) hanedanlıkları döneminde önemli bir nüfus artışı ve ekonomik kalkınmaya sahne oldu ve şehir bu süreçte Deniz İpek Yolu'nun başlangıç noktası ve doğunun en önemli limanlarından biri haline geldi. Ticaret için Quanzhou'ya gelen Araplar ve Persler, Minnan kültürünü kendi İslami gelenekleriyle zenginleştirdi.

Ming (1368-1644) ve Qing (1616-1911) hanedanlıkları döneminde Avrupalı işadamları ve misyonerler Quanzhou'ya Batı kültürünü getirdi ve yörenin kültürel gelişimi daha da güçlendi. Farklı kültürlerle binlerce yıldır devam eden etkileşim ve entegrasyon sonucunda ortaya tarım medeniyeti, deniz ticareti ve dini kültürünü bir araya getiren zengin bir kültürel sistem çıktı.

Çin'deki belli başlı sekiz lehçeden biri olan Minnan lehçesi, Quanzhou'da ortaya çıktı ama popülaritesi coğrafi anavatanının çok ötesine geçti. Tayvan'da, Gaoshan etnik grubunun yerleşim alanları dışında, Minnan lehçesini hemen her yerde duyabilirsiniz. Singapur'da yerel nüfusun yüzde 70-80'i bu lehçeyi konuşur ya da anlar. Dünya genelinde 40 milyondan fazla insanın bu lehçeyi kullandığı tahmin ediliyor.

Taş ve ahşap oymalar

Mimari kültürün önemli bir destekçisi ve ifadesi. Quanzhou'da kadim cuo (yöre dilinde "ev" anlamına geliyor) geleneksel mimari tarzların en tipik olanı. Bu gösterişli ve görkemli kadim cuo'lar, kırmızı tuğla ve kiremitten yapılmış; zemin beyaz taş;

(China Today tarafından derlenmiştir.)

çatılarının ortası çukur, kenarları kalkık, iki uçta kalkık, çatal kuyruklu sırtları var. Binalar muhteşem taş ve ahşap oymalarla süslenmiş. Modern ve çağdaş döneme has geleneksel tarzda inşa edilmiş daha geniş rezidanslar, önde gelen şahsiyetler, yurtdışındaki Çinliler ve işadamları tarafından ailelerinin bir kaç neslini birden bir arada barındırmak üzere yaptırılmış.

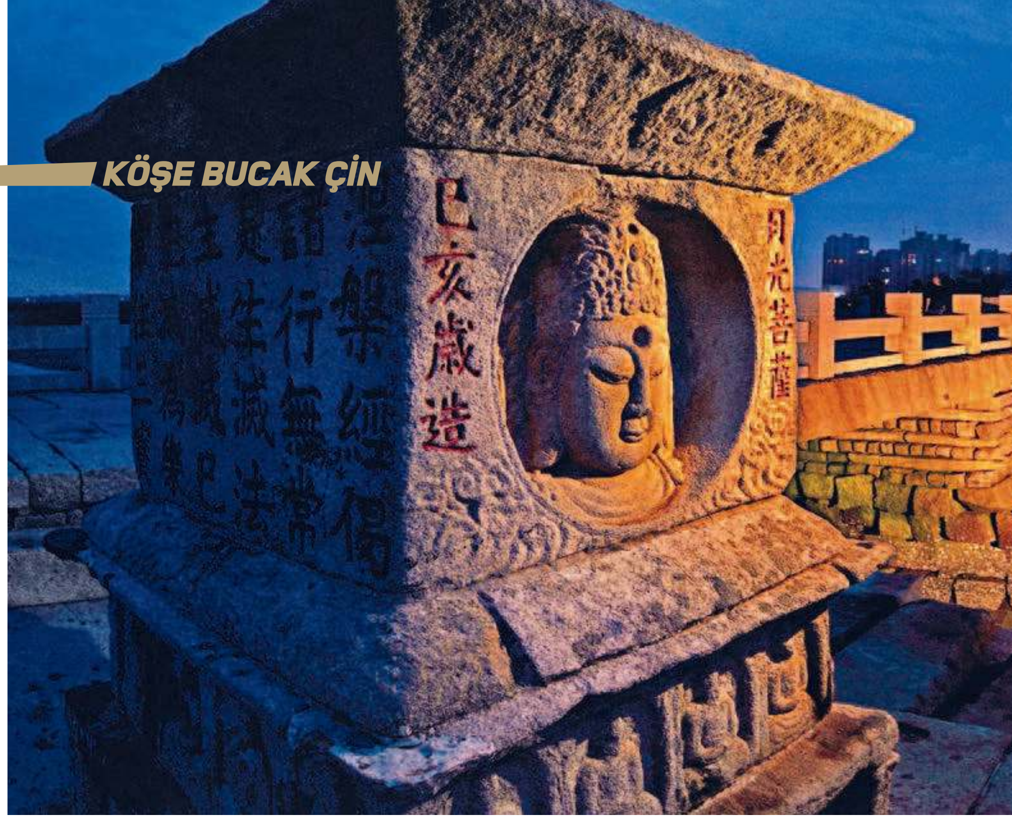
Quanzhou'nun kendine has mimari tarzlarından bir diğeri de istiridye kabuğu evler; bu evlerin duvarları istiridye kabuğu kakmalı. Griye çalan beyaz kabuklar, alacalı granit ve kırmızı tuğlalarla çok güzel kontrast yapıyor. Birlikte gerçekten görülmeye değer baş döndürücü bir manza-

Quanzhou şehrindeki Kaiyuan Tapınağı'nda bulunan iki kadim taş kule. *(FOTO: CHEN YINGJIE)*

Cai Rezidansı

Quanzhou'ya bağlı Nan'an'ın Zhangli köyünde bulunan Cai Rezidansı, Filipinler'de büyük bir servet kazanan Cai Qichang ve oğlu Cai Zishen tarafından 19. yüzyılın sonlarında inşa ettirildi. Binanın 400 odası bulunuyor, buna bir atalar tapınağı da dahil. Sadece inşaat alanının genişliği 16 bin 300 metrekare. Yapının en dikkat çekici unsurları arasında oymalı kirişlere ve boyalı merteklere sahip çıkma beşik çatısı, göz alıcı tuğla heykelleri ve ince oymalı kafes pencereleri bulunuyor.

ra oluşturuyorlar. İstiridye kabuğu evler genelde Quanzhou şehrinin Fengze bölgesindeki Xunpu, Fashi, Dongmei ve Jinqi semtlerinde bulunuyor. Xunpu, istiridye kabuğu evlerin en yoğun olduğu mahalle.

"Fanzai", Quanzhou halkının yabancı mimari unsurlarla geleneksel Çin mimarisine has unsurları bir araya getiren binalara verdiği isim. Bunların çoğu, Çin Cumhuriyeti (1912-1949) döneminde Güneydoğu Asya'dan dönen denizaşırı Çinliler tarafından inşa ettirilmiş. Fanzai binalarının yapımında çoğunlukla Güneydoğu Asya'dan ithal edilen inşaat malzemeleri kullanılmış. Hem geleneksel Minnan konutlarının hem de Güneydoğu Asya'nın mimari tarzlarının faziletlerini özümseyen bu Fanzai binaları, kendine has tasarımlarının yanısıra büyüleyici sanat eserleri, harikulade oymaları, rengarenk tabloları, tuğla desenleri ve heykelleriyle dikkat çekiyor.

Kültürel etkileşim kanalı

Eski zamanlardan beri Çin dünyanın diğer ülkeleriyle karşılıklı temaslarda bulunuyor, ticaret yapıyor. İki bin yıl önce kadim Çinliler, ülkenin güneydoğudaki sahil bölgesinden başlayıp Çin Hindi Yarımadası'ndan geçen, Hint Okyanusu ve Kızıl Deniz'i aşarak sonunda Doğu Afrika ve Avrupa'ya ulaşan bir ticaret yolu geliştirdi.

8. yüzyıla dek bu deniz ticaret yolu büyük ölçüde ipek ürünlerinin nakliyesi için kullanıldı. Bu yüzden de Deniz İpek Yolu adını aldı. Daha sonra, savaş gibi nedenlerden ötürü, Deniz İpek Yolu karadaki İpek Yolu'nun yerini aldı ve Çin'in yabancı ülkelerle başlıca ticaret ve kültürel etkileşim kanalı haline geldi.

Çin'in gemi yapımı ve navigasyon teknikleri, örneğin pusulanın icadı ve gemiciliğe uygulanmasıyla, önemli ölçüde gelişince, Çinli ticaret gemileri daha da uzaklara seyahat etmeye başladı. Sonrasında Çin'in 60'tan fazla ülke ve bölgeyle doğrudan ticari ilişki kurması, bu ticaret yolu üzerindeki ülkelerin gelişimini de hızlandırdı.

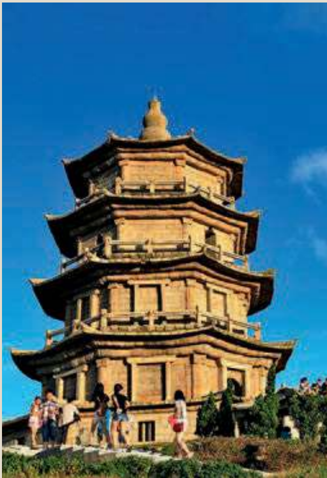
Bu dönemde Çin büyük ölçüde ipek ürünleri, porselen, çay, demir ve bakır eşya ihraç ediyordu. Kraliyet kullanımı için de baharat, çiçek ve bitkinin yanı sıra nadir eserler ithal ediliyordu. O yüzden Deniz İpek Yolu deniz porselen ya da baharat yolu olarak da bilinir.

Quanzhou'nun komşu ülkelerle kurduğu ilişkilerin geçmişi 6. yüzyıla kadar geri gidiyor. 13. yüzyılda şehir Çin'in en işlek limanı haline gelmişti; Mısır'ın İskenderiye limanı kadar şöhretliydi. Quanzhou'nun Güneydoğu Asya, Acemistan, Arabistan ve Afrika'da 100'e yakın ülke ve bölgeyle ticari ve kültürel bağları vardı. Deniz ticaret yolu vasıtasıyla şehirden porselen, ipek, çay ve demir ihraç ediliyor, yabancı ülkelerden biber gibi baharatlar, tıbbi malzemeler ve inci getiriliyordu.

Marco Polo'nun Seyahatnamesi, İtalyan seyyahın Çin'de geçirdiği 17 yılı belgelendiriyor. Ülkeyi terk etmeden önce seyahatinin son durağı olarak Quanzhou'yu ziyaret eden Marco Polo, şehrin büyüyen ticaretinden, zengin doğal kaynaklarından ve misafirperver halkından çok etkilenir ve şunları yazar: "Citongcheng'in (Quanzhou'nun eski adı) kıyısında hareketli doklarıyla tanınan bir liman var. Tüccarlar satışa hazır çok sayıda ürünle burada top-

Eski liman binaları

Quanzhou'nun eski limanlarında çok sayıda geçmişten kalma bina bulunuyor. Limanlar, şehir merkezinin 10 kilometre kadar doğusunda. Tarih boyunca bu kadim limanlar üç koyu ve 12 şube limanı içermiş. Houzhu Limanı, doğunun ilk limanı olarak haklı bir şöhrete sahip, aynı zamanda çok sayıda tarihi eseri barındırıyor. Bu limanların tanınmış eski yapıları arasında Gusao Kulesi, Liusheng Kulesi, Zhenwu Tapınağı, Shihu Limanı, Wenxing Rıhtımı ve Meishan Rıhtımı bulunuyor. 1131 ile 1162 yılları arasında inşa ediyen Gusao Kulesi, bir seyir işareti olarak hizmet vermiş. Meishan Rıhtımı, nehirlerin denizle birleştiği, coğrafi açıdan çok önemli bir yerde bulunuyor. Zhenwu Tapınağı, yöre halkının deniz tanrısına inancını temsil eden önemli bir tarihi eser. Deniz tanrısına Tayvan Boğazı'nın her iki yakasında tapınılır ve bu tanrı, iki kıyının halklarının kültür, gelenek ve dinlerinin somut bir ifadesidir.

Quanzhou'nun kadim mimari harikalarından Luoyang Köprüsü. *(FOTO: YE XIAOFENG)*

lanıyor. Zarif Dehua porselenleri gayet makul fiyatlara satılıyor. Bir Venedik gümüş parasıyla sekiz porselen fincan alabilirsiniz."

Belli ki Quanzhou'nun gemi inşa teknolojisi de Marco Polo'yu epey şaşırtmış. Song ve Yuan hanedanlıkları döneminin önde gelen gemi yapım üslerinden biri olan Quanzhou'da sağlamlığı, denize dayanıklılığı ve su geçirmez kompartmanlarda depolanan güvenlik unsurlarıyla tanınan, dünyanın en güçlü ve en ileri gemileri üretiliyordu. Marco Polo seyahatnamesinde şunları anlatıyor: "Han, her biri dört direkli ve uzak mesafelere seyahat edebilecek 14 geminin daha inşa edilmesini emretti. Bunların en az dördü, beşi 250-260 denizciyi barındırabilirdi."

Günümüzde Quanzhou Limanı'nın yıllık yükleme ve boşaltma hacmi 100 milyon tonu aşmış durumda ve 80'i aşkın nakliye güzergahı faal halde.

Anxi çay kültürü

Çin, çayın doğum yeri ve çay kültürünün beşiği. Çin'in güneydoğusundaki kıyı eyaleti Fujian, sıcak, rutubetli iklimi nedeniyle çay yetiştirmek için ideal bir yer. Yörede üretilen oolong çayı, Çin çayının en özgür çeşitlerinden biri ve Quanzhou şehrine

Güneş batarken Qingjing Camii. *(FOTO: CHEN YINGJIE)*

Eski Gümrük İdaresi

Quanzhou şehrinin Licheng bölgesindeki Shuimen Caddesi üzerinde yer alan bu bina, Çin'in ayakta kalmış tek kadim gümrük idaresi. 1087'de kurulan idare, ticaret gemilerinin kontrolünden sorumluydu; ayrıca kaçakçılığı önlemek, resmi seyahat işlemlerini yürütmek, vergi toplamak, yabancı diplomatik heyetleri ve işadamlarını karşılamak ve ağırlamak gibi görevleri yerine getiriyordu. 1472'de gümrük idaresi Fuzhou'ya taşındı ve ofis rezidansa dönüştürüldü.

Quanzhou'nun havadan görünümü. *(FOTO: CHEN YINGJIE)*

Çay keyfi

Tieguanyin'in tadımı ve takdiri için koca bir kural seti var. Kurallar üç aşamayı içeriyor: inceleme, değerlendirme ve tadım. Tieguanyin'in güçlü bir kokusu var ve bu uzun süreli, doğal orkide kokusu, Tieguanyin sıcak suyla demlendikten çok sonra da yayılmaya devam eder. Tieguanyin'i koklamak ve tatmak için farklı fincanlar kullanılır.

bağlı Anxi ilçesinde üretilen Tieguanyin de oolong çayının en güzel, en kaliteli türü.

Quanzhou şehir merkezinin 53 kilometre batısındaki Anxi ilçesi, Tieguanyin'in doğum yeri ve başlıca üretim merkezi. Çin'in çay başkenti olarak da bilinen Anxi'de yıl boyunca ılıman bir iklim hüküm sürüyor. İlçenin etrafı yemyeşil tepeler ve zirvelerle çevrili; bunların arasından berrak dereler akıyor.

Anxi'nin çay üretiminin geçmişi bin yıl geriye gidiyor. Yerel çay üreticileri ünlü Tieguanyin'i yetiştirirken çay üretiminin yanı sıra demleme ve tadıma dair bir dizi eşsiz teknik oluşturdu; bu da yöre halkının kendine has çay adetlerini, kadim ve ihtişamlı Anxi çay kültürünü şekillendirdi.

Buranın en harikulade halk adetlerinden biri Doucha (çay oyunu). İlginç ve zor bir etkinlik bu; kazanan sonunda ödüllendiriliyor. Eski zamanlarda Doucha yaygın bir toplumsal etkinlikmiş ve üç ayrı yerde düzenlenirmiş: bir kısım Doucha, çay işleme atölyelerinde taze ürünü tatmak ve değerlendirmek isteyen katılımcılar için yapılırken, bazıları şehir merkezindeki çayhanelerde çay satıcıları ve çayseverler arasında müşteri çekmek ve işleri artırmak amacıyla düzenlenirmiş. Son olarak alimler ve üst düzey memurlar da kendi Doucha'larını gerçekleştirirmiş, doğal güzelliğiyle tanınmış yerlerde ve resmi konaklarda çaylarını keyifle yudumlarken.

Anxi'de Doucha'yı takıntı yapmış insanlar arasında uzman çay yetiştiricileri, sıradan çayseverler ve çay tüccarları da bulunuyor. Ne zaman yeni çay sezonu açılsa küçük bahçelerden çay yetiştiricilerinin evlerine, çayhanelerden çay fabrikalarına kadar her yerde Doucha etkinlikleri düzenleniyor. Hatta bazı mekanlarda "Çayın Kralı"nı bulmak için yarışmalar yapılıyor. Bir grup uzman uzun ahşap taburelerin üzerinde, eski tarz kare masaların etrafına diziliyor. Önlerine her birinden muhteşem rayihalar yükselen onlarca çay bardağı konuyor. Çay keyfi bu işte...

Daha resmi ve daha ciddi Doucha, genelde devletin farklı kademeleri tarafından düzenleniyor ve buna Çayın Kralı Yarışması deniyor. Yarışmada önce katılımcılar, şart koşulduğu üzere, kendi payına düşen çay yaprağını teslim ediyor. Organizasyon komitesi çay uzmanlarını çayı değerlendirmek üzere davet ediyor. Uzmanlardan oluşan jüri, görünüm, renk, koku, tat gibi faktörleri dikkate alıyor ve bütün bu süreç noter denetiminde gerçekleşiyor. Kazanana bir kupa veriliyor, kızıl kaftanına uygun bir taç giydiriliyor ve beline geniş, ipek bir kuşak bağlanıyor. Ayrıca yüzlerce insanın katıldığı bir geçit töreni düzenleniyor ve taç giymiş şampiyon bir tahtırevanda taşınıyor. Tören alayı, şehrin bütün ana caddelerini ve sokaklarını turluyor.